

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Andersen, F. O.

Titel | Title:

Et Brud : en Fortælling.

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Andr. Schous Forlag, 1891

Fysiske størrelse | Physical extent:

236 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

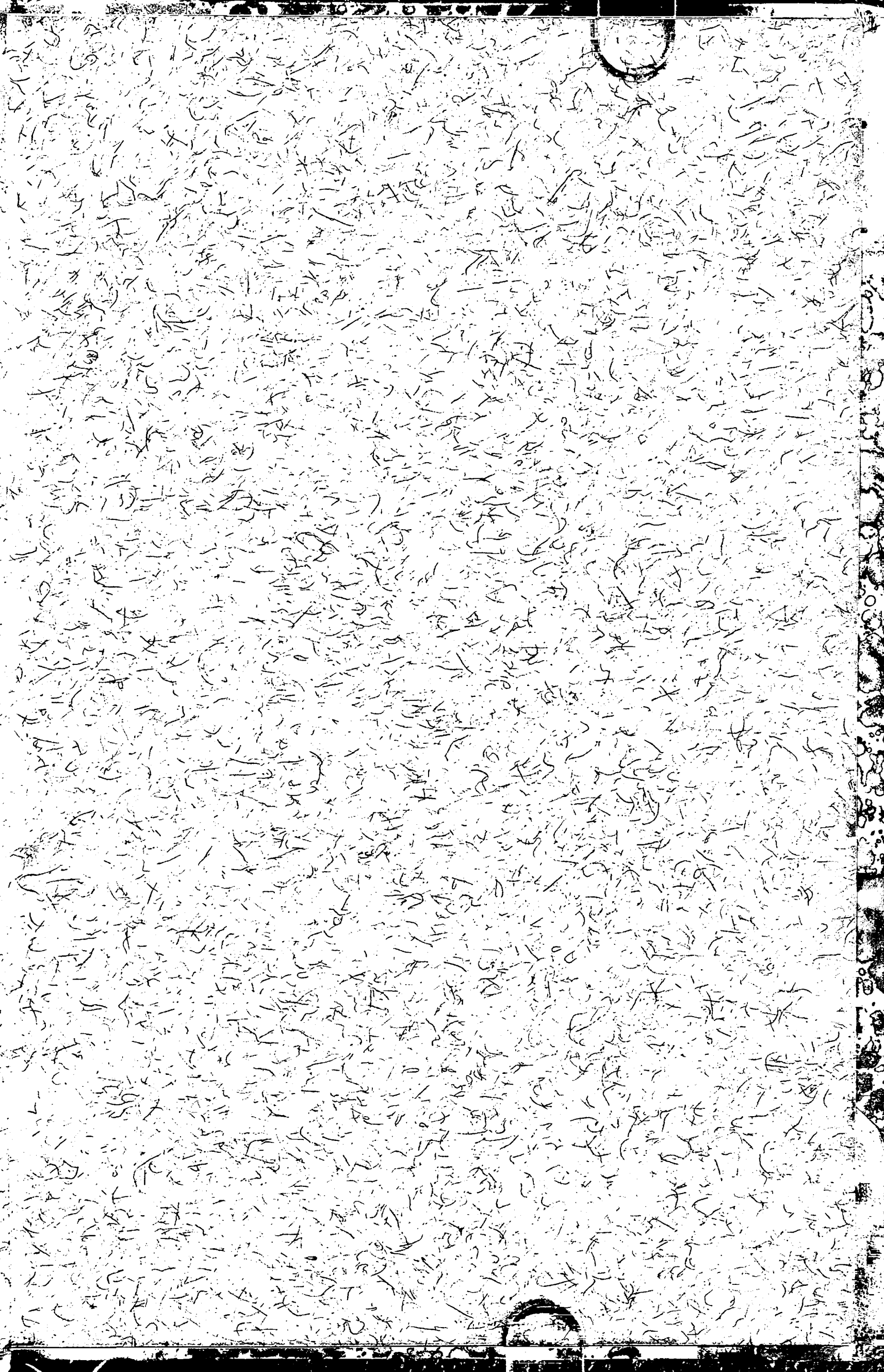

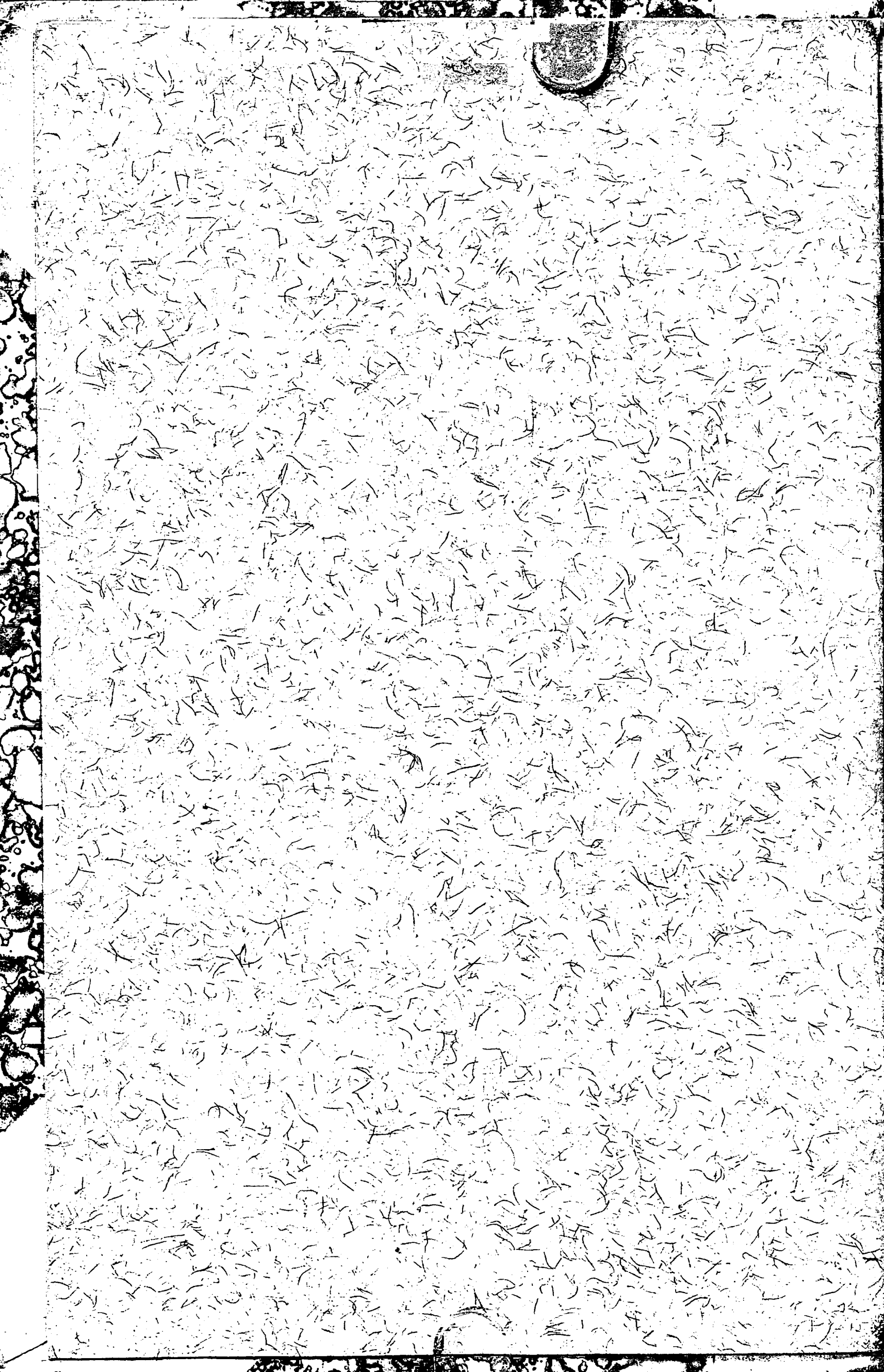
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023487250

ET BRUD.

F. O. Andersen.

ET BRUD.

EN FORTÆLLING.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1891.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

I.

Han er da hjemme — ?

Jo, Herren er derinde.

Naa!!...

Straks da det ringede, vidste From, at det var Knud; og da han hørte dette Naa!!, foer et Smil over hans Ansigt; nu gælder det at holde Ørerne stive, sagde han; — og i samme Nu blev Døren revet op.

Dér stod han, Knud Lundby, farende som altid, stor og stærk, med det mandige Ansigt næsten for blødt indrammet af et lyst, krøllet Haar — og »fyldte saa rart i en aaben Dør«, som From plejede at sige.

Knud saa stivt paa From og rystede bebrejdende paa Hovedet:

Nu mangler jeg snart Ord! sagde han; er det Meningen, at jeg skal opgive Dig?

From beholdt sit ironisk afbødende Smil —. Skal vi ikke lukke Døren? sagde han.

Knud trak den til, men blev staaende som den store Bebrejdelse.

Vil Du blot sige mig: hvorfor kom Du ikke?!

Han stillede hvert Ord understreget hen for sig.

Jeg synes, Du først skulde sætte Dig ned; se hér, din Yndlingsgyngestol — From lod Stolen vippe indbydende frem og tilbage — tør jeg maaske hjælpe Dig af med Din Hat? og saa tager vi en Cigar; forstaa mig: det er ikke min Hensigt at faa Dig til at slaa af paa Livets uomgængelige, store Krav; men — fordi man prædiker Forandringens Lære for andre, behøver man ikke selv gaa ud af sit gode Skind!

Det kan minsandten ogsaa engang koge op i En, foer Knud nu løs med sin kønne, iltre Stemme — mens han dog samtidigt udførte alt det, From havde proponeret: afleverede sin Hat, som han i Fortørnelsens Distraktion havde taget med ind, sank ned i sin privilegerede Stol og satte Havannadamp op. . . .

Jeg vil ikke sige, at det i og for sig var værre, det at Du blev borte igaar, end hvad Du saa mange Gange har præsteret — men igaar havde jeg nu aldeles extra sat mig i Hovedet, at Du skulde kladskes sammen med den Menneskehed, som Du morer Dig med at ignorere!

Morer — ? det var da et kedeligt Udtryk; jeg

mener kedeligt for mig, der er gaaet Glip af Mor skaben — indskød From.

Ja jeg siger morer; det er ikke af Trang, man gaar udenom det, der er oppe i Ens Tid! det gjør man bare paa samme Maade, som Folk gaar udenom Tilværelsen ved at samle paa Fri-mærker og forlorne Antikviteter.

Du er grov idag, sagde From.

Jeg vil have Luft — sagde Knud.

Han drejede sin Stol med et Ryk, flyttede Askebægeret og satte det haardt ned i Bordet, og fik saa en Plads fri, hvor han kunde tromme med Fingrene.

Gud hvor jeg kender Folk som Dig; sender Jeres Boghandler noget til Gennemsyn, se! se! se! hvor I kan være nysgjerrige! I er nær ved at kravle ind mellem Bladene; men gaa hen og tage et Menneske om Skuldrene, holde ham ud fra Jer, og se ham helt ind i Øjnene, hvad de gemmer — hvor umaadelig ligegyldigt det er Jer!

Hvad gik der da for sig paa det Møde igaar-aftes? — spurgte From med en Mine, der sagde: Store Barn! lad os roligt gennemgaa det hele; lægge sammen og trække fra; har Du Retten, naa ja, saa har Du den — men Du har den ikke! — har jeg den, saa kan Du eventuelt engang lære at forstaa det. . . eventuelt — vi vil ikke forud urgere noget.

Hvad der gik for sig . . . nu, man skal ikke altid spørge netop om, hvad der »gaar for sig«; det er ingenlunde altid netop det, der siges eller vedtages, men — — kan Du ikke forstaa det betagende i dette: at befinde sig midt imellem disse Mennesker, opleve sammen med dem, at de begynder at faa Ideer, gribes af en Sag — ja vist vrøvles der en Del, men deres Vrøvl er dog Begyndelsen paa det store Menneskearbejde: at klare sig nogle Tanker ud af Tilværelsen, tage fat paa dem, tumle med dem — det er Tidens Maskinhjul, som begynder at tænke! — Herregud! kan det ikke glæde Dig? — de siger ikke det, Du vilde sige, eller jeg vilde sige — nuvel, lad dem vinde frem ad deres Veje; — men, naar de engang kommer til Klarhed; og, istedetfor at famle, staar klart og sikkert; — saa har jeg den Erindring, at jeg stod midt iblandt dem, den Gang, de begyndte at tage fat; jeg sad ikke hjemme og lod haant om dem; jeg kan da sige, at jeg har været med til noget af det, jeg kalder Vaarbrud i Menneskeheden — — og dér, From, dér skulde Du se at faa Parketplads! Du og alle de, der ikke holder af Galleriet her i Livet!

I dette Øjeblik var Knud Knud! varm, begejstret, grebet, fejende som en frisk Vaarvind.

From saa et kort Sekund ind i hans Øjne. Han holdt af dem, naar der var Ild i dem. Men

straks efter saa han atter ned for sig og sagde dæmpet, med denne rolige, lidt spidse Tone, som var ham egen —

Hvad var det, Mødet galdt? jeg har glemt det — undskyld!

Knud var for optaget af sine Tanker; han overhørte Froms Bemærkning; han bøjede sig forover; hans Ansigt fik sit skælmske Udtryk, og med en af de Overgange i Stemmen, som var ham saa egen, sagde han lunefuldt:

Iaftes gik det nu en Kende smaat med Knopskydningen, for at blive i Vaarbilledet — de begyndte med Arbejderspørgsmaalet, saa gik de over til Afholdssagen, og saa var der nogle Totalmænd og Maadeholdere, der kom op at slaas

Han lo lidt, men foer pludselig op og havde igjen sin iltre, ungdommelige Stemme:

Dog — det er ligegyldigt! har man ikke det ene, saa har man det andet ud af saadant et Møde; lad være at det igaaraftes noget nær var det bare Vrøvl, den allerførste, uklare Gæring — men, ser Du, uden dét havde jeg ikke vurderet den Skikkelse, jeg saa imorges —

Ah! Du har ogsaa oplevet noget imorges? det maa man sige! Du og Oplevelserne har en genial Evne til at løbe Panden imod hinanden.

Det har vi, ja! — sagde Knud.

Det lød omtrent, som naar der kommanderes »Marsch« til en Flok Soldater.

Jeg gik mig en Tur omkring Søerne, og ned ad, Du ved: forbi Aggersborgsø ud til Strandpromenaden. . . .

Knud satte Stemmen lidt op:

Der var Du heller ikke med! — Du sov naturligvis!

Vi ville næsten øjeblikkelig kunne konstatere det, sagde From — hvormange var Klokken?

Fem!

From smilede — Nej, saa var jeg ikke med. . . eller hvad jeg vilde sige: da har jeg sovet!

Da jeg, langs Strandpromenaden, var kommen ud for Rosenvænget — — det er ogsaa en af disse fredlyste Pletter, som den indbildt store By skal gjøre Spekulationsregnskab op med og faa Byggegrunde og Prioritetsfidterier til Facit — — dér blev jeg staaende og saa ud over Sundet. Først ærgrede jeg mig.

Det er ellers, siger man, ikke sundt — bemærkede From.

Nej, man siger saa — man! — det vil sige den Slags »man« som tager Stagnationsmikstur, hvergang der er Fremskridtsfeber i Luften! Altsaa, jeg ærgrede mig! thi hvorfor gaar ikke flere Mennesker — alle Mennesker Morgentur? Du

gode Gud! — om han da ikke snart er ked af at være god imod dem — der kryber de sent op inde i de lumre Gader; og hvad er deres første Tanke? — at friske Sjæl og Legem op? — pyt — nej de styrter til deres Brevkasser, river Aviserne ud, kaster sig over dem, sluger med Lidenskab den Del af den beklumrede Luft i Europa, som deres Parti kalder udenlandsk Vind i de indenlandske Sejl; læser dernæst med nervøs Indignation om Røg og Sod i Naboens Skorsten; kommer i daarligt Samfundshumør endnu inden de faar Sukker i Kaffen — men ikke hundrede af de firehundredetusinde som de er saa hjertelig glade over at kunne tælle sig sammen til, flytter sig ud, retter Ryggen, hvælver Brystet, aabner Munden og aander ind sin naadegivne Part af Himmelummetts Morgenfriskhed og Sollys og Søbrise — har jeg Ret?

Ja — — glem ikke, hvad Du vilde fortælle.

Glem ikke, at jeg havde Ret! — raabte Knud, og fortsatte derpaa: Jeg stod og lænede mig til . . . det var en Rest af et gammelt Stakit eller Havegærde . . . og saa ud over Sundet.

Jeg maa nu sige Dig, man faar ikke det Indtryk derude, at der lige i Nærheden ligger en stor By. Der er saa skikke ligt søndagsstille. Ingen Skibe, ingen Larm; det eneste storstadsagtige, man fornemmer, er ligesom et varmt Pust af

en Nathue-Idyl gennem Luften. Men dét er der ogsaa!

Saa fik jeg pludselig Øje paa en Mand, der stod ude i en Baad, et hundred Alen fra Land, eller saa. Baaden var en stor, sort, højst uskøn Tingest. Han gravede Sand. Han havde en lang Stang med en Skuffe paa; først stak han den ned i Vandet, stod saa op paa Rælingen og vrikkede den ned, idet han lagde sig over den og tyngede den ned med hele sin Vægt; derpaa trak han den op og kastede ind i Baaden, hvad han havde faaet med.

Og saadan blev han ved og ved.

Jeg saa mig omkring; gribende Syn; Villaerne sov; Skodderne var lukket til, saa ingen Morgenstraale kunde stikke i Vindusøjnene; Byen derinde sov; paa Trekroner sov Krigsmagten, paa Refshaleøen sov Maskinerne; jeg selv stod med Armene korslagt — han derude var det eneste arbejdende Individ; den eneste, som var krøbet i Arbejdstøjet for at tage Dagen paa Kornet!

Saa han Dig? spurgte From.

Knud saa et Øjeblik op; han vilde gjerne finde et knusende Svar; da han ikke fandt det, gik han videre:

Ser Du, naar man nu gaar fra et saadant Møde som det igaarftes, og maa sige sig selv, at det var temmelig langt ude i det rene Vrøvl —

saa skal man ikke gaa hjem, krybe i Seng, trække Dynen op over Hovedet og sige Gudbevares hvor de Arbejdere er nogle Vaasemikler, og sikken Held, at man kan sove sig fra dem med god Snorke-samvittighed — nej, man skal staa tidligt op igjen og gaa ud og se saadan en af dem som han derude i Morgenstunden.

Er Du med? — staaende paa Baadkanten, og saa ned med den lange Hage, og saa lægge sig over dens Spids, og vrikke den ned . . .

Knud viste det hele —

Saa siger man, lad dem bare vrøvle; de vrikker sig nok engang tilbunds, hvor de Tanker ligger, de har Brug for.

From saa hen for sig; det var tydeligt, at hans Tanker var sat i Bevægelse; men pludselig gjorde han et Kast med Hovedet, som om han dog foretrak ikke at lade sig drage med af dem; han saa hurtigt hen paa Knud —

Jeg skal altsaa ikke alene holde ud til hen paa Natten, men ogsaa stille til Menneskestudier før fem? sagde han tørt — det er haardt, naar man ikke er anlagt paa noget højere end at samle Frimærker!

Knud saa bebrejdende paa ham; han vidste ikke, om han skulde fare voldsomt op eller tale dæmpet indtrængende; han følte sig mest fristet til det første; det var hans Force — hvilket han

selv vidste; han valgte imidlertid denne Gang at tale stille; han rejste sig, gik hen til Vinduet, pegede ud og sagde, vendt mod From:

Se, Du boer nu paa første Sal; det har Du, sørgeligt nok, Raad til; og Du gider ikke gaa op paa fjerde Sal, hvad der ellers er en herlig Motion, sundt for Benene, Rygraden og Lungerne; men Du skulde engang bo, som jeg boer — paa en Kvist, med Huse ligeoverfor Dig, der ikke er højere, end at Du kan se ud over en hel Bydel.

En hel Bydel — det vil sige brede og snevre Gader, store og smaa Huse, rige og fattige, med Mennesker af alle Slags, Tanker af alle Slags og enhver Art Glæde og Savn; bomstærke Fyre, som sover Fanden et Øre af, og Fyre, som Dagen har hundset med, saa de ligge vaagne af Skræk, for at det atter skal blive Morgen.

Og saa skulde Du, en Aften som iaften, eller heller en Vintereftermiddag, naar Solen gaar ned, og Himlen er fyldt af gyldne, rosenfarvede Skyer, naar alt, ligefra Hustagenes triste Horisont og helt opover og henover Ens Hoved er Æventyrland paa Æventyrland, med lokkende Stier, lange Bjergkæder, stille blaanende Søer, naar Du lige begynder at tages fangen af Troen paa fjerne Skønhedsverdener, — saa skal Du se ned, ud over de hundreder Tages Tøsjap, huske frem alt det Du kender til snevre Rum, Smaatteriets Prosa, Haan-

dens og Tankernes Trælbundenhed; og da skal Du — dét lover jeg Dig — fyldes af . . . jeg vil ikke sige Kærlighed, for det Udtryk er jo ikke paa Mode længer —

Knud slog om i Stemmen.

Jo jeg vil netop sige Kærlighed til Slægten, en inderlig Forstaaelse af, at man er ét med den, og rent ud Skræk for at komme til at gaa uden om den, — endsige se ned paa den.

Op paa Kvisten, From!

From sad og saa paa sine Hænder; de soignerede, smukke hvide Hænder; pludselig sagde han med tilspidset Stemme:

Jeg skal ikke spørge Dig, om det, jeg har mest Lyst til at vide . . .

Spørg væk! sagde Knud.

Eh bien; og naar Du nu er bleven fyldt af denne Kærlighed — hvad saa? — — — hvad saa?

Han saa op paa Knud; hans kolde, klare Blik sagde: lad os nu faa det korte, præciserende Svar, som siger det, der skal siges.

Hvad saa . . .? gjentog Knud.

Ja! . . . naar nu den Stemning har Dig saa helt og ganske inde, hvad resulterer den saa? sker der noget nyt? foretager Du Dig andet, end hvad Du plejer, naar Du ikke er i den Stemning? det er dét, jeg vil vide. Gaar Du bort over Sky-

stierne med din Kærlighed? eller tør den med Snesjappet?

Knud lod sig ikke forstyrre af det ætsende i Froms Stemme, blev snarere selvsikker ved den:

Se for det første har jeg levet — levet!

Ah . . .! brød From af med en Betoning saa skærende skarp, at den ikke stod i noget forstaaeligt Forhold til det foregaaende . . . en Stemning — ! levet — !

Han lænede sig med et haanende Udtryk tilbage . . .

Naa saadan! ja jeg takserer nu ikke Stemningen saa højt; jeg har ogsaa kendt store Stemninger, rige Stemninger; men jeg har aldrig kendt en Stemning, som ikke inderst inde var vag og uklar, og som ikke kunde trampes ned, naar den stod Ansigt til Ansigt med iskold rolig Fornuft; jeg hader, hvad der hedder Stemninger, fordi de bøjer sig altid, kryber i Skjul, klynker og græder, naar der tages koldt og haardt paa dem; de er Hjertets Gøglerdrømme; de store Stemningsmennesker, det er dem, som fylder hele Slægten med den Mængde af Drømme, som den siden skal lide under, naar de bliver trampet ned, én for én.

Jeg har kendt — jeg tænker i dette Øjeblik paa et ganske bestemt Menneske; en Kvinde; hun var saa rig paa Stemninger, som nogen kan være; og hun havde kun ét ud af dem — hun led

akkurat i Forhold til den Rigdom, hun sad inde med.

Han havde rejst sig og gik op og ned af Gulvet.

Knud fulgte ham med Øjnene; nej, det var ikke værd, at de idag kom dybere ind paa dette Thema. De skulde nok engang faa det kæmpet ud; men idag havde han andre Tanker i Baghaanden; og det var ikke værd, at de først kom op over alle Bjerge.

— Jeg har en Indbydelse til Dig, sagde han med lystig Stemme, storartet! gældende til imorgen Aften; men jeg vil forud sige Dig: Du tager imod den ubesét; jeg kræver af Dig, som Afbigt fordi Du ikke stillede til Introduktion i Menneskeheden igaar, at Du paa Tro og Love forpligter Dig til at gaa med!

Du véd, saadan noget kalder jeg Kunster. . . . sagde From utaalmodigt.

Jeg véd det to Gange; men ser Du, man løber ikke, saaledes som jeg, evig og altid omkring med det i dybere Forstand rigtige Syn paa Livet, og forsyner andre med Ideer, uden at man af og til stiller sine Krav! — gaar Du med?

From trak paa Skuldrene, fløjtede kort, . . . nuvel ja, jeg gaar med.

Der var ikke noget særlig mærkeligt i, at han saaledes slog til iblinde; det var skét før;

det var jo altid Knud, som fik ham ud af hans Rede; og tilforladeligere end Knud var ingen.

Og til hvem er det saa? jeg skal vel ikke føres derhen med et Tørklæde for Øjnene?

Det er en gammel Bekendt? jeg sagde det ikke, fordi der var noget mærkeligt ved Besøget, jeg vilde blot have Dit Ord. Det er Nielsen.

From saa hurtigt op — Frits Nielsen?

Ja hvem ellers?

Nej . . . nej . . . naturligvis.

Var der noget From ikke tillod andre, saa var det dette: at kunne kontrollere enhver af hans Stemninger gennem hans Ansigtsudtryk; og allermindst, naar han blev ubehagelig berørt; han hadede at blive bragt ud af Ligevægt; og skete det, røbede hans Træk intet.

Og denne Indbydelse var ham særlig ubehagelig — hvad Knud iøvrigt ikke kunde vide.

Den kaldte Erindringer frem hos ham, af den Slags, man benævner »gamle Historier«.

Han var i sin Tid kommen i det Nielsenske Hjem; Frits var Timelærer ligesom han og Knud; derigennem Bekendtskabet.

Familjen bestod af Frits, hans Fader og hans Søster Helga.

I hende forelskede From sig; det vil sige paa hans Maade; han følte, at hendes Væsen fik

Magt over ham; dette gjorde ham forsigtig og grublende.

Han gav ikke efter for den fremspirende Følelse; han vedgik den, fra samme Øjeblik, han havde opdaget den; for ham havde det ingen Hast med at give den frit Løb; det galdt først og fremmest at faa Klarhed over, om ogsaa hun følte mere for ham end almindelig selskabelig Sympathi.

From lagde derfor stærkt Baand paa sig selv, og iagttog hende.

Men han saa intet af det han, inderst inde, dæmpet, tilbagetrængt, haabede skulde vise sig.

Saa indstillede han successive sine Besøg; foregav at Studier var Aarsagen, naar Frits spurgte, hvor han blev af.

Han spurgte altid: »Hvor bliver De af« — han føjede aldrig noget til om, at de hjemme savnede ham.

En Dag kom han oprømt hen til From —

Nu stiger Videnskaben, sagde han; nu skal Ungdommen tages under Behandling hele Linjen over; imorgen rejser min Søster som Lærerinde for tre smaa Købmandsemner til Roeskilde.

— Han talte ikke om, at han skulde hilse. Det var vel en Forglemmelse; men noget særlig stærkt Paalæg kunde hun dog ikke have givet ham.

Fra det Øjeblik slog From en Streg over denne Del af sine Oplevelser; Vejen, derhen, det

gamle Hus, de hyggelige Stuer, Hjørnepladsen i Sofaen, Samtalerne — han stregede det ud af sin Erindring.

Og nu havde han givet Knud sit Ord paa at gaa ind i det altsammen igjen!

Paa hvad Maade kom Du til den Indbydelse? spurgte han.

Som følger — sagde Knud; jeg traf Nielsen i Formiddags, og saa siger han: nu rejser jeg; til Jylland, til Hjørring; jeg har søgt Plads derovre.

Det er gaaet skrækkelig hurtigt, sagde jeg.

Ja — en, to, tre; det er vor Maade at være paa hjemme!

From faldt ind: Medlemmerne af den Nielsenske Familje har altid været hurtige paa det; saadan var Faderen; den ene Dag lagde han Planen til en Forretning, den næste var han midt inde i at afslutte den; den tredje . . .

From spidsede Stemmen haanende til: var han undertiden led og ked af den.

Og Sønnerne har været ligesaadan. Han der tog til Tydskland, Ingeniøren — kendte Du ham? Nej.

Naa — først gik han og drev, søgte ikke, prøvede ikke hvad der blev ham tilbudt; almindelig troede man, han var bleven ked af den Livsvej, han havde valgt, i samme Øjeblik han havde taget sin Examen — med Glands forresten — og

saa: en, to, tre, som Frits saa fyndigt forklarede Dig sin Fremgangsmaade, var han nede i Tydskland.

— Er det som Lærer eller Landmand eller som hvad, han tager derover?

Som Førstelærer naturligvis.

Ikke naturligvis — ingen véd forud Besked der!

Sig mig, sagde Knud, er der ikke en Søster?

Jo.

Er hun hjemme?

Nej.

Naa, hun er maaske ogsaa saadan »faret« ud? lo han.

Det er muligt; hvad Tid skal vi komme, og hvad er Grunden?

Froms Ord faldt ilsomme og kort afgjørende.

Klokkeren otte; og Grunden er simpelthen den, at han gerne vil se os en Aften hos sig, inden han tager fat paa at leve sig ind mellem ny Mennesker.

Knud rejste sig —

Saa vidt kom vi da: Du indordner Din Vilje under min; det er allerede et godt Skridt ind paa Vejen til Lykke for Dig . . .

Dernæst faar vi et gammelt Hus at se!

Et gammelt Hus — hvad skal det sige?

Nu det vil sige et Hus, der ikke ligner dem, Du og jeg boer i; hvor der ikke er Gas paa Trap-

perne; et med hulslidte Trin og smedet Jernrækværk; med Døre som sidde skævt og har Messing-Dørgreb, med brede, hyggelige Vinduespiller . . .

Ja tak! jeg kender det, afbrød From.

Nej Du gjør ikke, for de er flyttet længer op mod Volden; der er bygget om og lavet Kontorer, hvor de før boede — Du maa være gaaet forbavsende tankeløst gennem den Gade i det sidste Aarstid!

From saa forlegen ud —

Jeg véd forresten ikke, at der skal være noget særlig godt ved at faa gamle Huse at se.

Der har vi Dig igjen, udbrød Knud, skal det være godt eller skal det ikke være godt — hvad bryder jeg mig derom; jeg véd blot, at jeg faar noget at se, jeg ikke før har sét; jeg blader videre i Livets Billedbog; det er nok for mig — og Du skal ikke bilde Dig ind, at det er for lidt for Dig.

From saa smilende paa ham og sagde, næsten med Varme i Stemmen:

Ja, hvad var jeg, hvis jeg ikke havde Dig!

Du svigter altsaa ikke imorgen Aften?

Jeg holder mit Ord; men vil saa ogsaa have Ret til at holde min Mund; for alligevel aner jeg ikke, hvad i Alverden vi skal dér.

— Sagde jeg ikke, vi skulde spille L'hombre?

Du siger forresten nok noget, From; jeg skal

jævne Vejene og sløjfe Bjergene for Din Aanderighed!

Knud var i sit Es. Han havde noget ivente, han fik sin Ven med; han skulde nok før Spillet kapre sig en livlig Passiar; han holdt saa umaadelig meget af at tale; bare at tage Emner op; ægge til Diskurs, skændes, faa Ideer, blive varm, buldre op, falde ned igjen og bede saa pænt om Forladelse, fordi han glemte, hvor han var.

Han gned sig i Hænderne, gik rundt i Stuen og trommede paa alt, hvad han kom forbi.

Henne foran Skrivebordet standsede han —

Har Du noget i Arbejde, spurgte han?

Jeg har lovet Bladet en Artikel.

Er det den? Knud holdt et beskrevet Ark henimod ham.

Det er Udkastet, svarede From.

Knud læste de første Linjer —

Du er dog en kostelig Pædagog, sagde han; Du kan ikke lide at læse med Drengene, men det morer Dig at skrive Artikler om Undervisningen —
— hør! jeg skal give Dig en Ide, som Du ikke kan bruge . . . Du skal netop have den, fordi Du ikke véd, hvad Du skal gjøre med den:

Jeg drømte det var Tordenvejr; Lynild og Torden; ganske forskrækkeligt; jeg sad paa en af Skyerne.

— Hvad gjorde Du?!

— Ja, jeg var ude i Himmelrummet, nedenfor mig laa Jorden, dybt nede og bælgmørk; og rundt om mig et Mylder af lynfyldte Skyer.

Jeg sad netop paa den Sky, hvis Tur det var at udlade; jeg krøb op paa Lynstraalen og satte mig overskrævs, holdt fast med begge Hænder og afventede det Øjeblik, vi skulde afsted.

— Brændte Du Dig ikke? From saa sarkastisk paa ham.

Knud svarede ikke, men vendte blot sine to Haandflader henimod ham; saa kunde han selv se.

Jeg saa ned i det store, natsorte Rum; jeg var frygtelig spændt paa, hvad der skulde ske; jeg vidste, det vilde blive en Rejse med uberegnelige Zigzagindfald; enten falder Du af, sagde jeg til mig selv, eller Du slaar ned i et Kirketaarn eller en Lade; et Øjeblik foer det igennem mig at slippe Taget og lade Lynstraalen gjøre Turen alene — men saa kom jeg, From, til at tænke paa, at dernede laa Borgerne og snorkede — og saa sagde jeg: nej lad saa heller staa til — og saa

Rutsch — — — !

— Lad mig sætte mig ned, From — saadant har Du min Salighed aldrig oplevet! det var Torden! jeg siger Dig det hellere med det samme: Du aner ikke, hvad Torden er, og Du vil aldrig lære det at kende, man skal have det deroppe

fra, hvor jeg var; og saa — Zigzag, zigzigzag, ind gennem Regnen — jeg kunde have undt Dig det Ridt gennem Millioner af diamantspillende Draaber — hver én blev gennemsittret af vor Glands — det var som aabnede Millioner af Ild-øjne sig, saa paa os og lukkede sig, blændede... saa faldt jeg af — og vaagnede.

Værsaaartig, nu er Ideen din — jeg vil forære Dig den til evig Arv og Eje — — men gør det ikke efter i Virkeligheden, From, det kneb allerede for mig i Drømme!

De tog hinanden i Haanden —

Farvel Du!

Adieu Knud —!

II.

Det blev engang sagt om Knud og From:

De to skal man se, naar de gaar deres Eftermiddagstur paa Langelinje. Er det frisk Vind, saa Bølgerne skumtopper sig, og alle Baade slider i deres Fortøjninger, og Tougværket piber — eller allerhelst: naar det er Storm, saa der staar Sprøjt halvvejs ind over Promenaden, og Træerne oppe paa Kastelsvolden slider og strider for at holde sammen paa deres Bladehang — saa har Knud Overtaget; han er kønnest, naar han skal sætte Ryg til en Storm, og hans Stemme lyder ogsaa bedst, naar han skal sikkre sig, at ikke det halve blæser bort; — i stille Vejr derimod bevæger han sig for voldsomt, uharmonisk, og taler lidt for højt.

Anderledes med From; han hader uroligt Vejr; det generer ham; han kryber sammen og bliver

tynd og vakler, og faar blaa Kinder; nej i blikstille, lidt lunt Vejr, naar der ikke skal strittes imod, saa er From dét, han vil være: soigneret, behersket i enhver Bevægelse; han er høj og slank — næsten lige saa høj som Knud — en fornem Intelligents; og saa kommer hans spinkle, men gennemdannede Stemme til sin Ret; den spænder ikke over noget stort Omraade, men den giver enhver af hans Tanker, netop saaledes som han vil have den givet.

Knud sér alt, hvad de gaar forbi: Menneskene, Husene, ethvert Vindue, hvor der er udstillet noget, som har med Kunst at gjøre; de Kørende, de Ridende, Søen, Skibene, Maagerne, der kredser over Vandet — — — From ser for det meste ned for sig; han gaar gerne og former sin næste Replik.

From og Knud — Arthur From og Knud Lundby — er begge Kandidater og begge Sprog-lærere. Og de underviser i samme Skole.

Ingen af dem overanstrenger sig.

From er rig; hans Fader var Købmand i Odense; begge hans Forældre ere døde, og han var eneste Arving til en Formue. Han underviser mest, fordi han véd, at tvungent Pligtarbejde er sundt, og fordi han ikke vil undslaa sig for at yde sin Tribut til det Arbejdskrav, Livet efter hans Mening vistnok har Ret til at stille.

Knud slider saa jævnt.

Han mener, at det er ikke morsomt at læse Sprog med Dreng; for er de saaledes konstrueret, at de kan faa noget i Hovedet, saa bliver deres Ideal at naa frem til at være Forretningsspirer, »unge Mennesker, som ikke ere ukyndige i Sprog«; et Kontor bliver deres Redningsplanke og en Korrespondentplads deres Alderdoms Familie-Madpose.

Er de derimod indrettet til ikke at forstaa noget — saa er det, at læse med dem, bare at faa Penge for at sidde og konstatere, at der er latterlige Mangler ved Slægten. Mangel paa Begreb.

Han tager derfor heller ikke gerne haardere fat, end hvad der skal til for at bo billigt, spise tarveligt, se væk fra Moden, og holde Øje med et og andet i Livet.

Han vil have Raad til at søge rundt paa de Kafeer, hvor der kommer »Typer«.

Og hvergang en af Kunstens Stjerner kommer til Byen — en af dem, der virkelig markerer den store Kunsts Højder — vil han se den. Skøndt han næsten aldrig gaar i noget af Byens Theatre, og altsaa heller ikke nøje kender dem, nærer han dog stor Skræk for, at de skal trække hans Begreb om, hvad der er stor Kunst, ned; han passer paa Stjernerne for at holde det paa Højden.

At gaa omkring og tage det Andenrangs for

at være Menneskehedens Kulmination, opfatter han som noget af det skrækkeligste, der kunde hændes ham.

Det er Knuds Livsanskuelse, at der er noget interessant ved ethvert Menneske, og det er hans Livslyst at faa fat i det; og hans inderste Liden- skab er storslaaet Indignation over, at Menneskene gaa hinanden saa ligegyldige forbi. —

From er hans skærende Modsætning.

Han takserer ikke Menneskene højt. Men han lægger dem heller ikke til Last, at de er, som de er. Slægten er forkludret ned gennem Aarene. Det triste er, at der er Mennesker, som er født med varme, blide Følelser; ligesom anlagt paa at give sig hen for andre. Thi de Mennesker, de maa lide.

Froms første Erfaring, det første der steg op for ham som en Forstaaelse og prægede hans Barnesind, var netop det, at et Menneske var sygnet hen, fordi det følte saa uendelig blødt og mildt.

Dette ene Menneske var hans Moder. Hun gik tilgrunde i Samlivet med Faderen. Og slet ikke fordi han var ond; ikke Blodsdraabe uhæder- ligt var der i ham; men bare for dette ene, at han nu engang ikke kunde være som hun.

Han var den kolde, klare Fornuft; ærlig og retfærdig paa sin Maade, men saa isnende kold.

Men hvad betyder Ærlighed og Retfærdighed for den, hvis hele Væsen er Kærlighed —

»Har jeg gjort Dig Uret — saaledes kunde Faderen tale, naar en af disse hyppige Misforstaaelser havde vokset sig saa stor, at hun vidste hverken ud eller ind — har jeg gjort Dig Uret, nuvel, saa forklar det; jeg skal ikke afbryde Dig, jeg skal sidde ganske stille; Du skal ikke blive nervøs, fordi Du ikke strax finder de Ord, Du vil bruge; det haster ikke; det gælder jo ikke mellem Mand og Hustru, om der gaar nogle Minutter flere eller færre; jeg skal have al min Vilje rettet paa at forstaa Dig, og griber Du fejl i Udtrykket, skal jeg nok finde frem, hvad Du mener — men Du maa gjøre mig det begribeligt; nu er jeg éngang et Fornuftmenneske; saa kan jeg dog i al Evighed ikke sige mere end: tal til min Fornuft, og saa sandt der er blot et Gran af Ære i mig, skal jeg bøje mig — ubetinget — for hvert Ord, jeg forstaar.« —

Saaledes var Froms Fader fra de Aar, han kunde huske ham.

Og han hørte sin Fader til. Drengen havde sluttet sig til den stærke Mand. Faderen havde trukket ham til sig af Skræk for at hans eneste Barn, Arvingens til hans Gerning, skulde blive paavirket af Moderens Karakter, den han nu éngang ikke kunde forstaa. Hans Moder saa dette,

sørgede sig syg, men turde ikke gribe ind. Hun havde ikke den saa lykkelige Tro paa, at hendes Karakter havde ubetinget samme Livsret som hendes Mands. Hun rejste sig ikke paa den som en Kraft; og saa blev hun det skrantende Element i Hjemmet, medens Faderen var det livsstærke, rastløse.

Da kom det Sygeleje, som blev Moderens sidste.

Fra det Øjeblik, da Lægen havde meddelt Faderen, at det gik mod Døden — og her som altid forlangte han ubetinget klar og ren Besked — slog han om i dette: at have Drengen for sig alene.

»Moder er syg, sagde han; Du skal blive inde hos hende saa meget som muligt; og — hører Du — gør alt, hvad hun ønsker; vær lydig imod hende; der er ikke bedre Menneske til end Din Moder.«

I Begyndelsen kom det Drengen saa underligt for; især, da Faderen næsten aldrig selv var inde hos hende.

Den stærke Mand gik saa sært raadvild omkring; han talte stadig om hende, naar han var sammen med Arthur udenfor Sygeværelset, og altid formanede han ham til at være kærlig. Der var noget, der dæmrede op i ham, og som han ikke turde lade komme nær. Han havde en dunkel

Følelse af, at det kunde tage Magten fra ham og gjøre ham usikker. Han fik glimtvis Skræk for at komme ind paa at forstaa deres Samliv paa en hel ny Maade. Han følte, at det vilde kunne lamme hans Arbejdsenergi.

Han tog sig voldsomt sammen; hvad nyttede det, nu at skifte Livssyn; og hvem borgede for, om det, der arbejdede i ham, ikke kun var Svaghed.

Og desuden, nu var det for sent; havde han muligvis set fejl i et og andet, nu lod det sig ikke ændre; nu kunde der ikke opnaas andet, end at han blev ført ud i ødelæggende Tvivl.

Og han satte alle Kræfter ind paa at holde disse ny Tanker nede.

Arthur forstod ikke det febrilske Jag, der var kommet over Faderen; og han begyndte til sin egen Forundring at synes, at han dog nok saa godt forstod Moderen; ja meget bedre.

Indtil nu havde han kun optaget saa lidet af hende; en hel Side af hans Barnesind var ikke bleven udviklet; nu skete det, i Samlivet med hende; det var, som om en stor tom Plads i ham fyldtes ud.

Og han, der ikke forstod at frygte, saaledes som Faderen frygtede, greb med den barnlige Kærligheds Lidenskab de nye vaagnende Tanker.

Han syntes, at baade Faderen og han havde

været saa stygge imod hende, havde ladet hende leve alene, skøndt hun var ganske anderledes god og kærlig end de.

Det ene efter det andet fra Forældrenes Samliv dukkede op for ham, og viste sig for ham, saa han forfærdedes.

Side om Side voxede op i hans Sind en for-gudende Kærlighed til Moderen og en mørk tung Følelse ligeoverfor Faderen.

Og da hun lukkede sine Øjne, troede han, at nu var der ikke flere gode Mennesker tilbage. Alle de andre var haarde og kolde; — og da den trettenaars Dreng gik ud af sin Moders Døds-Værelse, troede han, at han gik ud i en styg Verden.

Forholdet mellem Faderen og ham var brudt. Der var noget i Drengens Øjne, som skræmmede den stærke Mand. Han forsøgte aldrig paany at faa Magten over ham. Han vovede ikke at gjøre noget Forsøg paa at knytte ham til sig.

Han levede kun to Aar endnu. At se til, omtrent den gamle, men inderst inde nedbrudt; evigt flygtende for en Angst, som han hadede, lukkede han sine Øjne.

Arthur kom til nogle Slægtninge i Sorø, og derfra, atten Aar gammel, til Kjøbenhavn.

— — — Nu er han otteogtyve Aar gammel. Han og Knud har gjort hinandens Bekendt-

skab i Skolen, for omtrent to Aar siden. Den stærke Modsætning imellem dem bandt dem sammen. Froms sarte Skikkelse, hans fornemme, til-lukkede Væsen drog Knud.

Og Knud blev hurtig uundværlig for den anden; han stod i uafbrudt Korrespondance med Livet; han var hér og dér; interesserede sig for alt; — gennem ham kom den Verden From imøde, som han havde lukket sig ude fra; han saa ned paa den, han vilde ikke have noget med den at gjøre; men han holdt dog nok af at sidde og høre lidt om den; det kunde jo dog saa ikke siges, at han gav sig af med den — og den Ironiens Overlegenhed, han besad ligeoverfor Knud, hans gennemklare, skarpe Tankegang, tillod ham selv at blive i den Tro, at den kun havde Fortællingens flygtige Interesse for ham.

Knud tog From som en Opgave. From var det fineste, han kendte, og havde alle de Egen-skaber, han tillagde de Fine i Samfundet. Han havde Pengene, Evne til at skaffe sig Indflydelse — og han havde den Blindhed ligeoverfor det der er jævnt, som gjør, at de udretter saa lidt.

From skulde tøes op, han skulde bringes til at forstaa og arbejde for Livets Smaafolk.

Knud var endnu ikke stødt sammen med større Opgaver; og det stadigt æggende, der var

ved From, lod Forholdet bevare sin Interesse for ham.

— »Naar jeg er kommen igennem Strøget, og har naaet Nytorv, og skal herved til Dig — From boede i Ny Kongensgade — saa ser jeg mig først endnu engang tilbage og siger: Farvel du glade Verden! Derpaa vender jeg mit Blik mod Raad- og Domhuset og minder mig selv om, at der er noget, der hedder Fortovsret og Lov og Livets Korrekthed. Saa gaar jeg nogenlunde forberedt gennem Raadhusstræde, over paa det Fortoug, hvor »Oldnordiske« ligger, og dér blotter jeg Hovedet for de totusindaarige Mumier; de véd, hvor nyttigt det er, at blive godt snørt . . . og saa stiger jeg op til denne Første-Sals-Højde.

Naar Knud skulde være ærlig, sad han egentlig nok saa hyggeligt i Froms Studereværelse, eller i hans Dagligstue, som oppe paa sit eget Kvistværelse.

From holdt Lejlighed og Husholderske; Knud havde kun det ene Værelse.

Hans kunstneriske Udstyrelse af denne »Udsigt over Verden« bestod deri, at han havde overklistret alle fire Vægge med historiske Billeder, som han havde klippet ud af Billedblade.

Den fransk-tydske Krig, Napoleonshistoriens Afslutning, den tyrkiske Krig, Alexander den Andens Død, Portraitter af Monarker og Stats-

mænd — kort sagt: hele hans Tids Historie; hvor han kunde faa fat i et Billede, klippede han det ud og klæbede det op.

Og de mest mærkbare historiske Aktstykker, som han traf paa i Aviserne — op med dem!

»Et Kvistværelse med Udsigt over en Del af Verdenshistorien og Rhabarberkvarteret«, havde han døbt det; og naar han var »paa Højden«, hævdede han, at ethvert Menneske burde dekorere Væggene i sit Soveværelse paa lignende Maade; det var ikke til at sige, hvor det vilde sætte Fart i Tankerne, at enhver, straks han slog sine Øjne op om Morgenens, blev mindet om, at Livet er noget stort, noget mere end hans fire Vægge — Folkeslag mod Folkeslag i vanvittig Kamp, Side om Side med Civilisationens Sejersgang. —

Froms Lejlighed var Modsætningen —

»Dine Møbler ser lyslevende ud som største Gevinst i sidste Trækning i Varelotteriet; men for dem der, som jeg, véd at Du har bestilt dem og betalt dem, beholder de alligevel deres fulde Værdi.«

Paa Væggene hang kun god Kunst. From samlede paa Kobberstik og Raderinger; han var fast Gæst ved enhver fin Auktion. Han var ikke ukendt med Kunsthistorien, og samlede efter Plan. Nogle af Billederne var af den Slags, som Knud kunde forstaa og blive grebet af; men de fleste

af dem manglede det, han forlangte af Kunst: Livsvarmen.

»Hvor stort det end er, at være en stor Tanke, sagde Knud engang til ham, saa troer jeg dog, det er endnu større at være et godt Aftryk — endsige et *avant la lettre*. Men mest af alt begejstrer mig Dine Nipssager. Der er ikke noget, der i den Grad imponerer mig som Nips, naar det koster mange Penge. At kunne give mange Penge ud til ingen Ting, det synes mig næsten at være det overmenneskelige; at ville give lige saa meget for en Miniatur-Abekat i Bronze, som en Vadskerkone tjener i to Maaneder, naar Herskaberne da er gode imod hende — og gjøre det, alene fordi Absurditeten er fint ciseleret — det tager det borgerlige Vejr fra mig. —

Engang fik Knud i en Butik Øje paa en Bunke tarvelige Billedblade. Et ganske skrækkeligt Træsnit, der laa øverst, stak ham i Øjnene.

Skal de bruges til Indpakning, spurgte han — De vil ikke sælge mig dem?

Jo — han kunde saamænd gerne faa dem.

Nu skal From have Fødselsdagsgave — sagde Knud, gik hjem, klippede alle Billederne ud, klistrede dem taalmodig op i en Bog, skrev udenpaa: »Fattigfolks Kunst« — og stillede med den til Gratulation.

From bragte ham til Gengæld en Kasse

Havannacigarer, hvorpaa han havde skrevet: »Natures Nipsgegend, Solens Etage-Indfald«. —

— — — — —

Det var en gammel Vane, dette: at From kaldte Knud ved Fornavn og Knud From ved Efternavn. Det var kommet af sig selv, ingen af dem havde tænkt noget videre ved det. Alligevel — fra først af hang det sammen med deres Maade at se paa hinanden.

III.

Færdig til at bugseres ud?

Ligesom Froms Uhr viste 7¹/₂, stod Knud i Døren.

From var parat; han lod aldrig vente paa sig, end ikke iaften, skøndt hans Ulyst til Besøget var vokset, for hver Gang han havde tænkt paa det.

Han rejste sig langsomt —

Naa; det skal altsaa gaa for sig? der er ingen Redning mulig?

Du kan ikke tænke Dig en Slags Erstatning for dette?

Naar jeg nu for Eksempel lovede Dig — jeg mener virkelig lovede — at gaa med til . . . to Møder — ?

Gudbevares, hvor Du er kedelig, From! Du som har kendt Nielsens, som er kommet i deres Hus, som —

Det er godt, brød From kort af, vi gaar.

— Nielsens boede i Stormgade. De havde altsaa kun det lille Stykke Vej ned forbi Kanalen at gaa.

Da de var kommet derhen, og indenfor Gadedøren, trak Knud en Lysestump og en Æske Tændstikker frem.

Hvad skal dette til, sagde From misbilligende; han anede allerede et af Knuds uberegnelige Indfald.

Har jeg ikke lovet Dig en interessant gammel Trappegang uden Gas? svarede Knud rolig — med hulslidte Trappetrin og Snirkel-Jernrækværk . . .

Husk paa, vi er paa fremmed Territorium.

Knud lod sig ikke forstyrre, men tændte sin Lysestump —

Fremmed Territorium? hvad vil det sige? vi er dér, hvor vore Forfædre har bevæget sig — du Store! dér skal Du se en Dør — sikke Parykstilsfyldinger — og Haandtag! . . . han undersøgte dem nøje . . . minsandten: drevne Messing-Delfiner! véd Du hvad! de Gamle anvendte alligevel ganske anderledes Kunst paa saadanne Sager, end vi moderne Mennesker.

From vilde foretrække at tale om noget andet —

Hvor højt skal vi op? spurgte han.

Anden Sal — Du maa da ogsaa indrømme, at Trappens Bredde har noget imponerende ved sig.

From saa paa ham og sagde spidst:

Det var maaske et Forsøg værd, at rutsche ned ad Gelænderet?

Og sikken Dørklokke! — den skal Du faa Lov at ringe paa; saadant Smedearbejde, dét er der ingen, der laver nu . . . Gudbevares, sikke nogle Fingre jeg har faaet . . . bare jeg kan faa Stearinen af dem . . . Knud fik sin Kniv frem, og skrabede og skrabede . . . nu troer jeg nok, Du kan ringe, sagde han.

From ringede.

Ikke den Dør, paa hvilken de havde ringet, men en anden aabnedes; men før de fik sét derhen, blev den atter hurtig trukket til igjen; de hørte Skridt fjerne sig, ganske lette, som en Dames; og lidt efter nærmede sig andre Skridt fra en anden Kant.

Døren blev aabnet; det var Frits Nielsen. I Haanden havde han en Messinglysestage, som strax stak Knud i Øjnene.

Frits Nielsen var en middelhøj, tæt bygget Skikkelse, med hurtige, livlige Bevægelser; smaa livlige Øjne, kortklippet Haar og studset Skæg.

»De er en Mand, det maa jeg sige, sagde han til Knud, at De har kunnet faa ham der med; det var næsten mer, end jeg havde troet mulig.«

Han lyste dem ind, — Er De kommet helskindet op af Trapperne?

Det gik brilliant, sagde Knud, vi følte os frem ved Gelænderet.

Lundby havde forsynet sig med Lys, sagde From ubarmhjertigt; hans Følelse af, hvad der var fint, var bleven stødt, og han gad ikke dække Knud.

Nielsen lo og førte dem ind i det næste Værelse, hans Studereværelse —

Her ser noget forstyrret ud, men det maa de Herrer undskylde, jeg er ved at pakke mine Bøger sammen. . . det er længe siden, vi har set Dem, From.

Jeg troer, for hans Skyld maatte de hellere have pakket Menneskene sammen og ladet Bøgerne staa, sagde Knud.

Aa ja, det er længe siden, men De véd — De véd det ganske specielt — at Tiden løber fra En; imidlertid maa De indrømme, at denne Gang har vi ikke tøvet med at indfinde os.

Naa! — hostede Knud.

Men nu kommer dét, som virkelig er mig meget ubehageligt, tog Nielsen tilorde; jeg har inviteret de Herrer til en L'hombre; og, paa Ære, Bordet er stillet op, og Kortene lagt frem — og tænk, saa hændes følgende: for det første sender Dr. Mønsted Bud, at han ikke kan komme præcis,

og for det andet — ou n'est pas la femme? — faar min Søster det, søsterligt sét, naturligvis meget smukke Indfald: at bede sig fri hos Familien dernede i Roskilde, og falder med Døren ind i Huset. . . og hun har nu bedet mig saa mindeligt, om vi ikke kunde tilbringe idetmindste noget af Tiden, inden Dokteren kommer, en familie — hun vil jo gerne have en lille Smule Fornøjelse ud af sin Rejse.

Hvis Deres Frøken Søster kendte os . . . nej det er sandt, om Forladelse From, Dig kender Frøkenen jo . . . nej, hvad jeg vilde sige: hvis den Dokter ikke havde lovet at komme, saa var det mere rimeligt, at vi tøflede af igjen. . .

Men hvad taler De dog om? sagde Nielsen — maa jeg nu bede Dem — værsaaartig — og idetsamme aabnede han raskt Døren ind til Familjens Dagligstue.

Over Froms Ansigt var der faret et mærkeligt Udtryk, i det Øjeblik Nielsen fortalte, at hans Søster var kommet; han havde uvilkaarlig vendt sig bort; det kom ham saa aldeles uforberedt; han følte, det han nødigst af alt vilde føle: at hans Sikkerhed forlod ham.

Havde han kunnet vende om, gaa sin Vej — han havde gjort det; denne Aften, som han havde ladet sig halvt tvinge hen til, fordi han stolede paa at kunne sidde godt gemt bag Kortene, den

trak ham nu pludselig frem i forreste Linje i en Situation, han ikke med en eneste Tanke havde forberedt sig paa.

Men — Døren var aabnet; Nielsen strakte Haanden præsenterende ud, og henne ved Sofaen — den han éngang havde sin tilvante Plads i — stod hun, Frøken Helga.

Og op fra Lænestolen rejste sig Faderen.

Knud havde lynsnart taget det hele Billede op, han var kommen med nysgerrig Forventning, og maatte strax have Rede paa, om Billedet svarede til det, han havde tænkt sig.

. . . »Min Fader, min — nysankomne Søster; Hr. Candidat Lundby — ja From behøver jeg jo ikke at præsentere.«

Froms Blik havde strejft hende, i kortere Tid end et Nu havde det omfattet hendes Skikkelse; han bukkede — dette fine Buk, som Damer beundrede; det tog denne Gang mest Retning henimod den gamle Nielsen.

»Naar Knud ser noget smukt, ser han selv smuk ud,« havde From engang spøgende sagt om ham — da Knud hilste paa Husets Datter, saa han virkelig ualmindeligt indtagende ud; der var noget af det, man i Lyriken kalder ridderlig Holdning over hans ret storladne Skikkelse — men han tænkte rigtignok ogsaa ved sig selv, da han rakte hende Haanden:

Men du Gode — ! — hun er jo ligefrem dejlig!

De Herrer ere vist meget vrede paa mig, sagde hun, fordi jeg saaledes kommer forstyrrende —

— Gjør os rent forstyrrede, sagde Knud til sig selv —

Men jeg anede jo ikke, at Frits havde arrangeret Spilleparti iaften; jeg kan tænke mig, at han allerede har fremført min Bøn: om de Herrer ville tilbringe Tiden, indtil Dokteren kommer, inde hos os.

De maa ikke skamme os ud, Frøken — det var stadig Knud, som var den talende — vi . . . han saa sig om efter en elegant Vending hos From, men denne saa mærkelig fraværende ud . . . vi — jeg — burde jo snarere være gaaet igjen.

Hun rystede blot paa Hovedet, ligesom om hun stiltfærdig rystede den megen Artighed af sig.

. . . Hvilke Lokker hun har! tænkte Knud.

Men var jeg ikke kommen uventet, blev hun ved, havde jeg saamænd slet ikke faaet Lov at komme, for saa havde Frits bevist for mig paa mindst sex Brevsider, at jeg ikke var rigtig klog, fordi jeg vilde rejst hjem tre Dage, før jeg egentlig var fri — — og Frits er nu saa aldeles uimodstaaelig i sine Beviser!

Deres Broders Beviser, begyndte Knud, men standsede, stammede og blev ildrød; han vilde have sagt noget om, at de neppe taalte at eftergaas grundigt, men følte, at Sætningen maaske var for vovet, og slog om:

Deres Broder er jo selv af dem, som tager og udfører en Beslutning i en Fart.

— Klods! tænkte From; skjøndt han konverterede Faderen, havde han al sin Opmærksomhed skarpt rettet paa de to; — Knud buser strax ud med, at han kender Familjens Tænkemaade.

Ja det siger da min Ven From, føjede Knud undskyldende til.

From følte en voksende Trang til at sætte en Stopper for Knuds Veltalenhed.

Siger Hr. From det —? — der gled et Smil over hendes Ansigt, som fik Knud til at meddele sig selv:

Hun er ingen Gaas; hun gjør Nar af os!

Efter Frøken Helgas sidste Ord følte From ikke mere Lyst til at gribe ind.

Knud var stadig ikke rigtig sig selv, han mestendels stod og vrøvlede, han var paa sin Maade — ligesom From paa sin — overrasket; han havde forberedt sig paa gamle, stilfulde Møbler, maaske endog et buet Chatol med gul Indlægning i det mørke Mahogni; og tænkt sig en Konversation i Retning af Empirestilen, med et hvast An-

greb paa den moderne Smagløshed, og saa var det Husets Datter, en ung, tindrende frisk Pige, som tog al hans Interesse fangen.

Der var virkelig et Øjeblik, hvor han tænkte om han ikke skulde begynde at tale om Møblerne, men det var ligesom han havde tabt Lysten.

Det arbejdede stadigt i ham, at han maatte slaa sig op.

Jeg hører, at Frøkenen ogsaa underviser, begyndte han.

Ja, det er netop fra en Lærerindeplads, jeg er vendt hjem; strengt taget udløb min Tid først iovermorgen; jeg har læst med tre Smaadrenge, som nu skal — højere op — ind i Latinskolen.

Vi er jo saa paa en Maade et helt pædagogisk Kompagni, lo Knud.

Nydeligt Kompagniskab, tænkte From.

Knud fortsatte:

Det er en ret tilfredsstillende Følelse, at vide, at man saadan paa en Maade gaar forud og baner den opvoksende Slægt Vej; men for os Klasselærere er der tillige det triste, at man selv bliver tilbage; de kommer til En fra Klassen nedenfor, i et Aar herser man med dem og søger at danne dem nogenlunde efter Ens Syn paa Tingene, og naar Aaret er endt, og man lige har begyndt at faa godt Tag i dem, saa glider de En ud af Hænderne; man raader ikke for, at de ikke tvinges ind i en

ny Tankegang; man fyldes af en halv vemodig Følelse af at staa magtesløs tilbage. Nej, saa synes jeg, at en Huslærerstilling, hvor man faar Lov til at følge dem fra Trin til Trin, maa lønne En langt rigere.

From blev ved at konversere den gamle Nielsen og Frits; men jo mere Samtalen fik Form mellem Frøken Helga og Knud, jo mere længtes han efter at kunne gribe ind i den; stadig søgte han at forme en Replik, der kunde gjøre Samtalen almindelig, men forgæves.

— Aa ja, sagde Frøken Helga, men man har da ogsaa den trykkende Følelse, at man altfor meget giver dem netop sit eget Præg.

— For nogle, det vil jeg indrømme, kan den Følelse maaske være trykkende; for andre turde den netop være den betryggende.

Knud saa paa hende.

Hun saa kort op paa ham igjen. —

Jeg vil dog foretrække at staa inde for en kortere Tid, sagde hun.

Men hvad siger De, Frøken, om man sidder fast med den Tanke: naar Dine Elever nu glider fra Dig, saa falder de i Hænderne paa en gammel skimlet Systematiker, som smører dem om Munden med Mug?

Hun saa et Øjeblik paa ham og sagde roligt og alvorligt — uden Spor af Smil:

Saa er der ikke andet for, end at sætte saadant Fart i dem, at de løber den Gamle omkuld!

Frøken Helga anede ikke, hvor farligt det var at sige noget saadant til Knud; thi det var den Slags Ord, som satte ham i Stemning, stor Stemning, meget stor Stemning . . . havde From sagt dem, var Knud straks faldet ham om Halsen! . . . Det var den Slags Tale, der rev ham med — saadan var det, der skulde tales! Nu nøjedes han med at se straalende paa hende; han føjede ingen Bemærkning til — han blot saa . . .

Til al Held kastede Frits sig nu ind i Samtalen, denne Samtale, som netop nu var bleven saa mærkelig stille. —

Jeg tror minsandten, Lundby forleder min Søster til at tale pædagogisk!

Lad Dem ikke forstyrre af min Broder, sagde hun; han har den nutildags næsten antikverede Fejl: ikke helt ud at tro paa Kvindernes Ligestillethed med Mændene.

Var det en Bebrejdelse? jeg troede det var en Roes — sagde Knud — — Den Art Pædagogik, som Frøkenen nylig docerede, med den vil jeg paatage mig at vende op ned paa en forkert Verden!

Nu kom From ogsaa med; i Frits' Kølvand gled han ind i den Samtale, mod hvilken han hele Tiden havde søgt hen.

Er det formeget, om jeg beder at maatte høre Frøkenens Syn paa vor fælles Opgave?

Maa jeg endelig være fri for at blive Midtpunktet i saa lærde Mænds Samtale — bad Frøken Helga.

Hvis Frøkenen tillader, at jeg gjør Deres Tanke til min — og mig har De dog paa en Maade skænket den —

Forær ham den endelig, Frøken, sagde From; min Ven er en grundig Samler af store Tanker.

From saa paa Knud med dette Smil, som plejede at faa det til at gnistre i ham.

Frøken Helga lo.

Jeg er overbevist om, at Hr. Lundby er istand til at give godt Bytte — min »store« Tanke er hans.

Knud bukkede for hende og vendte sig imod From med et Glimt af Kamplyst i Blikket . . .

Vi talte om den vemodige Følelse, en Lærer maa gribes af, naar han — efter i et helt Aar at have slidt for at sætte Liv — Fart! From — i sine Drengene . . . ser dem glide fra sig, over i Hænderne paa en vindtør Pædagog. Frøkenen mente, at Maaden at komme ud over det nedtrykkende for Følelsen, var den, at sætte saadan Fart i dem, at de løb ham — den vindtørre — omkuld!

Det var ikke frit for, at Knuds Ord havde

ligesom en personlig Adresse. De gik ligesom en lille Smule ved Siden af den selskabelige Tone. Dette gouterede From; det var maaske ikke ganske smukt af ham, men det maatte tilgives, fordi han saa længe havde været holdt udenfor Samtalen.

Han følte, at det for stærke i Knuds Tone var en Sejr for ham; og han tøvede ikke med at forfølge den ved at give sin egen Stemme dens allerelskværdigste Klang. —

Jeg tror ikke alene, at Frøkenen har Ret, men jeg tror yderligere, at De ikke kunde have givet Deres Tanke til nogen bedre end netop min Ven — han er en af de Faa, som er istand til at realisere den — — min Ven er det Menneske, gennem hvem jeg, som er en Smule vindtør af mig, staar i Rapport til Livet.

From mente paa en Maade hvert Ord, han sagde; men han sagde det rigtignok for at vinde den Sejr over Knud, at det var ham, der havde vidsket det skurrende ud.

Frøken Helga stod lidt til Siden for Knud; ved Froms Ord om »Rapporten til Livet« saa hun prøvende op paa Knuds Ansigt; det var ligesom hun søgte efter denne Evne til »at se« i hans store frejdige Træk, der indrammedes af hans lyse, halvt krøllede Haar.

Der var blevet et Øjeblikks Stilhed i Stuen; man troede maaske ikke, at From havde talt

færdig; hans Stemmeklang ligesom bebudede en Fortsættelse; men han taug; han taug, fordi han saa hendes ransagende Blik.

Knud var bleven ganske rød; han greb efter en lystig Vending, kunde ikke finde den, saa' hen paa Frøken Helga og fangede det sidste af hendes Blik — lige nok til at forstaa — til at føle en Ild skyde op i sig; han saa' hendes Øjenlaag sænke sig og syntes, at de lukkede over Tanker, der havde noget med ham at gjøre.

Han greb sig i at trække Vejret dybt — Gudskelov tidsnok til at det ikke blev altfor dybt.

Han fik det ændret til en lille Hosten.

— I det samme aabnedes Døren; det var Pigen, der kom ind og meddelte, at Bordet var dækket.

Ved Bordet fik Samtalen et mere ordnet Præg.

Saadanne Beskæftigelser som at byde Brød rundt, at henlede Opmærksomheden paa, hvad der smager udmærket, at sige »tør jeg byde Dem«, at række sin Genbo, hvad han ikke kan naa o. s. v. — plejer altid at bringe Menneskenes Tankegang til at begynde forfra, paa en solid Basis, inde i et rigtigt stillet Spor.

Knud fik nu Lejlighed — han fik saa megen

Ro paa sig — at han kunde begynde en livlig Samtale med den gamle Hr. Nielsen.

Hvilket maaske ogsaa kunde være paa Tide.

Den Gamle interesserede sig levende for alt, hvad der angik Byen; dens Udvidelse, dens Skikkelse i gamle Dage, o. s. v.

Knud var straks levende med; det var et af hans Liv-Emner — et Emne blev nu meget hurtigt Liv-Emne for Knud, naar han først kom ind paa det — han, der holdt af sin Bys Indbyggere, holdt ogsaa af sin By, og blev straks levende optaget, naar han saa' en gammel bekendt Ejendom forsvinde for at give Plads for en ny.

Han havde ærgret sig saa mangen god Gang, naar han saa' en karakteristisk Facades Træk vidskes ud af »halvstuderte Murmesterrøveres Cementvidenskab«, som han kaldte det.

Men man husker nu saa lidet, hvorledes hele Forandringen er gaaet for sig, sagde Hr. Nielsen.

Er det da aldrig faldet Dem ind at gjøre Optegnelser, spurgte Knud.

Optegnelser? — nej — ja det burde man have gjort.

Det har jeg, sagde Knud; jeg har altid en Bog hos mig for at kontrollere, hvad Verden tager sig for; naar jeg ser saadant et godt gammelt Skind paa to Etager og en mosgroet Tagstensryg forsvinde, saa noterer jeg op med et Par Ord,

hvordan det saa' ud, og naar det gik ud af Tidsregningen. Jeg har saamænd ikke saa faa af den Slags Notitser.

Hr. Lundby, sagde Frøken Helga, De maa endelig gjøre Fader den Glæde at laane ham de Optegnelser; De gjør Dem ikke Begreb om, hvor det vil more ham at studere dem.

— Heller end gerne; det vil være mig selv en Fornøjelse; jeg kan, om De vil, bringe dem imorgen.

Er det nu, blev hun ved, af Glæde over, at der kommer noget nyt frem, eller er det for at erindre det gamle, som forsvinder, at De noterer op?

Jeg ved virkelig ikke rigtig, Frøken — der var faret en underlig Lyst i Knud til, ligeoverfor hende, stadig at skulle have andre Forklaringer frem, end dem han plejede at give; og saa vilde han gerne forme sine Svar, saa de ikke blev altfor korte — saaledes, at han kunde sidde lidt længe vendt imod hende.

Mest er det vel, fordi, jeg kan næsten sige alt menneskeligt, interesserer mig; i selve Øjeblikket er det maaske kun et Notat for mig, men jeg vilde være urolig, om jeg ikke vidste, at jeg kunde genkalde mig det hele, hvis Trangen dertil engang kom over mig.

— Ah! De forbereder Dem paa at kunne leve,

hvis De engang — muligvis — skulde faa Lyst til det, sagde Frits leende; jeg er nu af Øjeblikkets Naturer — det ligger i vor Familje.

— Knud saa' over paa Søsteren.

Frits blev ved: Det Indfald, jeg faar idag, søger jeg at sætte igennem — helst imorgen, men ikke senere end iovermorgen; eh bien, det vil se galt ud, hvis jeg en Dag staar uden Ideer; saa falder jeg sammen, tror jeg; jeg vil være som et Tog, der løber af Sporet.

Et Eksprestog, sagde Helga.

Jeg vil for andre Godtfolks Skyld ønske, at det sker som tomt Godstog, lo Frits.

Hvis jeg maatte være den tredie om Billedet, faldt From ind, saa tror jeg, at min Ven bør sendes ud som Ideens Hjælpelokomotiv.

Nu vilde Knud saa utrolig gerne ogsaa være med om det Billede, og de andre saa' ogsaa hen paa ham; men i det samme blev Samtalen afbrudt ved, at der ringedes.

Et Øjeblik efter gik Døren op, og ind traadte — Dokteren.

En lille, korpulent, graahaaret Herre, op imod de treds; med hastige smaa Hovedbevægelser, sammenknebne Øjne, saa' han fra den ene til den anden — gjorde pludselig et Forbauselsens Skridt tilbage —

Men — Helga! — Du her! — han vendte sig imod Frits:

Og saa inviterer Du til L'hombre! . . . men i det samme bukkede han henimod From og Knud og sagde:

Om Forladelse, mine Herrer, det er ikke saa slemt ment; men Frøken Helga og jeg har ikke set hinanden i lang Tid, og vi er nu saa rigtig gode gamle Venner — ikke sandt, Du?

Helga havde rejst sig og var gaaet ham imøde; og Dokteren lagde hendes Arm i sin.

Ogsaa Knud havde rejst sig —

Jeg tror, at jeg, baade paa min Vens og mine Vegne, fuldt ud tør sige: Alt forladt!

Da Herrerne satte sig til L'hombrebordet inde hos Frits, var det blevet sent; for Dokteren havde slet ingen Jag, Knud sad saa ganske fortræffeligt, hvor han sad, og From var falden i Tanker; men Helga holdt paa, at Herrerne skulde og maatte til deres Kort; ellers vilde man dog bag efter bebrejde hende, at hun havde forstyrret deres Plan.

Dokteren stod netop og tændte sig en Pibe; saa sagde han pludselig:

Det var egentlig et ret ejendommeligt Tilfælde, som gjorde, at jeg maatte lade de Herrer vente. Jeg var lige kommen hjem, og skulde lade Hvile falde paa mig nogle Øjeblikke, da

ringede det — jeg maatte absolut strax kjøre med; det var et ungt Menneske, jeg skulde redde; han havde skudt sig en Kugle gennem Brystet; — naa, afsted; det var helt ude paa Christianshavn.

Han var nu alligevel død, da jeg kom.

Jeg har naturligvis set saadant noget før; men, Motivet var for mig ganske nyt. Faderen fortalte mig det hele og viste mig ogsaa et Brev, Sønnen havde skrevet,

Han havde været forlovet og meget forelsket — vel nok en Del mere, end Godtfolk plejer at være. Og Kæresten var bleven syg — Difteritis — og var død. Tabet havde grebet ham skrækkeligt, og han havde sagt, at han — vilde vide, hvor hun var gaaet hen.

Ved de sidste Ord saa' Dokteren fra Knud til Frits og fra Frits til From.

Og i Brevet havde han skrevet ganske det samme: Jeg . vil . vide . hvor . Anna . er . gaaet . hen. Jeg tager Livet af mig, fordi jeg ikke kan leve videre i Uvished.

Det kan man kalde Kærlighed — sluttede Dokteren; men det var ikke til at høre paa Klangen i hans Stemme, hvorledes han vilde have sine Ord opfattet.

Aa ja, det kan man — sagde Knud — og

der er jo, i og for sig, ikke noget mærkeligt i det —

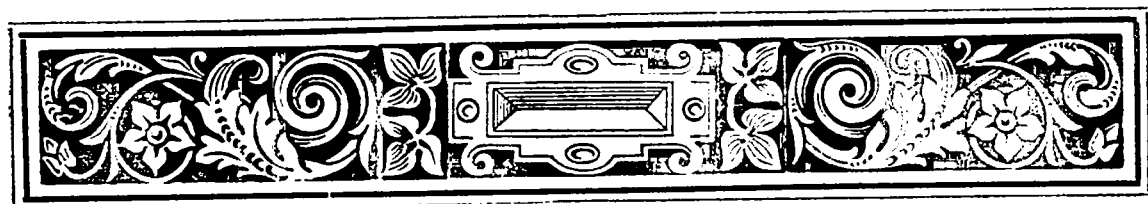
Hvad er der ikke? udbrød Dokteren.

Nej! — Knud talte resolut — hun har sandsynligvis havt sine Tanker om et evigt Liv, som han ikke helt har kunnet stemme sammen med; nu dør hun, og for hans Kærlighed rejser sig saa ganske naturligt den Tanke: er hun, den han elskede over alt — er hun bleven skuffet? . . . det, der forekommer mig mærkeligt — Knuds Stemme steg i Kraft — er, at ikke flere gribes af den samme Trang; at han var den eneste, som ikke med Ro kunde se det, der var deres Sjæls andet Jeg, glide over i det store Ubekendte . . .

Mine Herrer! mine Herrer! afbrød Frits formanende, vi glemmer ganske, hvad vi er gaaet herind for.

Jeg tror ogsaa, det er bedst, vi begynder, sagde From.

— Dokteren sad og kiggede med sine sammenknebne Øjne over paa Knud.

IV.

Dokteren skulde ud paa Vesterbro; det kunde derfor have været ret høfligt, om Knud og From havde lagt Vejen om ad Filosofgangen; men ingen af dem fik, mærkeligt nok, dette Indfald; de gik den modsatte Vej, ned langs Kanalen.

Længe talte ingen af dem. Henimod Gaden, hvor de skulde skilles, sagde endelig Knud, uden at se op og med en ejendommelig drømmende Betoning:

Det var — om jeg saa maa sige . . . den Aften.

Jeg synes, Du bliver sentimental, sagde From med et Anstrøg af Skarphed i Stemmen; maa jeg da gjøre Dig opmærksom paa, at Du betjener Dig af Kancellistilen.

Gjør jeg? sagde Knud fraværende.

Og saa gik de tause videre, henimod Froms Gadedør.

Pludselig rettede Knud sig, saa' op mod den skydækte Himmel og sagde:

Godnat, From; det er godt, der ikke er Stjerner oppe inat, for saa tror jeg, jeg gik paa Rejse.

From saa' lidt paa ham —

Godnat, og — mange Tak for L'hombren; Omsætningen var ikke stor, men saadan gaar det jo altid, naar ingen sidder i særligt Held, og ingen i særligt Uheld.

From markerede sine Ord. Han saa' ikke nogensomhelst Grund til, at Knud ikke, ligesaavel som han, kunde befinde sig paa Jorden.

Knud var stadig meget distrait; det saa' ud, som om han stærkt anstrengte sig for at forstaa Froms Ord, men at det ikke vilde lykkes ham; han maatte opgive det, han rakte From sin Haand til Afsked og gik.

From blev staaende og saa' efter ham — — men drejede sig rask om, med en Bevægelse, som om han rev sig ud af en Tankegang, og gik op — slank og nobel i Holdningen!

Da han stod i sin Lejlighed, tændte han Lys, gik hen og lagde den afbrændte Tændstik paa dens Plads, tog saa Hat og Overfrakke af; gjorde det alt med en Omhu, som om ingen særlig Tanke beskæftigede ham.

— — Det var en Fordring, From nu engang

stillede til sine Tanker: ingen faren op! ingen busen paa! ingen falden over hverandre!

Naar From hengav sig til sine Reflektioner, saa gav han sine Tanker Audients; de fik Lov til at træde frem, udtale sig — men ingen uordentlig myldren paa!

Iaften puslede han ualmindelig længe omkring. Vilde han udsætte Audientsen?

Da han havde hængt sit Overtøj bort, gik han hen til Skrivebordet og undersøgte nøje, om der skulde være kommet noget Brev til ham.

Nej — iaften ikke.

Derpaa tog han Plads i en Lænestol, tændte sig en Cigar, og pustede Røgen ud i lange blaa Ringe.

— Se saa, sagde han: hvad vil I saa? nu er jeg til Disposition.

Første Tanke traadte frem og talte saaledes:

Hvis Du troede — Du gjør det ikke, jeg ved, Du gjør det ikke — men hvis Du troede paa Skæbnen, saa vilde Du muligvis opfatte dette Møde, som om det var udsprunget af noget mere end et rent Tilfælde.

Mange vilde opfatte det som et ganske mærkeligt Sammentræf dette, at Du ikke gik til hint Møde, og at Du derfor maatte forpligte Dig til at gaa med iaften; at ligesom det eneste Medlem af denne Familjekreds, som Du endnu risikerede at

støde paa, ligesom han er ved at trække sig ud af Synskredsen — saa staar Du midt inde i Familjen.

Naa, men Du tror ikke, en Mand tror ikke paa Skæbnen; det hele er et Tilfælde; kun en Taabe lader sine Tanker eller Følelser eller Geringer bestemme af det tilfældige.

— From slog mekanisk ud med Haanden, som afviste han nogen.

Næste Tanke frem!

Du har siddet i det gamle Hjem igjen, sagde den, og hun var der; hun var kommen pludselig, netop paa samme Maade, som hun dengang rejste. Det betyder ingenting, det ved jeg godt, det var kun et Sammentræf; Du har — — —

From gjorde en heftig Bevægelse med Hovedet; Tanken krøb sammen og slog om:

— hun følte jo ikke noget for Dig! hun havde ikke Spor af Anelse om, at Du elskede hende; der var hos Dig ikke nogetsomhelst, der gjorde Indtryk paa hende; Du var kun en Bekendt, som kom der i Huset, og da hun rejste, havde hun kun flygtigt anmodet Broderen om at hilse. Du greb fejl; Du slog en Streg over det, som maatte slettes ud; et Møde, som er sammensat — tilmed ikke af én enkelt, men af en hel Række Tilfældigheder, omskaber selvfølgelig ikke to Individualiteter.

Ikke hendes . . . ikke Din . . .

— kun Taaber tror noget saadant, og løber derefter, og baserer deres Liv derpaa!

From rejste sig og gik op og ned af Gulvet.

Frem og tilbage, frem og tilbage med ham fulgte den næste Tanke:

Knud . . . From stod stille, Tanken stod stille — saa atter frem og tilbage . . . Det var, om han saa maatte sige, den Aften« — hvad mente Knud med det? saa' Du, hvorledes han betragtede hende . . . vogt Dig for ham! . . . From stand-sede med et Ryk; hvad var dette for Fantasier? Vrøvl! — From lo kort — Knud . . . han trak Ordet langt og haanligt ud, ligesom om han løste det op i intetsigende Bestanddele . . . han! med sine løse Fantasterier — og hun med hendes umaadelig sunde og praktiske Natur, hendes umiddelbare, faste Energi — og hans Reflekteren sig op paa Højderne . . . umuligt! . . . Knud — og en Opgave, de passede nydeligt sammen . . .

From strøg sig over Panden, han tog nogle Drag af Cigaren, den var gaaet ud; han lagde den mekanisk bort og gik hen til Bogskabet. Først stod han og stirrede længe gennem Glasruderne ind paa de forgyldte Rygge; saa aabnede han Døren, søgte sig frem, tog en Bog ud, stod nogle Øjeblikke med den i Haanden — satte den atter ind.

Derpaa gik han hen til sit Skrivebord, begyndte staaende at læse det, han i de Dage havde i Arbejde.

Da han var kommen to Linjer ned, løb Bogstaverne ud i Taage for ham.

Han rørte sig ikke. Pludselig sagde han hviskende:

Hvem der var født saa fattig, at han ikke havde Tid til at erindre, fordi hans Sult holdt ham stadig i Aande — — — eller hvem der ikke havde faaet Øje paa Livets Humbug —!

Samtidig fortsatte Knud sin Vej.

Det sentimentale var gaaet af ham; han var i storslaaet Humeur, han tog lange Skridt og gestikulerede i Takt med sine Tanker . . .

Fart i dem! en to tre! omkuld med Pedanterne! — vi er dog egentlig nogle eminente Døgnigter, From og jeg; From er værst, det er tydeligt; men det er dog næsten værre, at jeg er, som jeg er — det er saadanne Uvirkelige som os, der tror, at de sætter Verdensrekorden for Aandsarbejdet — og saa taler man fem Minutter med sligt et Pigebarn, og inden de fire er gaaet løser hun Opgaven, sætter en ny Rekord.

Det var nu egentlig en temmelig antagelig Grovhed, Frits Nielsen kom med: at jeg forberedte mig paa at leve — men jeg er nær ved at sige,

at der er noget i den — og han turnerede den fiffigt — jeg har det maaske lidt for meget med at forberede mig paa Eventualiteter. Men, for Pokker, hvori ligger det? kan jeg ikke nok? jo, saamænd kan jeg det! — gider jeg ikke? — — hun er forud for os; hun arbejder mere, og nøjes med mindre — egentlig altsaa Slægtsidealet — det er Samfundsspørgsmaalets Løsning — at existere i Arbejdet og tage Nydelserne som et apropos — ja minsandten om det ikke er — Herregud, hvad Slægten vilde faa færdig, og hvor lidt den vilde ærgre sig!

Sikke Øjne, hun har. Rolige, faste, klare. Naar hun saa' paa En, var det et helt Menneske, der saa'; og hendes Holdning — det var Ungdom blot at se hende gaa henover Gulvet . . .

Knuds egen Skikkelse blev rankere ved Tanken — han lo kort, kækt — et Overskud af hans Sinds Friskhed . . .

Fart i det . . . man skulde forelske sig den ene Dag og fri den næste. Man skulde det! man skulde det!

Knud var naaet midt ind paa Boulevarden og skulde netop skraa over til Frederiksborggade. Han standsede og saa' ned gennem det lange Perspektiv, som Lygterækkerne tegner til begge Sider. Det gjorde han i Kraft af gammel Vane; det hørte til hans Iagttagelser, at man her havde

Byens smukkeste Lysperspektiv; endnu smukkere, naar man stod helt henne ved Observatoriet, men dog ogsaa smukt herfra.

Men iaften blev det kun en mekanisk standsen og venden Hovedet; han og hans Tanker satte straks Fart paa igjen.

Sæt, hun vilde have mig — stille Knud! læg Fingeren tænkksom paa Næsen, det gjør Folk, der ved hvad det er at fundere en Sag . . . ja men hvorfor ikke? hun sagde jo selv, at saadan var de der i Familien . . . Herregud, hun maa da vide det! . . . skøndt naturligvis, hun talte ikke direkte om Forlovelse . . .

Tænk, om Du nu imorgen, naar Du gaar derop med Dine Notater om gamle Huse i Kjøbenhavn . . . om Du saa friede til hende — og fik ja.

Aa! — hvem skulde saa sørge for From — Snak! han faar min Kvist med de fornødne Anvisninger; vi sætter en Stol paa Trappen, saa at han kan hvile sig undervejs.

— Jeg opdagede godt, hvordan hun saa' paa mig, da From sagde, at jeg var det Menneske, der satte ham i Rapport til Livet.

Sæt hun blev min . . . en ny Verden . . . lagde sin Haand i min . . . sagde »Knud« til mig — jeg gad høre hende sige Knud — og jeg Helga til hende —

Helga, Helga, Helga — han gik og prøvede Navnet, — ja man blev nødt til at tage sig sammen; men sikken Fart der kom i Livet; for undertiden er det dog sløjt nok at gaa omkring og — forberede sig — mon hun forstod Broderens Ufor-skammethed? naa hvad gjør saa det? nu er Livs-lysten, jeg gik og ventede paa, kommen over mig! — hvis jeg friede, og hun sagde ja — de Øjne! de Øjne — saa skulde vi gaa med hinanden under Armen — — Du er gal, Knud! gal —? nej, Du er netop ikke gal — — Du ved ikke, hvad Du selv er, Dit Fæ. Gaa hjem og iseng.

Nej, i Virkeligheden er Du det klogeste, Du nogensinde har været; naar Du bare kan blive ved med det. Men snakker Du for meget, saa gaar det af Dig igjen.

Han satte Farten op, strygende, heftigt.

Da han gik til Ro, sagde han:

Imorgen gaar jeg op til From og tager min Drøm igjen om Lynstraalefarten! Naar de nu er saaledes dér i Familjen, saa kan Du ogsaa være det.

Godnat, Knud — siden ingen anden vil sige det!

V.

Da den første Solstraale den næste Morgen smuttede ind ad Knuds Vindue og hen paa Forberedelserne til Panamakanalens Gennemskæring og Overgangen over Schipkapasset — det var de to Billeder, Solen altid fik Øje paa, naar den kom den Vej — da aabnede Knud sine Øjne.

Han følte det ikke, som om han havde sovet, blot at han havde givet sine Tanker og Fantasier nogle Timers Ro.

Han saa' sig om efter sin Pibe; han havde den altid staaende ved sin Seng; der bestod det gode Kammeratskab imellem dem, at naar Knud vilde fantasere, saa fyldte den Stuen med fantastiske Skyer for ham.

Han lagde den ene Haand bag om sin Nakke, sendte en Røgsøjle op imod Loftet; den lignede Røgsøjlen fra et Krater, steg snorlige i Vejret og

bredte sig ud foroven som en Pinjekrone — nu spruder vi Ild, sagde han!

. . . Det er den Slags Ansigter, Livet hitter paa, naar det faar Lyst til at skabe et rigtigt Menneske, noget nyt, noget helt forfra. Engang imellem bliver det ked af at give dem Faers Næse og Moers Øjne, eller Moers Næse og Faers Øjne, og saa danner det noget efter sit eget Hoved. Det er saadan som naar en Billedhugger — en, der kan noget — jeg kan saa knusende levende tænke mig det — pludselig farer han op — Ler, Ler! hvor er der Ler! i Himlens Navn — naa dér! — og saa, en to tre, banker han sammen, skraber løs, river og kradser med Fingrene, former og glatter, fordi nu er Aanden over ham, nu kan han gjøre noget, som er hans eget, og dog ikke hans eget . . .

Hvor er hun dejlig . . .

Men hvad Billedhuggeren ikke kan, det er at løfte sin Statues Øjenlaag og lade to saadanne Øjne . . .

Hvor længe mon hun bliver hjemme? naa, det manglede kun, at hun forsvandt lige saa hurtig, som hun er kommen; jeg har jo ikke Spor af Garanti for, at hun bliver her; idag en Ide, imorgen Udførelsen — Knud! Knud! det vilde være nydeligt, om Du først kom til Klarhed over, at Du var

bundforelsket, efter at Frøken Helga igjen er over alle Bjerge — for at gjøre Nytte i Livet.

Han rejste sig halvt op.

Det er tydeligt, at skal jeg have hende, maa det ske i en Fart.

Men, Knud Lundby! — han bankede paa Sengekanten, ligesom han plejede at banke i Kathederet, naar han vilde have den lysere Erkendelse frem hos en Dreng — er Du nu ogsaa . . . han talte indtrængende til sig selv . . . er Du nu ogsaa virkelig forelsket?

Han lagde sig tilbage med et Suk.

Gud give, jeg var det! er der noget højere, noget der fylder Sjælen med større Rigdom, end Kærlighed?

Og der er ikke den tænkelige Aarsag til, at jeg ikke skulde være det . . .

Aa, hvor jeg kender disse Mandfolk: de ser en ung Pige, en prægtig Pige, frisk, livlig — men tage hende? nej — de synes nok, at de føler noget, men forelske sig helt ud — nej — de skal have Tid, de maa veje Tingen frem og tilbage — og saa ender det med, at de, halvgamle, valent lister deres Arm ind under en andens, fordi de bliver bange for at sidde ene i Mørket, naar de bliver tilaars — de faar en af den Slags overgemte Foraarsmodeller, som sælges billigt ud, naar de nye Moder kommer hjem . . .

Tænk om jeg elskede hende, om jeg friede — Frøken — hun vil naturligvis have, jeg skal fatte mig i en Fart — jeg er saa overbevist om, at faar jeg ikke hende, saa faar jeg ingen; ak jo, saa faar jeg et gammelt Spektakel, som gaar med Listesko og giver mig Hyldethe, naar jeg har Snue.

Eller Kamillethe — jeg ved ikke, hvad hendes Moer gav hendes Faer, naar han var forkølet!

Heureka! jeg har det: jeg staar op, klæder mig paa; jeg laver ingen Kaffe, saadant noget skal ske paa fastende Hjerte; jeg gaar ud, Morgenens Friskhed skal ledsage mig, jeg gaar tilbyes, jeg gaar ned, hvor hun boer, jeg vil se op til hendes Vinduer, bag hvilke hun endnu hviler trygt, jeg vil se op til dem, og mens alt omkring mig endnu sover, vil jeg spørge dem, om hun derinde er den, der skal blive min!

— Dermed stod Knud op.

Da han kom ned paa Gaden, var den endnu ganske morgentom og stille. Klokken var ogsaa kun fem.

Den friske Luft, rensat af Nattens Kølighed, gav hans Tanker en ejendommelig Ro.

Alene det, at han gik og gik, han og ellers ingen anden, gennem den mennesketomme By, vakte og gav den Følelse Fylde hos ham, at han var ifærd med at begive sig ind i noget nyt.

Han undrede sig selv over den Stilhed, der ligesom tog ham ind i sig. Han var ikke vant til at føle paa denne afdæmpede Maade; til andre Tider vilde han have tvivlet paa, at dette ogsaa var en stærk Følelse, nu fornam han det, som om noget voksede i ham, steg langsomt og lydløst, som en Flod kan stige, han var paa engang forundret og følte sig tryk, han havde en levende Følelse af, at dette stille, som steg og steg, det vilde tilsidst ganske bære ham med sig med en underlig sød og uimodstaaelig Magt.

Fra en Tvergade kom to Arbejdere ham imøde; det var de første Mennesker, han mødte. Taktfast gik de midt ad Gaden, og deres Trin klang i Tomheden.

Knud standsede og saa' efter dem. Der kom over ham en stærk ubestemt Længsel efter at arbejde, at begynde fra den tidlige Morgen, og holde ud til den sene Aften, og med hver Dag blive stærkere, tilsidst kæmpestærk.

De to Arbejdere forsvandt, og Knud gik atter alene. Inde i en Port stod Kvarterets Politibetjent og halvsov. Knud var paa Hilsen med ham fra sine Morgenture; samme Betjent havde en Maade, der altid morede Knud, at sige: Godmorgen, Hr-r-r-r; han havde i sin Ungdom været Barber-svend, og ekselerede i at kunne følge en Kunde,

hvis Navn han ikke kendte, helt ud af Døren og ned ad Trappen med dette: Farvel — Hr-r-r-r.

Denne Morgen saa' Knud lidt paa ham; lad ham sove, tænkte han, og gik taus forbi.

Han var naaet over til Jernbanens Terrain. De var allerede ifærd derinde med at paabegynde Rangeringen af Dagens Tog. Hvert Øjeblik klang Signalfløjterne, Lokomotiverne svarede med en kort Brummen, og i Slangebugtninger gled de lange Vogntog fra Spor ind paa Sidespor og atter ind paa Sidespor.

Knud stod og kiggede gennem Jerntremmerne. Han syntes, han stod ved Udgangspunktet for Vejene ud i den store Verden. Her ordnes de, og herfra glider de ud; og andre Steder holder andre Tog for at føre de Rejsende videre; det myldrede frem med Rejsestemninger i ham. Et Sted stod et Lokomotiv alene; det sydede og kogte i den store Kolos, Skinnerne dirrede under den; Lokomotivføreren, stod, lænet ud over den lille Laage, og saa' tilbage, som om han ventede et Signal.

Et Tryk paa en Vægtstang, og denne mægtige Kraft vil sætte sig i Bevægelse, suse afsted, skære Vejene, fare forbi Byerne, buldre over Broer ind under Skovenes Løvtag, hvor Morgenstilheden kigger frem mellem Træstammerne og ser forbauset efter det stønnende Uhyre.

Hvem der kunde bestige det, tænkte Knud, og fare afsted ud i Verden, ud ud ud! Gennem fremmede Lande — — — han vendte sig pludselig om og saa' over i den Retning, hvor Stormgade laa.

Thi frem for hans Øje steg i samme Nu hendes Skikkelse; og i samme Nu var alle Rejseplanerne slettet ud, og den stille, betagende Morgenro, som havde grebet ham i det Øjeblik, han traadte ud af sin Gadedør, var atter over ham.

Han gik videre, ned gennem Jernbanegade; han gad ikke passere det store Net af Forlystelsesanstalter, og fortsatte langs Boulevarden over til Filosofgangen.

Han gik forbi det gamle Vartou, hvor de gamle Jomfruers Geranier stod i Vinduerne og saa' ned paa ham.

Han fik allerede Øje paa Stormgade. Da standsede han.

Hvad var det egentlig for en Vandring, han var ude paa? han saa' hen paa de gamle Hjørnehuse; derhen vilde han gaa, og saa ned ad Gaden, og foran det Hus, hvor han første Gang havde været igaarftes, vilde han standse, — hvorfor? — han saa' sig forundret om, som om han pludselig følte sig paa et fremmed Sted; men saa gled der et Smil over hans Ansigt —

Jeg vil jo vide, om jeg elsker hende; jeg vil

gaa tæt forbi hende, mens hun hviler i Drømme, og spørge hende derom.

Han følte en Livsfriskhed stige op i sig, noget straalende ungt, en Frejdighed med Mod til kæk Handling, hans Skikkelse rettede sig, han gik hurtigere til —

Nuvel ja ja; jeg er ude for at spørge om min Skæbne; det er dog vel altid et Svar værd...

Han drejede om Hjørnet, og —

Nogle faa Skridt fra ham, kommende henimod ham — Helga og hendes Broder —!

Knud standsede som lynslagen; Frits og Helga standsede ogsaa temmelig brat. Dette forekom dem aabenbart alle tre at være et overraskende Møde.

Knud tog Hatten af — noget maatte der gjøres — og sagde: Godmorgen — for noget maatte der siges; og saa føjede han til: Tak for igaar — og tænkte, Gud give, der endnu var noget mere, der kunde føjes til. Men han var læns; nu kunde de falde over ham, om de vilde, holde Forhør, dømme ham — han var færdig.

Han følte tydelig, at hvis de blev staaende, saa kunde han heller ikke flytte sig; i Jorden kunde han ikke synke ned, og i Luften kunde han ikke blive væk. Hvad der nu skulde ske, laa i deres Haand.

De sagde »Godmorgen« og »det var da morsomt«.

Helga var i lyserød Morgenkjole og havde et let, hvidt Schavl kastet om Skuldrene. Paa Hovedet havde hun en bredskygget, hvid Straahat med Tyl og Æbleblomster.

Hendes Stemme bragte ham til sig selv; i hendes Godmorgen fandt han hele sin Tankegang igjen; det overraskende i Situationen var for ham som blæst bort, og da hun rakte ham sin Haand, da den laa i hans, da brød han sig ikke længere om at klare nogen Situation, at redde sig ud af en Forlegenhed; han var kun fyldt af en eneste Følelse:

Dette var Svaret!

Vi gjorde Dem helt forskrækket, sagde Helga.

Ja jeg kan ikke med at nogen pludselig træder frem om et Hjørne, sagde han med et Smil — det var tydeligt, at han ikke mente, hvad han sagde.

Er det ikke det, man kalder Neuralgi, Helga, spurgte Frits.

Jo det er vist, sagde hun — mellem Latinere.

Hun blev ganske rød, da hun havde sagt det; Knud saa' denne Rødme.

Men hvad i al Verden forskaffer vor afsides Gade Æren af saa højt Morgenbesøg? sagde Frits.

Det kneb et Øjeblik for Knud; men han blev

ikke forlegen; det var ham saa ganske ligegyldigt, om nogen stillede Spørgsmaal, som han ikke kunde besvare — han havde faaet Svar paa sit; dermed var Tilværelsen for ham bragt ind i det Spor, den skulde ind i.

Han søgte derfor ganske roligt og sindigt efter, hvad han nu skulde sige —

De ved det maaske ikke engang selv, sagde Frits ondskabsfuld.

Nej — sagde Knud roligt.

Jeg tænkte mig straks, at De havde muligvis tabt et eller andet igaaraftes, da De gik fra os, sagde Frits, og at De nu vilde ned at søge det.

Helga fandt det nu rigtigst at stoppe Munden paa sin Broder, og sagde:

Men naar Hr. Lundby ikke har nogen bestemt Plan med sin Morgentur, skulde vi saa ikke følges?

Det vilde Knud meget gerne, hvis han blot ikke forstyrrede dem; der var dog noget urimeligt i, at han kom forstyrrende ind i den korte Tid, de havde hinanden; igaaraftes — det var allerede galt nok; men nu ogsaa her tilmorgen — nej, det gik dog ikke an.

Helga mente dog, at det gik saa meget godt; og Knud mente jo heller ikke noget med sit.

Frits ventede, til de var bleven enige, saa

sagde han ogsaa, at han syntes, de burde følges; Morgenvandrere i Byen, det er ligesom Folk, der mødes paa Landevejene, de hilser paa hinanden, og faar sig en Passiar.

Vi vilde have gaaet rundt om Søerne, sagde Helga.

Havde hun været smuk om Aftenen, saa var hun ligefrem morgendejlig, som hun gik dér i de lyse, lette Farver, med en Glands i Øjet, en Friskhed i Kindernes Farve, en Energi i Profilen, en Hagens Runding, og en Holdning . . .

Knud talte sig op; Frits skød kun Enstavelsesord ind; han hørte nu engang ikke til de meget talende Mennesker, og desuden gik han og tænkte paa noget, der var faldet ham ind, — Helga sagde heller ikke meget; hun gik mest med Hovedet ganske lidt foroverbøjet, af og til saa' hun op, og disse Blik fangede Knud alle.

Han var nu virkelig lokaliseret ved Søerne; han havde gaaet der i de Tider, da de laa langt udenfor Byen, da man gik igennem Volden, over Stadsgraven, gennem de lange Alléer, forbi nogle graa og brune to-Etages Huse, og hvor man paa begge Sider af Vandet havde Haver, og hvor der kun hist og her laa Villaer og smaa Træhuse — og han havde holdt fast ved sin Kærlighed til dem under alle Forandringerne.

Han talte om en Midsommernat, han havde

spadseret derude; og hvorledes Morgenens var brudt frem. Taagen havde staaet i Smaatoppe hele Vandet over, akkurat som smaa Grantræer, det var, ligesom han kunde se Skovstier løbe ind imellem dem; han havde den mest brændende Lyst til at vandre der ind; saa begyndte derovre i Øst at glide lange rosenrøde Striber op over Himlen, og et Genskær farvede alle Taagegranernes Toppe, — — — og han havde staaet der og set Svanerne ligge sovende i Maanelyset — gyngende som Blomster paa Vandet, glidende med Strømmen ind mod Stensætningen — støde imod — glide ved Stødet ud igjen — stadigt sovende — og saa atter langsomt blomstervuggende ind igjen mod Bredden — — —

Og saa kendte han alle de, der plejede at promenere derude; brillante Typer iblandt dem; — og ovre dér i en af Byggeforeningens Gader boede hans Vadskerkone . . . nej, nu skulde de høre — Knud kom vældigt i Aande; for den Kone og hendes Fortællinger, var noget af det bedste, han kendte; hun var i Ordets egentlige Forstand en Type paa alt det, som er værd at kende af Smaafolks Liv; Knud skulde lige til at tage voldsomt fat, for hun var et af hans Eksempler paa, hvad Menneskene er værd — — da holdt han pludselig inde og blev rød; det gik op for ham, at han alene havde Ordet, han og ingen anden;

han saa' paa Frøken Helga, han saa' paa Frits —
jo Frits havde et ironisk Smil paa Læberne . . .

De tror vist, jeg er en Talemaskine, sagde han.
De kom begge til at le —

Hvad tror De da om os? sagde Helga; vi
gaar her og lader os underholde . . .

Baade topografisk, malerisk og psykologisk
— skød Frits ind —

. . . og yder selv ikke det allermindste.

Det er alltsammen meget artig, blev Knud
alvorlig ved, men jeg tror alligevel, at dette er
noget *malplacé* af mig; De er kommen her, for at
være nogle Timer sammen med Deres Broder, og
jeg lader mig forlokke til at gaa med paa Deres
Morgentur; hvis De tillader, vil jeg bryde af her;
kun beder jeg Dem indstændigt erindre, at jeg —
blev forlokke!

Men de protesterede begge kraftigt; Frits
roligt og afgjørende, Helga uimodstaaeligt.

Knud lod sig da overtale — det uimodstaae-
lige besidder en sælsom Magt — dog kun paa den
Betingelse, at han for Resten af Turen maatte
være Tilhører.

Kan vi gaa ind paa det, Helga? spurgte Frits.

Helga mente, at de kunde gaa ind paa enhver
Betingelse.

Maaske Du saa vil begynde, sagde Broderen.

Den Kontrakt skulde vi have sluttet allerede i Stormgade, tænkte Knud.

Helga begyndte nu at fortælle om sit Ophold i Roeskilde; og Knud observerede, at hun havde et skarpt Blik for Menneskene.

— — Saa stod de atter i Stormgade.

Vi har meget at bebrejde os, sagde Frits, da de skiltes; men jeg vil forsøge at trøste mig med, at De dog alligevel kom derhen, hvor De vilde.

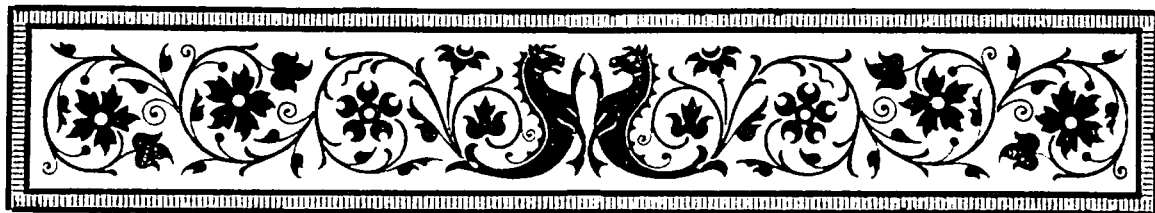
Knud tøvede et Øjeblik; saa kom det, From kaldte Kaadheden, op hos ham, og han sagde:

Det er mig ogsaa mere end Erstatning nok!

— Han er ikke fri for at være noget ligefrem, sagde Frits, da Knud var gaaet.

Hvad mener Du med det, spurgte Helga tøvende.

Aa ingenting . . . men nu har I to talt hele Vejen, saa syntes jeg ogsaa, at jeg burde sige noget.

VI.

— Drengene kunde slet ikke blive klog paa Hr. Lundby den Dag.

Han dundrede og bankede i Kathederet og skældte ud som aldrig før — og de havde dog ellers ret livlige Oplevelser at ty til i Erindringen — men der kom intet Nedslag trods den megen Torden; og han saa under sine Vredesudbrud saa storstraalende ud — — han bare jog med dem, æggede, tirrede dem; de var ham for langsomme, for dvaske, for døde — især saa eminent døde — Liv! Liv! Liv! i Jer! — og han trampede og lod Spørgsmaalene springe med rivende Fart fra den ene til den anden — og saa den næste! — næste! — næste! — et Nu, og de laa alle slagne paa Valen som uvidende Nuller, en Skam for Skolen, en Sorg for deres Forældre, nedslaaende Eksempel for deres smaa Sødskende og optrækkende Uvejrskyer paa Samfundets Himmel.

Og da Timen var forbi — havde de allesammen faaet gode Karakterer.

Den kan vi ikke, sagde Drengene!

— From kunde heller ikke blive klog paa Knud, da han om Eftermiddagen sad hjemme, og det blev over den Tid, paa hvilken Knud plejede at komme.

Om Formiddagen havde de ikke talt sammen; det var et Princip hos dem; benytter man først hvert Minut mellem Timerne til at løbe sammen, saa mister Samlivet udenfor Skolen sin Aroma; og desuden er man i Frikvartererne mest oplagt til at tale om Drengenes Dumheder — og det gjør ikke En selv klogere.

Men nu ventede From ham: han plejede at komme saa godt som hver Dag; og idag skulde han ad den Kant; han skulde jo op med denne Bog til den gamle Nielsen.

From forstod det ikke!

Han følte, der var noget i det, som vilde irritere ham, hvis han gik det ind paa Livet, og saa lod han det ligge.

Ikke fordi han frygtede det; det var Froms Forfængelighed: overlegent og roligt at kunne mestre den Slags Tanker og Følelser, som gjorde stærkt, undertiden fortumlende Indtryk paa Andre.

Han jog dem ikke bort; han holdt dem blot paa Afstand.

Alle disse Situationer, som — ja hvem skaber dem? — Tilfældet! det Uberegnelige, det man ikke er Herre over! — de vokser op, uafhængigt af Forstand og Vilje; men de griber ind i Menneskenes Liv; de forkludrer Personligheden, de støder Mennesket ud af dets Bane — — han hadede dem! — de kommer springende frem af en mørk Krog og staar truende eller lokkende foran En, de spirer frem som Stemninger; det er det Lovløse i Tilværelsen; og Slægten er umyndig — den kalder dem Poesi, tager Varsler af dem, og lokkes bort fra sin Vej.

Det var Froms Triumf, at han lod sig ikke anfægte. Synet af Helga havde grebet ham stærkt; det skulde vidskes bort nu.

Du har éngang forstaaet at trække Dig ud af dette: at begynde at skabe et Forhold; Du er dog ikke bleven svagere siden dengang?

Jeg stiller det Krav, ikke at blive rendt overende af det, som man kalder Livets Uheld — nuvel! saa renoncerer jeg ogsaa paa at trække en Livslykke ud af det rent tilfældige.

Til syvende og sidst er disse uudsigelig Lykkelige ikke et Haar lykkeligere end jeg; de skal bare gaa omkring og lyve for sig selv og for andre, naar de en Gang naaer frem til det Øjeblik, hvor Illusionerne brister.

De skal kævles i femogtyve Aar for at kunne

fejre Ægteskabets vidunderlige Lykke med Sølvbryllups-Fest.

Jeg vil renoncere paa Livets Jubilæer i Anledning af Forkludrelserne.

Jeg kunde maaske have erobret Helga. Man siger nok, at Kærligheden er en guddommelig Gnist, en Inspiration; jeg troer, en Mands Vilje kan tage Haand med i Hanke i dens Slags Guddommelighed.

— Han havde sat sig ned og taget en Bog; han begyndte at læse, kritisk, roligt; Bogen var for ham som et Skærmbædt; hvor han saa' hen i Stuen, var der tomt; men nede under Bogen, ligefrem gemt bag dens Bind, laa en Flok nye Tanker; de laa trykket sammen i Flok nederunder; hvis han pludselig lagde Bogen bort, vilde deres og hans Øjne mødes; men han blev ved at læse.

Af og til var det, som om Bogens Linjer begyndte at flytte sig, nogle bugtede sig, andre løste sig op i Taage; men hver Gang fik han dem tvunget tilbage i deres Orden; han tvang dem til at rykke frem med deres Indhold.

Saa pludselig greb han sig i, at han ikke turde lægge Bogen bort; han smilte, lukkede den, vendte den, lod Haanden glide hen over Bindet, han vilde dog vise, at han var ikke bange; han

lagde den langsomt bort, rejste sig, gik hen og saa ud af Vinduet.

— Og saa var Tankerne der!

Hvorfor kom Knud ikke? . . . der var jo ikke Spor af Mening skabt i, at han ikke kunde komme op til ham, fordi han skulde bringe den Bog! naturligvis, det var i og for sig en ganske ligegyldig Ting; men det var bare saa latterligt meningsløst — man kommer i et Selskab; man taler om en Bog; man spørger, om den ønskes; man lover at bringe den . . .

Det er dog alltsammen en tarvelig Hverdagsbegivenhed, som ikke med nogen gyldig Grund kan forandre et gammelt Forhold . . .

Ja ja da, ja ja da; han trommede med Fingrene mod Vinduesposten.

Pludselig skiftede hans Ansigt fra Irritabilitet til overlegen Haan —

. . . Naa det kan jo ogsaa være, at Knud befinder sig vel dér — der er jo denne Trappegang — og disse Dørfyldinger — Møblerne syntes han jo ogsaa godt om — og Familjen, hvorfor ikke? og Frøken Helga — han er maaske forelsket — Herregud, han er jo ikke fremmed dér; har han ikke set dem før? jovist — han var der jo hele Aftenen igaar; — at jeg ikke kunde sige mig det straks — Knud er skudt; han kan ikke rive sig løs; han finder sig selv interessant, og synes

maaske, de holder paa ham; jeg kan tænke mig, han sidder og taler med Faderen og ser paa Datteren — han finder hendes Ansigt henrivende, hendes Tale bedaarende —

Han sidder maaske og overvejer, om han skulde beslutte sig til noget i Retning af et Frieri.

From foer sammen . . . fy! Du har ingen Ret til at tænke saaledes; Knud har kun gjort Dig godt; jeg vil give ham, hvad hans er; han er en af de faa, som ikke kan nedlade sig til at handle lavt; Knud giver men forlanger ikke noget; han er vild, men han vælter sig ikke ind i et fremmed Hjem, og bringer det i Oprør — — nuvel, de har bedet ham blive, og han har ikke netop den allerfineste Takt; men det berettiger aldeles ikke mig til at tænke ondt om ham; Knud er min ubetinget hengivne Ven, og jeg véd, at jeg kan lide paa ham . . .

Saaledes vandt From ud over hine nye Tanker; han talte sig saa varm om Knud, gjorde ham saa rar og god — at det da vilde være ganske umuligt, at han skulde ville gribe ind dér . . . hvor han, From, længst havde opgivet enhver Plan.

Han havde atter »mestret sine Tanker« — som han kaldte det.

Og under alt dette, havde Knud taget sig følgende for.

Først havde han jaget sin Mad i sig paa en Restauration; det var nu ikke stort mere, end hvad han plejede; han kendte ikke noget rædselsfuldere end denne Restaurationsspisen, og drog fra den ene til den anden, idet han sagde til sig selv: saa bliver Du vel engang færdig med dem; — men idag havde han glemt at tage sin Avis frem, den han altid havde hos sig, og som han plejede at arrangere saaledes, at naar han sad paa den ene Side af Tallerkenen, stod den paa den anden Side.

Han havde simpelthen forlangt sin Mad, spist den, og var gaaet igjen.

Hjem. Og der havde han soigneret sig af alle Kræfter.

Saa tog han fat paa at søge det bevidste Hefte, hvori han havde ført sine Notater ind. Det skulde ligge paa den nederste Hylde i Bogskabet.

Da han havde søgt nogle Øjeblikke, rejste han sig op som et Menneske, der faar et Indfald. Han gik hen og trak den største af sine Skrivebordsskuffer ud. Det var tydeligt, at det Indfald han havde faaet, var et lykkeligt Indfald.

Han tog frem et monumentalt Kort over Kjøbenhavn, der viste Byen som den saa ud, før den sprængte sit gamle Voldbælte. I Kortets Forgrund var netop Søerne med deres Omgivelser. Det var højst kuriøst at se Begyndelsen af Nørre-

brogade som en Række Haver, og den ydre Side af Sortedamssøen kun fremvisende tre Huse. Dette Kort maatte han have med; det vilde herligt supplere, hvad de havde talt om paa Morgenturen.

Han var saa henrykt over Supplements-Kortet, at han nær var løbet fra Bogen. Han huskede den dog i sidste Øjeblik, og vedgik ærlig for sig selv, at det vilde have været ganske uforsvarligt, om han havde glemt den.

Dernæst gjorde han, hvad han aldrig plejede: han steg op paa en Sporvogn; — idag skulde nu alt være anderledes end sædvanligt.

Sporvognen maatte han imidlertid atter opgive; den bragte ham hurtig til den højeste Fortvivlelse, og da den holdt fjerde Gang, kravlede han ned igjen.

Saa gik han! Han skød gennem Mængden, saa pæne Folk blev fornærmede, skøndt han ikke havde stødt til dem, han drejede om Gadehjørnerne, saa der ikke gik en Tomme Vej tabt; og da han naaede det gamle Hus i Stormgade, tog han hver af den gamle stemningsfulde Trappes Afsatser i tre Spring.

Hverken Messingdelfiner eller Snirkeljernsgelænder kunde holde ham tilbage.

Udenfor Døren blev han staaende stille. Musestille. Han forstod ikke — han havde Hjerte-

banken, hvad han ellers aldrig havde, om han saa løb op paa femte Sal.

Nu syntes han nok, det stilnede lidt af; saa trak han i Klokkestrengen.

Pigen lukkede op. Han kom ind. Dér sad den gamle Nielsen alene. Knud takkede for igaar, og rykkede frem med Bogen; Kortet holdt han tilbage.

Han havde endnu ikke spurgt om »de Unge« var hjemme, men hver Gang han vendte et Blad i Bogen, saa han halvt op og lyttede skarpt, om der ikke var nogen at høre i de tilstødende Værelser.

Om det saa kun havde været et eneste Menneske . . . et ganske bestemt eneste.

Stadig intet at høre.

Gamle Nielsen fandt ham en Smule distrait, men det gjorde ikke noget; de havde jo Notaterne at holde sig til.

— Da hørtes lette Skridt; Knud rejste sig allerede endnu før Døren var lukket op; det kunde naturligvis have beroet lidt endnu; men der skete ingen Ulykke — for det var Helga.

Tak for Turen imorges, Hr. Lundby, sagde hun, før han endnu havde faaet sig samlet, gik raskt hen til ham og rakte ham Haanden.

Det var anden Gang idag, den laa i hans. — Efter nogle indledende Bemærkninger, kom

han frem med sit Kort; og det blev befundet utrolig morsomt.

Tænk — saadan har der set ud, hvor vi gik imorges!

Knud stod i Midten, og havde bredt det ud paa Bordet; ved hans ene Side stod Helga og ved den anden hendes Fader.

Hun bøjede sig ned for at se, hvad han pegede paa; han rejste sig, for at give hendes Hoved Plads; han saa paa hendes lokkede Haar, hendes smaa fine Øren.

Og engang kom hans Haand til at streife hendes Arm.

Denne lette, flygtige Berørelse gik Knud og levede i paa Hjemvejen.

Og da han var kommen indenfor sin Gadedør, førte han Haanden op mod sine Læber og trykkede et langt Kys paa den.

— — — Han stod ved sit Vindu og saa over mod Aftensolen, og stille hviskede han hen for sig:

Det blev Morgen, og det blev Aften, og det var min første Kærlighedsdag!

Han bredte sine Arme ud og sagde:

Du gaadefulde Rigdom! tag alle dem ind i Dig, som denne Verden har stødt fra sig!

Hvor er jeg lykkelig! Hvad har min Sjæl ikke aandet! Du store Liv, hvor har Du strømmet

igennem mig! En Moders Kærlighed, et Hjemms Poesi har jeg kendt! Den første Ungdoms brændende Venskab; jeg har kendt det salige, at min Sjæl modnedes! Jeg har følt mit Hjerte banke i Takt med Menneskehedens! og nu . . .

Han knugede Hænderne mod Ansigtet, han sittede i sin unge Kærlighed; han følte den som en Forjættelse; nyt Land; Egne, der løftede sig op af Havet ude i Solskyernes Guld-Brænding . . .

Nu fylder Du mig med Kærligheden!

Han stirrede ud i Luften, der tabte sine Farver og gled over i Aftentonerne fredfyldte Klarhed.

Store Verden! nu glider Du og jeg ud i Natens stjernefyldte Himmelum; og rundt omkring paa de andre Kloder staar de og stirrer efter os — og de Elskende gaa Arm i Arm og ser ud efter den smukke Stjerne!

Samtidig sad From med sin Bog foran sig og læste, at Kærligheden var et Bedrag.

Den var en Ild, som Naturen tændte i Individerne for at sikre sig sin egen fortsatte Bestaaen gennem Forplantelsen — og som den hensynsløs lod blæses ud af alle Vinde — naar den først havde faaet sin Hensigt opfyldt.

VII.

En af Froms Kollegaer sagde en Dag til ham:
De omgaaes jo stadigt med Lundby?

Jo... e, sagde From; han vilde ikke ligeoverfor tredje Mand tale om, at Knud og han i de sidste Uger kun en eller to Gange havde talt med hinanden udenfor Skolen.

Sig mig — gaar Lundby i Giftetanker?

From tvang sig til at smile — Statshemmeligheder, sagde han; det er mig ganske umuligt at udtale mig derom; det er den Slags Ting, véd De, som Tidens Fylde bringer for Dagen.

Ja, han er nemlig set spadserende med en ung Dame — jeg har det fra Olufsen — og han skal have set frygtelig forelsket ud!

Saa — ? men da kan De tro, svarede From, at der maa være noget i det.

Og De skulde være uvidende? — en høj, meget smuk og meget ung Pige . . .

From satte et diplomatisk Ansigt op —

Spørg mig ikke — jeg er den lukkede Bog!

I det samme han sagde Ordene, havde han en Fornemmelse af, at have sagt noget haanende om sig selv; ja Du er den lukkede Bog, ingen vil skrive deres Hemmeligheder i, og som ingen nogensinde lukker op for at se, hvad Du selv har skrevet i den.

— I den paafølgende Time var han i høj Grad distrahit; han følte sig lettet, da den var forbi.

Saa Knud gik paa Frierfødder — ja naturligvis, det vidste han; han havde blot ikke sagt sig det selv, og ingen anden havde sagt ham det.

From gav sig til at fløjte; hvad han ellers fandt højst ufint; men der kom pludselig en Lyst over ham til at foretage noget, som han selv ikke syntes om, noget ufint, klodset.

To Dage efter, det var henimod Aften, sad From ved sit Skrivebord, da han hørte det ringe paa, og lidt efter Knuds Stemme. Han saa ikke op, han blev ved at skrive; hans første Indskydelse var: hvad kommer dette Besøg mig ved. — Men saa blev Døren næsten revet op, og der stod han — »Rapporten til Livet« — stor og straalende...

From løftede Hovedet; en Kende bleg, men ganske rolig —

Naa — ?

Knud satte sig ligeoverfor ham, lagde Armene overkors paa Stoleryggen, og sagde blot: From —!

Over hans store, aabne, frejdige Træk laa en stormende Glæde —

From! gentog han — trykkede pludselig sit Ansigt mod Hænderne — saa' op paany — sprang op — skubbede Stolen tilside — tog om Froms Hoved og vendte det imod sit Ansigt —

Helga er min — Gud i Himlen, hvor er jeg lykkelig!

Saa slap han Froms Hoved — gik heftig op og ned . . .

Alle Livets Magter give mig Kraft til at gjøre hende lykkelig!

From! From! Du véd ikke, hvad en Kvindes Kærlighed vil sige — tilgiv mig, jeg er som et vildt Barn — nu skal jeg sidde ganske stille, mens Du giver mig Din Velsignelse . . .

Han satte sig atter og bøjede sit Hoved — halvt spøgefuldt, som ventede han, at From skulde lægge sine Hænder paa det — halvt for at skjule sin heftige Bevægelse.

Det Smil, som From havde tvunget frem, forsvandt, og der gik en Sittren igennem ham, da han saa paa Knuds bøjede Hoved.

Tillykke, Du store Vildmand, sagde han ligesom tyssende og formanende — det var den Tone, han i dette Øjeblik lettest magtede.

Knud tænkte ikke paa »Toner«; han saa op —
Jeg er saa rig Du, at jeg næsten frygter.

From smilte svagt —

Ja, det følger altid med Rigdommen — nu
har Du ogsaa noget at miste.

— O dette at vide, at man har faaet en Ver-
den til i Eje, at en Sjæl er bleven min, at den
kommer mig imøde, med alt, hvad den ejer —
aa jeg véd ikke hvad — Snak — From — til-
giv — nu skal jeg være rolig!

Herregud, skal Du det? — det bliver jo et
Tab for Verden! sagde From med et Anstrøg af
Lune; men jeg giver Dig Ret deri, at det vidner
om Kærlighedens forunderlige Almagt.

Du ler, for Du troer mig ikke, raabte Knud;
kom an da, hvor er Dine Schakbrikker? og jeg
skal vise Dig, at jeg er rolig!

From rystede paa Hovedet —

Jeg spiller ikke med den, der har en Dronning
forud for mig.

Knud lo — saa giv mig en Cigar da, og jeg
skal vise Dig, at jeg kan holde Ild i den.

Ah; Du vil fylde min Ungkarlebolig med
Tempelrøgen — ja hvorfor ikke.

From bøjede sig forover, saaledes at hans
Ansigt skjultes for Knud; han gjorde det, saa det
ret naturligt tog sig ud som en nonchalant Stil-

ling; og spurgte da, idet han voldsomt tvang sin Stemme til Ro:

Men — hvordan gik det nu til, at Du . . . eller I skulde jeg da sige . . . er blevet forlovede — det maa Du fortælle mig.

Neppe havde han sagt Ordene, før han rejste sig med et Ryk, gik hen for at tage en Cigar og blev staaende med Ryggen imod Knud. Havde han skullet sige to Ord endnu, saa var Stemmen glippet; det følte han; han stod nu og lyttede med et Ansigtstudtryk saa spændt, som om det var en fjern Tale han skulde opfatte, noget der blev sagt langt borte.

— Hvordan vi blev forlovede . . . det er et Æventyr — ikke af den Slags, man fortæller Børnene; men den Slags, som de Voksne oplever.

Han sprang pludselig op —

Det er Farten paa Lynstraalen! husker Du den — man rider gennem Himmelrummet, gennem Regn af Diamanter — mens Borgerne sover.

Knud anede ikke, hvorledes hvert af hans Ord saarede From.

Han gik op og ned af Gulvet, og fortsatte.

Naar de mødes, som Livet har kærlighedsviet til hinanden i sin store Aandekirke, saa fæster den Ene sine Øjne i den Andens, og saa gaaer Forstaaelsens Jubel fra Blik til Blik.

Der tales ikke, spørges ikke, tvivles ikke; i

det Øjeblik deres Øjne mødes, er det, som nævner de hinanden ved Fornavn.

Jeg var vred paa Dig den Aften, Du blev borte fra Arbejdermødet; men jeg skulde jo ogsaa netop den Aften have dukket Dig tilgavns i det Menneskelige — nu har jeg tilgivet Dig, han lo straalende — det er egenkærligt af mig — men Gudskelov at Du ikke gik med, for saa havde jeg — jeg kender Dig jo — minsandten ikke faaet Dig afsted igjen den næste Aften til Helga!

Naa men nu senere — hvad skete der videre — I blev jo ikke forlovet den samme Aften... vel?

Det sidste Ord kom pludseligt, næsten mistænksomt, saa Knud uvilkaarlig saa hen paa ham; men han mødte kun et venligt Smil hos From.

Knud legede med den Tændstikæske, som From søgte; men From vilde ikke bede om den, han stod med den Cigar utændt, som han havde ledt saa længe om.

Knud purrede op i sit tykke Haar, dæmpede Stemmen, og sagde skælmisk: Kan Du huske, Du fortalte mig, at de dér i Familjen allesammen var saadan en, to tre — ?

Jo, jo, pressede From frem.

Ja, saa sagde jeg — hvert Ord klang af Livslyst — saa maa Du ogsaa være saadan — og næste Morgen — hvad gjorde jeg saa, From — — ?

Han saa leende paa From, som om han vilde

sige: tag Dig nu sammen og gæt — men det kniber! det kniber voldsomt!

From tvang sig og gik ind paa Spøgen —
Du gik naturligvis Morgentur!

Det gik jeg, ja! jeg gik ned for at stille mig udenfor hendes Jomfrubur — Du forstaar jo nok hvad jeg mener? — jeg vilde prøve, en Slags Undersøgelse, From, hvor stærkt mit Hjerte vilde banke, naar jeg stod saaledes, kun faa Skridt fra hendes Drømme.

From gjorde en heftig Bevægelse; der var i dette Øjeblik noget han hadede, han vidste selv ikke hvad.

Men tænk Dig, blev Knud ved — ikke for det, det lader sig ikke tænke, det lader sig heller ikke sige, det lader sig kun leve om igjen og om igjen og om igjen — men ligemeget — hør nu efter — ligesom jeg drejer om Hjørnet — altsaa Hjørnet af Volden — Snak, Du véd selv, hvad det hedder — og Stormgade — saa staaer Helga morgenstraalende for mig i lyserød Kjole — da mødtes vore Øjne — vi saa' — et Sekund — da havde vi hvisket hinandens Fornavn!

Vil Du nu give Dig — skal man saa være Morgenmand eller ikke?

Naturligvis skal man være Morgenmand, svarede From.

Han følte en Uvilje, næsten Lede; det var

ham for voldsomt, ubehageligt forceret, næsten affekteret; han følte, at det maaske ikke var rigtigt af ham at tænke saaledes; men han kunde ikke andet; Knuds Varme var ham imod, overdreven og usand, syntes han.

Naa! sagde Knud, det varede da syv lange og syv brede, før Du gav mig Ret.

Lidt efter fortsatte han: det er et underligt Øjeblik, det hvor man frier. Alle Ens Haab og Drømme, alle Ens Forestillinger om, hvad der er rigt og lyst samler sig i Flok omkring En — Fortid og Fremtid — man staaer der i Kreds af alle sine Tanker, baade de tænkte, og de man vil komme til at tænke — — og saa beder man frem dette lille Spørgsmaal — og alle venter de paa Svaret — —

Knud stod med Ansigtet vendt bort fra From —

Hun rakte mig sin Haand. . .

Han hviskede med dyb Understrøm af Stemning:

Og lagde sin Mund til min. . .

Aa, hvor jeg er lykkelig!

Da Knud var gaaet, var den Stemning, From befandt sig i nærmest Irritation. Der var noget andet der vilde frem, skrige højt; han følte det arbejde og arbejde, han holdt det stadig nede ved at hage sig fast i det, der irriterede ham.

Hvad var det for en formløs, opskruet Maade, Knud førte sig paa. Denne aabenmundede Maade at føle paa. En fin Natur bliver stille, naar den griber stærkt, men Knud var ingen fin Natur, det var Sagen. Istedetfor at vaage fornemt over sit ny Tankeliv, buldrede han det straks ud i Fraser.

Og saa disse Kraftbevægelser, og disse uafbrudt skinnende Øjne . . . »straalende« som det kaldes; det er som Børn, der har faaet Legetøj, bare de ser stærke Farver, skriger de ellevilde op; saadan ogsaa Knud!

Den ægte dybe Glæde er stille, den har dæmpet Vemod til Følge, en fjernttonende Mindelse om, at der kan komme Dage, da det koster fast utrolig Sjælskraft at redde Glæden fra at gaa under i Bitterhed, eller dræbes af Misforstaaelser, eller overskygges af Tungsind.

Men alt det aner Knud ikke. Han drikker sin unge Kærlighedsvin, som den, der drikker i lystigt Lag. Han render rundt for at finde Folk, der vil klinker med ham!

Men i det ufine Spil vil jeg ikke være med; jeg skal vide at holde mig paa Afstand — jeg vil lade ham være lidt alene med sin unge Kærlighed.

Naar Forlovelsen er bleven officiel — jeg antager da, at den bliver det, saa aflægger jeg den

fornødne Visit; men efter den er det bedst, at vi vænner os hurtigt til at renoncere paa hinanden.

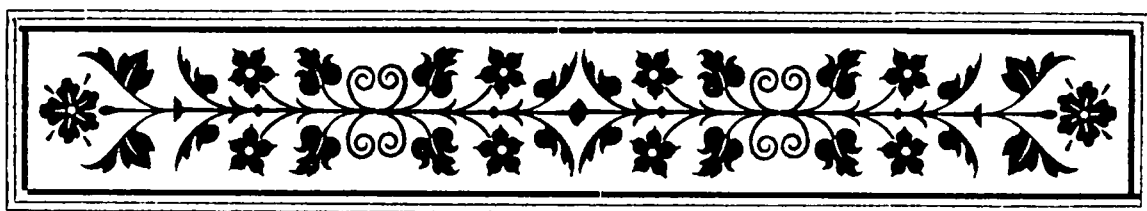
Han vil naturligvis buse paa — »gamle Venner« — »jeg skal dele hans Lykke« o. s. v. — Vaas — nej jeg skal bidrage mit til at han faar Ro til at... filosofere over sin Lykke — komme tilbunds i det »umaadelig ægte«.

From gik over i en ny Tankegang —

Gud véd, naar han vil gifte sig. Det skal maaske ogsaa gaa i en Fart — hvorfor ikke, naar Jagværk nu engang er Livets dybere Udslag. Det vil jo ogsaa staa godt i Ensemble.

Han er ellers nydelig forberedt, det maa jeg sige; han tænker sig det maaske nærmest som en Slags Kammeratskab, hvor de er to om at løbe rundt, naar der er noget paafærde.

Naa, til Lykke Knud — jeg kan jo, som Du selv kraftigt antydede det, sige at jeg har ikke staaet Dig ivejen; Du skal for Fremtiden heller ikke komme til at sige, at jeg ikke holdt mig diskret paa Afstand.

VIII.

Da From forskaffede Knud Ro til at filosofere over sin Glæde, fik han selv Ro til at opdage sin Sorg.

Knuds Skikkelse gled tilside, og langsomt, men ustandseligt dukkede Helgas frem. Hendes Billed fulgte ham fra Dag til Dag.

Han følte, og det greb ham med Rædsel, hvor uforstaaeligt han havde taget fejl, da han troede, at han havde slettet denne Kvinde ud af sine Tanker.

Det var et Bedrag, slet ikke andet.

Han elskede hende; og nu var hun en andens. Uigenkaldelig tabt.

Uigenkaldelig — det var forfærdeligt. Ingen Redning, ingen Mulighed, ingen frelsende Tanke at tænke.

Han, der altid havde forkastet Illusioner — nu saa' han en saadan rejse sig op inde i ham —

se sørgmodigt bebrejdende paa ham og gaa bort, — nu var den taget fra ham, og kunde aldrig gives ham tilbage igjen.

Hvad nyttede det ham at erindre, at enhver Sorg kan glemmes, at det samme har tusende andre lidt, og er kommet ud over det, og at det vil han ogsaa kunne — hvad nytter det! — naar han engang er kommen ud over det, saa er han en fattig Mand; selv om han ikke føler det, han er det dog, og han maa sige sig det selv:

Du har en Gang havt Muligheden til at gjøre Dit Liv rigt, og Du benyttede den ikke; Du føler ikke længer Tomheden, men det er, fordi den er bleven Dig en Vane; Du har vænnet Dig til at leve uden Indhold; men det er værre end selve Smerten, og Du maatte vænne Dig til det, for Du kunde ikke holde ud at savne!

Var det en Skæbne, der laa over nogle Mennesker, at de skulde se fejlt i det afgjørende Øjeblik i deres Liv — og senere hen forstaa det saa helt.

At have sit Liv liggende saaledes for sig: nu har Du kun én Udvej — at blive en anden end den Du er, at slaa en Streg over det rige, Du kunde være blevet —!

Det var ikke længer Knud, hans Tanker arbejdede med, det var det Livssyn, han sad inde med, det lette, glade, frejdige, forhaabningsfulde,

det der greb enhver Mulighed til Lykke — dette Livssyn blev han bitter imod; og han vilde i Kast med det — paa en eller anden Maade skulde han ruske det op.

Det saa' dog kun den ene Side af Sagen. Hans havde samme Ret.

Ingen skulde faa Lov til overmodigt at kaste hans Tanker tilside; de var ikke vundet paa lettere Maade — de skulde frem!

Hvad var det, som havde gjort, at Knud var gaaet af med Sejren —? en Tilfældighed!

Og ham, From, som netop af Respekt for Menneskene og Livet havde hadet Tilfældighederne, ham havde den taget Lykken fra.

Dette var et Bedrag mod den, som gik alvorlig tilværks, det var at svigte ham.

Nuvel! der var ikke noget at sige til det — vil Livet kæle for den Slags Tilhængere, hvis Styrke er at svømme paa Overfladen, saa lad det gjøre det; men saa vil jeg dog give dem, Livet og Knud, i Forening en Opgave — umaadelig vanskelig, saa let at løse for disse to, som har Overtaget:

Jeg vil forelægge dem et Par af mine Oplevelser; — enten de nu vil le af dem, fordi de kommer fra En, som er sat tilvægs — eller de indbyrdes vil blive enige om, at det er sygeligt Vrøvl.

Tre Dage gik From og overvejede, om han

skulde arrangere en Samtale med Knud; men opgav Planen.

Det var bedre, at han engang alene fik Ordet; Knud havde ikke Anlæg for at sidde stille og lade andre tale; — nej hellere skrive et Brev.

Da han var kommen til den Beslutning, begyndte han at gjøre Udkast, men hver Gang han var kommen en Side eller to ind i det, standsede han. Han lagde det stadigt for stort an, han vilde i ordnet Trup lade alle sine Tanker rykke i Marken, og det magtede han ikke.

Tilslidst besluttede han sig til ganske formløst at kaste hulter til bulter alt, hvad der faldt ham ind.

— Knud var netop hjemkommen fra en Spadseretur med Helga, da han fandt Brevet i sin Kasse. Han kendte selvfølgelig Haandskriften og blev meget forbauset.

I dette Øjeblik, da han stod med det i Haanden, blev det ham for første Gang rigtig klart, hvor meget From og han i den senere Tid var gledet bort fra hinanden; men egentlig føle noget ved det gjorde han ikke.

Det er et Maningsbrev, sagde han; det er ogsaa Synd imod ham; men Herregud, det er jo Livets Gang — naa lad os nu se, hvad Hr. Arthur From har paa Hjerte.

From skrev saaledes:

Kære Knud!

Iaften har jeg faaet Lyst til at skrive til Dig; ogsaa over mig synes der altsaa at kunne komme Stemninger, og til Dig vil det jo særlig ligge at forstaa, at man udenvidere lader sig rive med; Du behøver ikke den vidtløftige Forklaring.

Ja, jeg har et andet Syn paa Menneskene; nogle vil mene, jeg gjør dem Uret — men hvad nytter det dem at mene det? ingen kan vælte det Krav over paa mig, at jeg skal gaa dybere tilbunds i dette Emne, end mine Oplevelser tillade mig; og man skal, jeg fordrer det, man skal respektere min Dom, thi jeg bygger den paa Erfaringer, jeg har høstet.

Om Livet har havt det i sin Magt at kunne byde mig andre — det maa Livet om. Det har nu ingen Interesse for mig.

Og — enten skal alle Livsanskuelser erklæres for Vigtigmageri og Fantasteri — eller min skal staa ved Magt Side om Side med de andres — «

Knud studsede over den undertrykt voldsomme Indledning; han forstod ikke denne Angst for at blive overhørt.

»Jeg har ikke været saa lykkelig at faa det

holdt op for Øjnene, at Menneskene er saa meget bevendt — saa lidet tarvelige . . .

Du lever nu i den behagelige Overbevisning, at Menneskene arbejder for hinanden, de ved bare ikke altid Besked med den rigtige Maade!

Jeg har gjort den Erfaring, at deres Liv er en Kamp imod hinanden — jo bedre de ved Besked, desto flere slaar de ned. Mange — aa ja — gjør det i Uvidenhed; men uvidende er de blevet, fordi der er arbejdet fra Slægt til Slægt paa at gjøre dem blinde.

At lede Menneskene vild, det er den Opgave, saa mange af de saakaldte store Aander har sat sig og ført igennem; og at traske efter med lukkede Øjne, det er den lyse, lykkelige og saa indholdsrige Livsskæbne for saa mange andre.

Jeg var tolv Aar, da jeg første Gang kom til Klarhed over noget. Jeg skal sige Dig, hvad det var. — Ganske simpelt dette, at jeg i hele min Barneopvækst havde klynget mig til den, som ikke trængte til det; og holdt mig paa Afstand fra den, som usigeligt længtes efter mig.

Det var altsaa min første Forstaaelse af Menneskene: at jeg gennem en hel Barndom var ledet vild af den stærkere.

Og hvorfor? — fordi han var ond? nej! men han var født i en Slægt, hvor der arbejdes af alle Kræfter paa at skubbe det milde, det blide bort.

Men ingen Forklaring hjælper mig ud over dette, at jeg var betroet til en Magt, der ledte mig vild.«

Knud saa' op — hvor han kendte den haarde, iskolde Hensætten af hver Tanke. Han læste videre . . .

»Jeg fyldes ikke med Begejstring over et Liv, hvor man introduceres paa den Maade.

Jeg tænker paa noget andet . . .

Jeg vokser op i Troen paa en Gud; først barneglad og saa ungdomsbegeistret; jeg har en Forstaaelse af mine Pligter, af Menneskene, af hvad der er godt og ondt, som gjør mig saa klar og handlesikker; jeg ser en Tilværelse bag denne; der er Varme over mine Tanker — alt er en uendelig Kæde af noget stort og rigt — — — jeg aner ikke — hvor skulde jeg ane det fra? — at man i denne Forstaaelse af Livet har indblandet indsmuglet et saadant Fond af Løgn, en saadan Foragt for anderledes tænkende — et helt System af Domme — hvormed jeg tramper dem ned, medens jeg bilder mig ind at elske dem.

Saa kom der et Øjeblik i mit Liv, hvor jeg, rent tilfældigt, fik Øje paa det umenneskelige i denne Dømmen; og hvor jeg forstod, at man sammen med Sandheden havde paatvunget mig en Hoben Løgn.

Herregud! hvorfor havde man gjort det —?

Hvorfor! Hvorfor!

Hvad blev Følgen? — at jeg opgav de til-
lærte Domme? — tildels maaske; men den blev
mere — — den blev, at hele min Livsanskuelse
blev rokket i sin Grund!

Jeg véd ikke, hvad det betyder for andre —
men for mig var det et Bedrag saa lumpent, at
jeg paa det kunde fristes til at erklære Slægten
Krig!

Mod mig var det noget usigelig ondt; det var
at rive mit Væsen istykker.

Jeg spørger Dig: hvorfor lærte man mig en
saadan Blanding af Sandhed og Løgn?

Var der Plan i det? har der engang været
nogle, som havde Brug for denne Blanding, og
som fik den sat ind i Tilværelsen, saa den siver
forbandende ned gennem Tiderne?

Og brød man sig slet ikke om at tænke, hvad
der vilde ske med vor Tro, naar vi opdagede det,
der kunstigt var heftet til den?

Jeg vil ikke give Svar, jeg siger Dig kun, at
til den Slægt helder jeg ikke mit Hoved med
Tryghed!

Jeg kom engang i Forhold til et Menneske,
som Slægten havde faaet gjort til en saadan
Karrikatur af, hvad der var godt og sandt.

Han havde sine Sager i Orden; der stod ikke
Tanker og heldede til den ene Side, og Følelser,

der heldede til den anden; der var Retning i Gelledderne; han kunde saamænd gerne sige om Morgen, hvilke Kærlighedstanker han vilde tænke om Aftenen; han havde sit Liv inddelt i Arbejdsdage og Hviledage — og Hviledagene var Helligdage; de seks af Ugens Dage levede han mellem Satans Børn, og dem sparkede han til — for de har ikke fortjent det bedre; den syvende tilbragte han mellem Guds Børn, i Kirker og Forsamlinger.

Han havde sine Forbilleder, og krævede ubønhørlig strengt af sig selv at ligne dem, ganske være som de.

Jeg har ikke kendt mange Mennesker med større Energi end hans, med større Overbevisning om at være et ærligt Menneske — heller ikke mange, saa utrolig bundraa og brutale i deres Tankegang. Alt hvad der er fint eller godt i Mennesket — det var Gøgl for ham.

Hvor er det Punkt i Slægtens Historie, da man begyndte at sætte den Slags Løgne i Højsædet, som har vundet saadanne Tilhængere?

Du ser ud over Slægten og faar store Stemninger — jeg ser ud over den og siger mig selv: hvor var man sund i sin Tankegang, klar over Livet og sig selv — hvis man var mindre sammenvævet med den, end man er.

Jeg har lært ét, og der er ikke gaaet én Dag,

der ikke har bragt mig Bekræftelse derpaa — og det er: at det ene Menneske ikke ejer Respekt for det andet —!

De betragter hinanden som Forretningsindivider, som en nødvendig Del i et Foretagende, der skal give Overskud.

Der er strøget Samfundsfernis over Brutaliteten, Klubfernis, Foreningsfernis, indbyrdes Giftermaal og Jubilæumsglands — men kolliderer Interesserne, saa slaar den ene skaanselsløst den anden til Jorden; og den, der ligger under, er ikke et Menneske, men en Konkurrent.

Der er nogle, der ikke interesserer sig for andre af deres Medmennesker, end de, der er Narre. De lever for at opdage og udnytte Taaberne, paa deres Tomhed stiger de tilvejs; og tager Magten over dem, der ikke er Taaber.

Der er Folk, der opfatter deres Undergivne som Arbejdsdyr; andre, som tror, de er til for at chicanere, hundse, saare og fornærme.

Og saa er der dem, der leder, der gaar i Spidsen — de der kæmper for det menneskelige — blandt dem er de, der har sat den store Plet paa Slægten: at den ene takserer den anden saa modbydelig lavt!

Slaa Tag i hvilken Gruppe Du vil, i Tænker-nes, i Kunsternes, i Politikernes, i Kirkens, i Forfatternes, i Journalisternes, i de Undervisendes

— i alle de Grupper, der gaar i Spidsen for Udviklingen — og Du skal kunne pille den ene efter den anden ud, som nærer den selvgladeste Ringagt for Menneskene.

De vil slet ikke kunne forstaa, hvad Du mener, hvis Du taler til dem om at tage Slægten som en alvorlig Opgave; men de vil heller ikke anstrenge sig for at forstaa det — for de vil straks være paa det rene med, at Du er en Nar.

Dette hader jeg; det gjør mig led ved det, der kaldes Aandsarbejde.

Du ser saa varmt paa det hele; Du aner ikke, at falder Du i Kløerne paa en saadan Menneskeheds Forkæmper, saa helmer han ikke, før han faar lejet Dig til Udhængs-Skilt for sit Markedskram.

— Saaledes er deres Respekt for Menneskene, deres dybe Agtelse for Idealisterne.

— Det Samfund, der lokker Dig, det støder mig bort.

Jeg har engang kendt et Menneske, som sagde til mig:

Det er mærkeligt, saa jeg har været til Nar. Jeg ejede engang en begejstret Tro — nu ejer jeg ingenting. Der er ikke noget, der river mig med, der gaar aldrig en stærk Stemning igennem mig, og det er kun som en Erindring, at jeg ved, hvad det er at blive »taget« af en Tanke — — — og

ved De, hvordan det er gaaet til? spurgte han... Det er Samfundets stærke Aander, som hulede mig ud.

Jeg fulgte engang en Kamp, som udkæmpedes iblandt dem, og dér satte jeg det til, som jeg ejede.

Det underligste var, hvad jeg senere erfarede — senere, bagefter, for sent: At bag ved den store »Aandskamp« havde der kun ligget personligt Nag.

De to skulde blot gjøre et personligt Mellemværende op.

Jeg havde været til Nar, kun de indviede vidste Besked.

Din

Arthur F.

Da Knud havde læst Brevet, bladede han frem og tilbage i det, læste paany et Stykke hér og et dér — Ja, hvor for Pokker gjør han det da ikke bedre? sagde han.

Froms Brev kunde aldrig være kommet paa et uheldigere Tidspunkt.

Hvis dets Tanker var kommet frem, en for en, eftersom den Slags Emner var oppe imellem dem, saa havde de vistnok gjort deres Virkning; nu blev de for Knud kun et nyt Billede af From — og det paa en Tid, da han selv var en anden.

From havde altid overfor Knud kun opponeret netop saa meget, at Knud blev »holdt gaaende«; og det skulde der i og for sig ikke meget til. Inderst inde foretrak han Knuds Livssyn; der var noget i ham, der længtes efter at være som han; men Modet var taget fra ham, han var bleven Skeptiker.

Nu var han faret forbittret op — han, der ikke var vant til at være forbittret; han, som kun magtede den glimtwise Ironi, havde pludselig sluppet alle sine Tanker løs i Flok. Og Knud blev derfor saa forbauset, at han alene tænkte paa den ny From; selve Brevets Indhold greb ham mindre.

Hvor for Pokker forbedrer han da ikke Sagerne —!

Han læste om igjen de Ord: »Enten skal alle Livsanskuelser erklæres for Vigtigmageri og Fantasteri — eller min skal staa ved Magt Side om Side med de andres« . . . hvad vil det sige, at han farer saa voldsomt op for at konstatere sin Ret til at gaa omkring med en Anskuelse, som han ikke vil gjøre frugtbar? Det ved de dog ellers, om det saa er i disse Vrøvleforsamlinger, som han kalder dem, at kræver man en Ret, saa erkender man ogsaa en Pligt.

Knud kastede Brevet overlegent flot hen ad Bordet; han var nemlig, uheldigvis for From,

netop for Tiden ifærd med at føle noget nyt komme op i sig; og saadanne Øjeblikke var for Knud Livets store.

Han var i Begreb med at blive en Handlingens Mand.

Det var kommet ved hans Samliv med Helga.

Helga var den sunde, usammensatte, stærke Natur; saa lykkelig begrændset, aldrig lokket udenfor sig selv — hun var som traadt ind i Livet med et: her er jeg, hvor er der noget at tage fat i?

Og Knud var elleskudt i hende og begejstret ifærd med at tage hendes Væsen op i sig.

Hun analyserede ikke Menneskene, hun prøvede sig frem et Øjeblik, og saa havde hun dem — næsten altid rigtigt. Og alt skulde være Handling; hun var helt tilstede, i hvad hun tog sig for — hun var som hendes Øjne: de lignede den solklare, livbringende Dag, hvor alt trives vel, og Fuglene ikke kan andet end synge.

De gled aldrig over i Drømme.

Og Knud læste i dem en ny Livsforkyndelse; i Glands af dem forvandlede hans Fantasier sig fra dragende Skyer til fast Jord.

Og lige som han var forelsket henrykt over at være blevet noget saa eminent virkeligt — kom dette Brev.

Ligesom et Snakkehoved ind imellem Folk,

der har travlt — forskrækkelig travlt. Knud var saa vigtig over den Forvandling, der var begyndt at foregaa med ham, og som han allerede saa' i det vidunderligste Lys — og derfor sagde han: Det kan virkelig godt være, From har Ret, delvis; og det kan have sin Interesse for Folk, der har Tid til Grublerier; men vi tør virkelig ikke lade os opholde deraf. Vi — det var Helga og ham.

— Dagen efter viste han hende Brevet.

Der skal Du se Uvirkelighed — sagde han.

Hun kiggede lidt i Brevet; det er jo fra From; Du maa heller læse det for mig — hun kunde ikke lide den spidse, næsten mikroskopiske Skrift.

Mens han læste, syntes han nok, at et og andet havde en ganske mærkelig Vægt — men havde ikke Lyst til at lade sig paavirke; da han var færdig, saa' han lidt mere usikker paa hende, end da han begyndte.

Men han maa jo være meget ulykkelig og have gjort bittre Erfaringer — hvorfor mon han holder sig borte fra os — har han aldrig sagt Dig alt dette før?

Aldrig paa den Maade; antydet et og andet...

Ved Du, hvad der næsten griber mig?

Knud saa' paa Helga.

. . . Det, han skriver om sin Barndom; for naar den første Opvækst ikke er saaledes, at man

fyldes med Tryghed, ved at se tilbage paa den, da maa den give en underlig Forestilling om Livet; — hør, ved Du hvad, vi maa have fat i ham, Du maa gaa op til ham eller skrive ham til — — — nu ved jeg, hvad Du skal: Du skal allerede nu gaa op og bede ham være Din Forlover — for Du har jo ingen, Du foretrækker for ham?

Vist ikke, nej! From og ingen anden skal være det!

Ja, og det vil knytte ham nærmere til os; vi skal nok muntre ham —

Knud kneb Øjnene sammen — om vi skal? vi kan saamænd gjøre ham rent kulret, om det skal være!

Der var ogsaa altid noget ejendommeligt over ham, dengang han kom hos os; og nu gjør det mig næsten ondt, at jeg havde saa vanskeligt ved at komme paa fortrolig Fod med ham; men jeg kan ikke med dem, der ligesom gemmer over deres Natur. Og derfor kunde jeg ikke med ham.

Nu saa' Knud Sagen ganske som Helga:

Du har Ret; Du har ogsaa en Maade at komme udenom Misforstaaelseerne paa, og finde Folk, som de virkelig er — — der er meget, der er meget i hans Brev; jeg føler det godt, men han ser sig saa bitter paa disse Førere, at han slet ikke kan faa Øje paa alle de andre . . .

Knud rejste sig og stirrede henrykt paa hende.

Ja, hvis der var endnu en Helga til — saa skulde From have hende!

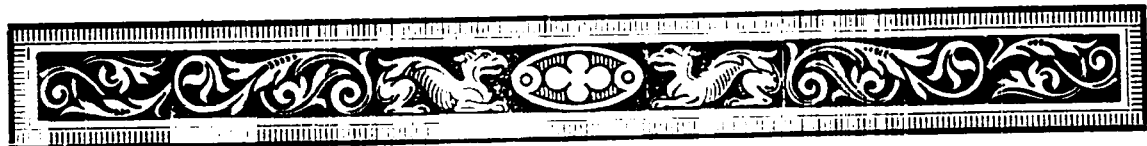
Han kunde jo have taget mig, sagde hun, han kom jo først!

Knud saa' overvældet forbauset paa hende —

Ja, kan Du forklare mig, hvorfor han ikke gjorde det — kan Du?

Nej — det har ogsaa altid for mig været en Gaade, noget saa umaadelig dunkelt! — svarede Helga.

Knud forstod hende først, da hun gav sig til at le.

IX.

Her skal Du se, hvad jeg har købt, Helga, sagde Knud og bredte et Brevpapir ud for hende.

Ser Du denne Randtegning; den er mit Værk, og her er en Pragt-Konvolut — hvis From nu ikke bliver omvendt, saa er der ikke noget, der kan hjælpe; se lige her, midt paa Siden, skal Brevet skrives i en lille Kvadrat; Kære From — og hvad vi nu ellers bliver enige om.

— Hvorfor kalder Du ham altid ved Efternavn, mens han kalder Dig ved Fornavn — skriv ligefrem Arthur; der er jo ingen Mening i det andet. Det er ligesom, han var ældre — noget mere end Du.

Det er en gammel Vane; men der er noget i, hvad Du siger — nu jeg er forlovet, og er en Mand, der skal sætte Bo — der er virkelig noget i det; jeg bør skrive Arthur.

Han satte Pennen til Papiret, men holdt inde — alligevel Du, det falder saa fremmed.

Men det er jo for vort Hjem, vi nu vil vinde ham; og synes Du, at han dér skal sige Knud og Du From? — vilde Du sige Arthur, hvis han sagde Lundby?

Knud vendte og drejede sin Pen — tog saa en rask Beslutning: jeg skriver Arthur!

Lad os først lave Kladde, sagde hun.

Det kan vi; hvad skal jeg begynde med? jeg maa vel først takke ham for hans Brev?

Du kan jo sætte som Overskrift: Store Menneskekender —

Er Du rigtig klog —!

Eller maaske bedre: Kender af de store Mennesker —

Nej, saa skriver jeg: Menneskefjende!

Skriv: Du, der dypper Din Pen i Menneskehedens Blod og lader den skaanselsløst staa hen og ruste —

Det kan jeg ogsaa, men saa skriver jeg »Kuglepen«, for den tager det meste Blæk . . .

Det er Synd af os; lad os nu være alvorlige; skriv nu: Kære Arthur —

Saaledes siger min Helga . . . føjer jeg da til i Paranthes.

Ja Du kan vove — De kan vove det, Hr. Lundby!

Den ulykkelige Hr. Arthur, han faar saamænd aldrig Brev!

— Det lykkedes dog tilsidst, og kom til at se saaledes ud:

Kære Arthur!

Dette Brevs Emballage, det fornemme Papir, samt sammes Guldkant, de af mig selv komponerede og tegnede Randlinjer, den sjirlige Maade det er skrevet paa — alt vil fortælle Dig, at det er et Aktstykke af betydelig Vigtighed.

Det er da ogsaa forfattet for at meddele Dig, at jeg kommer op til Dig imorgen Eftermiddag, for at tale med Dig om en Sag af stor Vigtighed — en Indledning til en ny Æra!

Det er en Sag, der har med et vist Bryllup at gjøre.

Jeg kommer Klokken fem — bim, bim, bim, bim, bim — saa har Du mig! Hold Dig endelig hjemme. Du har for den ene Dags Vedkommende endog min Tilladelse til at ignorere Verden.

Din hengivne

Knud.

E. S. Tak for Dit Brev. Der var meget i det, som greb mig. Du har Ret, de skal tages i Kraven og ruskes ordentligt igennem! Hilsener fra min Helga og hendes Fader. Frits befinder sig vel; han er endnu ikke løbet ud af Sporet!

Da From kom hjem og fandt Brevet paa sit Bord, var Klokken halvfem. Han aabnede det, straks han fik Øje paa det, han gav sig ikke engang Tid til at tage Overfrakken af, han var nervøs spændt paa at se, hvad det indeholdt; havde hans Brev ramt? det havde dog maaske bragt en lille Smule Usikkerhed ind hos Knud.

Han vilde i sin nervøse Iver rive Konvolutten itu, men den var for stærk — og han famlede helt febrilsk efter Papirkniven . . . saa . . .

»Arthur« —? hvad betød det — han jog ned gennem Linjerne — — — »Emballage . . . Guld-kant . . . sirlige Maade, det er skrevet paa« —. Han er gal! raabte From — er det Svaret paa mit Brev? — noget Vrøvl om en vigtig Samtale, og allernederst, henkastet som et Apropos, et Par sløje Ord om Rørelse, og saa dette ægte Knudske: de skal tages i Kraven . . . og det er ham med den »levende Forstaaelse af sine Medmennesker«; dér holder man ham Livets skærende Alvor op for Øjnene, og tager af sine helligste Erindringer for at give sine Tanker Eftertryk; og saa har han et løst henkastet »E. S.« og et »uhyre vigtigt« Besøg om »et vist Bryllup« — til Svar! . . . Hilsen fra min Helga; From læste disse Ord to Gange; — hun har maaske staaet ved hans Side, da han skrev det; ja han har maaske vist hende mit Brev.

Nej, hun kan ikke have set det; hun havde ikke tilladt ham at feje det af paa den Maade.

From følte en dyb Smerte. Fra det Øjeblik han havde afsendt sit Brev, havde han stadig dvælet ved dette: at han havde omtalt sin Barn- dom og sin religiøse Udvikling. Han havde lagt dét frem, som han aldrig før havde betroet til nogen. Og den Harme, hvormed han havde skrevet, tabte sig, og hans dybe Smerte over Helga blev ved at arbejde med dette: Du har nu lagt Dit Livs Hemmelighed frem.

Og saa var alt, hvad han fik, disse Linjer; det faldt ham ikke noget Øjeblik ind, at de var udsprunget af en oprigtig Lyst til at drage ham til sig og gjøre ham glad — — han forstod kun ét: da han i dyb Smerte lagde sit Liv frem, da gled man hen over det og talte om noget andet.

Pludselig huggede han Knuds Brev hen ad Gulvet, rev Døren op, gik gennem Korridoren, —

Skulde her komme nogen, sagde han til sin Husholderske, saa er jeg ikke hjemme — ligegyldigt hvem det er!

Da han var kommen ind igjen, blev han staaende midt paa Gulvet.

Jeg vil ikke tale med ham — hvad vil han mig? vigtigt? kan han ikke forstaa, eller vil han ikke forstaa, at fordi noget er vigtigt for ham, kan det være mig ganske ligegyldigt — saa

ravende ligegyldigt! Hvorfor forfølger han mig? Knud kan ikke forstaa noget — at man er gode Venner en vis Del af sit Liv — saa længe Ens Karakter er saadan og saadan — det vil han gaa og vrøvle rundt i, efter at vi begge er blevet andre Mennesker; vi har været gode Venner — nu er vi det ikke mere — hvad saa? — det ene er jo lige saa berettiget som det andet — men naturligvis, Knud. . . From gjorde en haanlig Gestus med Haanden. . . bøj! hvorfor skulde han give sig Tid til at observere? han er jo han; han er jo bred over Brystet og har stærke Lemmer; han har jo naaet det storslaaede her i Livet, at kunne løbe op ad fire Etagers Trapper uden at puste — hvorfor skulde han give sig af med finere Rørelser — bus paa! bus paa! lad andres Tanker og Følelser sørge for at komme afvejen, og det i en Fart! i en Ruf. . .

I det samme ringede det; From lyttede; han hørte Jomfruen komme ud og aabne Døren — og saa »buldrede« det løs: From — han er da hjemme?

Et Øjeblik stod From tvivlræddig; saa bøjede han sig raskt ned, tog Brevet op, aabnede Døren —

Tak, Jomfru, jeg er ikke kommen afsted endnu — — Du vil tale med mig? vendte han sig mod Knud.

Skulde Du ud, spurgte denne, da de var kommet ind.

Du har sendt mig et Brev, sagde From, og holdt det hen imod ham.

Da han aabnede Døren, havde det været hans Tanke at gjøre Knud klog paa, at der — saadan engang imellem — er visse Følelser, som ikke lader sig skubbe tilside — nu, da han saa denne Skikkelse foran sig, som han paa saa mange Maader havde havt kær, blev han usikker; han slog om og fortsatte:

Et højst sirligt Brev — jeg var ikke langt fra at tro, at en Dame havde skrevet det . . .

Knud lo —

Saa det virkelig saa kvindeligt ud? — saa skal jeg betro Dig, at Helga har ogsaa hjulpet mig med det.

Ah — — —

From følte en brændende Hede stige op i sig, en glødende Harm; alt kunne han have ventet — kun ikke dette — Helga! hun havde været med til dette; — pludselig smilte han —

Dernæst tænkte jeg, at det var et Cirkulære — det ser jo næsten ud som trykt — men da jeg læste Indholdet, kunde jeg dog godt indse, at det ikke var nogen Rundskrivelse — til alle og enhver, hvad mit Brev da forsaa vidt heller ikke var!

I det samme From havde sagt disse Ord,

havde han Hold paa sig igjen — naar han fik givet sin Stemme den Klang, var han den, han vilde være. Nu var han vis paa, han kunde slaa ned.

Knud saa fra Siden hen paa ham; det, han havde paa Hjerte, fyldte ham; han var saa varm, saa blød; Froms Ord stødte ham . . . men han sagde blot — lidt tvungent lystigt — Du mener vel Rund-Skrift-Skrivelse! From —

. . . Her staar »Arthur« til Overskrift, brød From af —

Knud saa usikkert paa ham, men fortsatte:

Jeg kommer for at bede Dig om noget, som —

From gjorde blot en Gestus; værsgod, tag Plads, sagde den.

Kære, trofaste Ven, begyndte Knud, rakte sine Hænder ud imod ham og talte stærkt bevæget, med denne voldsomme Understrøm af Varme, som netop var bleven From saa afgjort imod, som irriterede ham og gjorde ham distancerende kold —

Jeg kommer for at bede Dig — om at være min Forlover — naar Helga og jeg, om forhaabentlig ikke lang Tid, skal bygge os vort Hjem — Knuds Stemme sittede — og det er for hende som for mig: ingen vil vi hellere have dertil end netop Dig. Du vil, ikke sandt?

Saa naturlig end denne Henvendelse fra Knuds

Side var, kom den dog From aldeles overraskende. For ham var der allerede en Spalte mellem dem og ham. Det havde været i størst Overensstemmelse med hans Karakter at lade den udvide sig hurtigt men taust — ikke et Ord skulde der falde fra hans Side, og han vilde have følt det som en Understregning, om de to var bleven tvunget til at spørge: hvorfor dog — uden nogensinde at faa Svar.

Og nu holdt Knud Sagen saaledes frem, at der maatte tales.

Jo...e — ja...e — vist nok... forudsat at... From rejste sig — ja, jeg véd jo ikke, hvad Tid det skal være — for der er en Ting, som muligvis tvinger mig til at rejse nogen Tid bort — men — naar skal det være?

Du kan saamænd rejse Jorden rundt, om Du vil; det bliver hverken til Efteraaret eller i Vinter — vi har tænkt os, naar det grønnes igjen — men vi vil sikkre os Dig —

From gik op og ned i Stuen; Knud troede, at han gik og regnede dette med Rejsen ud, sad og saa ned for sig og ventede — og bemærkede derfor ikke, at From hyppig saa hen paa ham.

Pludselig vendte From sig, bleg og nervøst bekæmpet, om imod ham —

Du véd, Knud, at vort Syn paa Livet er noget forskelligt —

Knud stirrede forbauset op; Tonen var saa anstrengt og uforstaaelig kold; og hvad kom i det hele taget Livsanskuelsen denne Sag ved — —

Det maa vi Mennesker holde hinanden tilgode, blev From ved — jeg vil hellere sige Dig det ligefremt, at — jeg ser mig ikke istand til at være Din Forlover.

Det gav et Sæt i Knud —

Det er ingen Fornærmelse; det er blot det, at jeg forbeholder mig at følge min Opfattelse, ganske ligesom jeg ønsker, at andre skal følge deres.

Knud rejste sig; han talte dæmpet og varligt: Jeg forstaar ikke, hvad Du mener — saa smilte han, for alt dette maatte alligevel dog løse sig op i god Forstaaelse.

Spørger Du? — saa skal jeg ogsaa svare — men jeg paatrænger ikke nogen mit Svar —

Knud rystede paa Hovedet: Men hvad i al Verden er dette? jeg beder Dig om en Venne-tjeneste — ikke mer og ikke mindre — og Du... ja — ja — jeg beder Dig endelig svare helt ud — dette er mig mere end en Gaade.

Det var ikke Knud, ikke hans Spørgsmaal, ikke Situationen, som dikterede det Svar, From gav; det var alt det, som han havde tænkt sig saa usigelig bitter paa i de Timer, hvor han gik

og rugede over, at Livets Lykke for alle Tider var gledet ud af hans Hænder —

Jeg kan ikke være Din Forlover, fordi jeg ikke tror, Du tilstrækkelig har overvejet det Skridt, Du vil gjøre.

Knud var lige ved at fare rasende op, men tog sig i det, og sagde tonløst:

Du mener — — paa hvilken Maade?

From havde set Knuds første Bevægelse, og forstaaet Omslaget, og det æggede ham; det æggede ham, at Knud vilde være behersket; og maaske overlegen — han troede, han stod ligeoverfor en Kamp, hvor det galdt at slaa ned, at slaa ned, at slaa ned —

Jeg mener, om Du har overvejet, hvad Du vil give Din tilkommende Hustru at leve af.

Knud bed Tænderne sammen, og tvers over hans Pande trak sig en dyb Fure; nu søgte han efter Ord; dette klang ham dog for gement —

Ja, fortsatte From, eminent sikker paa sig selv — han følte sig som en Løvetæmmer, der sparker en Løve hen i Hjørnet af Buret, og overlegent vender den Ryggen — jeg véd nok, at den meget store Kærlighed ser væk fra slige Ting — naar det er ganske unge Mennesker — men det er jo hverken Du eller jeg — vi tager den finansielle Side af Sagen med, vi regner ud, hvad det koster at leve — for to — eller flere — og saa

først tager vi Bestemmelse om at gifte os — idet vi altsaa siger, at det ikke er vor Mening at føre den, vi har valgt, ind til Ubehageligheder.

Nu er det min Mening, Knud, som Svar altsaa paa Dit Spørgsmaal, hvorfor jeg ikke kan være Din Forlover, at Du ikke er istand til at gifte Dig.

— From gav sig selv alt det, han vilde have; han sprang ingen Sætning over, glemte ikke ét Ord, sløjfede intet — imod disse Ord var hans Brev Jadskværk. Og dog havde han en Fornemmelse, mens han talte, der forbavsede ham, det var ligesom Ordene talte sig selv!

Knud — — — der kom noget op i ham, som han aldrig før havde følt, han løftede langsomt sine Øjne, lod dem ligesom vandre op ad From — og da Øje mødte Øje, lod han sit Blik hvile i Froms — fastere og fastere — og alt imens rankede hans Skikkelse sig — han blev ved at se — for han syntes, han saa' noget — — der hidtil var undgaaet ham.

Du ser paa mig, sagde From —

Undrer det Dig? svarede Knud; han sænkede Stemmen: generer det Dig?

Knud og From blev lige meget ramt af den Klang, Ordene havde; de følte begge noget nyt bryde frem —

Knud tænkte: hvad er dette — er From —

er han lille — er han snever — har jeg gaaet og set op til og beundret en lille Tankegang — saa skal han ogsaa komme til at staa Ansigt til Ansigt med et Livssyn, der er større end hans...

From tænkte: vil han vælte sig ind over mig — — han spidsede Munden, og hvert Ord kom iskoldt, skarpt henstillet, ligesom Linjerne i et Staalstik:

Synes Du, at denne Overvejelse er af en overflødig Karakter? — han løftede sin ene Haand, bevægede de fine Fingre, og saa' paa dem — — det forekommer mig, at en Mand, en Mand — han understregede ikke Ordet, sagde det blot to Gange paa nøjagtig samme Maade, men med et Ophold imellem dem — bør stille sig den, inden han fører en Kvinde ind til det, som hun forventer skal blive et Hjem — — — tager jeg fejl, — naa, saa har jeg misforstaaet nogle Erfaringer, jeg har gjort.

Knud lagde sine Arme overkors —

Du — misforstaaet — nej! Det har Du ganske vist ikke, sagde han; — og for første Gang følte han, at ogsaa han kunde give sin Stemme en ætsende Klang — jeg tror i det hele taget ikke, det er tilraadeligt, at Du begynder at tvivle paa Dit Skarpsind — — Du har dog havt saa megen... Glæde af det; ja — det har vel egentlig været Din bedste Glæde her i Livet — —

Ordene ramte. Der stod han, denne Tilfældighedernes Person, og sagde ham, From, fra hvem han havde taget al Livets Glæde, at hans Skarpsind — denne Skal, hvormed han havde dækket over sine dybeste Følelser, »jo altid havde været hans bedste Glæde« —

Hvad der har været min bedste Glæde — de fine Linjer om Froms Mund sittrede — det aner ikke Du; — Du aner det ikke, skreg han og slog sin knyttede Haand ned mod Bordet.

Naa, ja, saa aner jeg det ikke, brød Knud haanligt af, men alligevel — hold fast ved Dit Skarpsind, for hvad man har, det har man —

From knyttede Hænderne, han rystede af Raseri over at Knud — Knud! — slog ham ned; og for Knud var dette: at opdage en ny Kraft hos sig, at mærke sig i Besiddelse af en Styrke, som han slet ikke havde anet, han sad inde med, en kildrende, æggende Fornemmelse; og saa dette: at From rasede — det vidste han dog ellers, klædte ham ikke —

Overanstreng Dig ikke, skød Knud stille ind, med et Anstrøg af et Smil.

From var ude af sig selv; han huggede tvers igennem Knuds Tone.

Ja kan Du føde Din Hustru med Vittigheder, nuvel; kan Du, naar hun savner, sige: blæse med det, nu skal jeg sige Dig en Brander — ja saa

er det godt — men Du skulde spørge hende i Tide, om hun vil være tilfreds med det — Du har ingen Ret til at føre Helga Nielsen hjem som Din Hustru, før Du kan give hende noget at spise, naar hun er sulten!

Knud blev ligbleg, men sagde roligt —

Spiser Helga saa forfærdelig meget? jeg har ikke tænkt over det, men Du har Ret, jeg skal tale med hende derom — eller tror Du, det kan være tilstrækkeligt, at jeg taus iagttager hendes Appetit?

Du spotter; som Du vil; men det har hint Skarpsind, som Du haaner saa meget, lært mig, at naar jeg traadte ind i et Hjem, saa saa' jeg mig først om for at lære at kende, hvilken Aand der herskede, og for at prøve, om min vilde harmonere med den; jeg trængte mig ikke ind, før jeg havde spurgt mig selv, om jeg kunde gjøre det uden at forstyrre, hvad disse Menneskers Samliv, deres ejendommelige Forstaaelse, havde bygget op; jeg nøjedes ikke med at sige: Plads! her er jeg — og allermindst forlangte jeg, at nogen i dette Hjem skulde rejse sig og følge mig, inden jeg vidste, at jeg vilde kunne erstatte hende det, hun dér mistede —

Hun? — naa det er stadig en Kvinde, Du tænker paa, smilte Knud.

From slog i Bordet — Ja det er en Kvinde,

jeg tænker paa, netop en Kvinde; og jeg vilde ikke komme og spise mig mæt i et fremmed Hus og invitere dets Datter paa Sultekur!

Véd Du, hvad det er at sulte — hvad — véd Du, From? — jeg har altid troet, Du spiste Dig rigelig mæt — men det ser jeg idag, at ikke alene er vi to forskellige — men Menneskene, Livet, Alt er forskelligt for os — nok at spise... det er Din Theori — jeg har en anden: for mig er Livet de Tanker jeg tænker, de Syner jeg ser, en Magt, der gennemrisler mig med Stemninger — at fyldes med Kærlighed til den Slægt, jeg lever i, at kunne læse det ud af Stjernerne, tydeligt og klart, at der er Slægtskab mellem det, der glimter og blinker ude i det umaadelige Rum og det, der glimter og blinker inde i mig —

Det er for mig at leve — —

Mad — ! — har Livet da aldrig taget Vejret fra Dig? har Du aldrig haft den Følelse, at der var Aander i Din Stue, usynlige, at Du rejste Dig op, rakte Din Haand ud — og de lagde deres i Din — og skøndt Du ikke saa' dem, talte Du til dem, gav dem Hilsen med ind i deres store Rige til de andre Aander — hils de andre — hils dem fra From . . . og Menneskene . . . Herregud, hvor kan Du brede Dig om Mad, naar Du taler om Livet — har Du da aldrig oplevet dette: man ser en Skikkelse gaa forbi, man standser, følger den

med Øjet — og idetsamme er Ens Sjæl fyldt —
føler Livets Fylde . . .

Bavl, sagde From irriteret — Talemaader, hvormed Du dækker Dig mod Livets nøgterne Krav — vogt Du Dig, at det ikke en skønne Dag vender en anden Side til. Du, der altid praler med at ville Menneskene ind paa Livet, Du taler, som om Du aldrig havde sét den menneskelige Nød — Du stirrer ud over den sovende By og fyldes med Kærlighed, men Du glemmer den simpleste Pligt ligeoverfor den, Du elsker over alle andre — Herregud, sikken Humbug!

Jeg skal vide — foer Knud op — at kende min Pligt — og jeg skal vide at hugge mig gennem Tilværelsen, naar det behøves; men jeg gifter mig, mens Ungdommen er over hende og mig, mens Blodet ruller modigt ungt i vore Aarer — og jeg skal vide at tage den Kamp, der følger efter!

Saa—e? From trak langt paa det . . . sig mig, har Du nogensinde sét — jeg mener ikke, om Du har havt Tid til at staa stille og fordybe Dig i det — men bare om Du i Din Forbifart har sét det — — Æventyrsyn: et Menneske, som er bukket under, knækket sammen; slaaet ned — — for Eksempel en Mands Hustru? Du har været saa meget ude efter de mange Mennesker, at det — Gudbevares — er saa inderlig naturligt,

at Du ikke har kunnet trænge videre ind i den enkelte — men har Du ikke idetmindste jadsket Dig det Syn til . . . ?

Knud svarede ikke; saa' blot roligt paa ham . . .

. . . For ellers skulde Du se at faa fat i en af dem, der har havt Tid til at staa stille, og spørge om Grunden!

Farvel, From — Du knækker ikke sammen — det véd vi — det er livsgaranteret — Penge har sat deres Navn under — — men skulde jeg engang gjøre det, saa . . . for Din egen Skyld — send ingen ud for at faa Grunden at vide — den kunde let være saaledes, at Du gik bagover . . . for det bliver ikke Mad, jeg falder paa — det bliver ikke det, som Du kan gaa tilbunds i — lad mig ligge, hvor jeg ligger, at ikke en af den Slags Tanker, som Du har kendt døde og begravede, skal rejse sig op og stirre Dig ind i Øjet. Du taaler ikke Synet.

— Rolig gik han hen og tog sin Hat.

From sagde intet.

Begge følte de, at her var noget blevet forbi; — Knud saa' nogle Øjeblikke eftertænksomt ned for sig, saa rakte han From sin Haand og sagde:

Hvis Du skulde ønske — skulde kunne tænke Dig nogen bestemt Maade, paa hvilken Du ønsker, eller finder det hensigtsmæssigt, at jeg meddeler

Helga Din Beslutning — saa vil Du maaske sende mig et Par Ord derom inden imorgen Eftermiddag.

Meget vel — svarede From.

De tog hinanden i Haanden —

Farvel, From —

Farvel.

Knud gik ud af Døren — men idet han traadte ud i Korridoren, vendte han sig om og lod Øjet glide rundt i Stuen.

Og da From derude lukkede Døren efter ham, holdt han den et flygtigt Nu paa Klem og saa' efter Knud.

X.

Da Knud var kommen ned paa Gaden, stod han tvivlraadig; han vidste ikke, hvor han skulde gaa hen; hjem? nej, det var umuligt; til Helga, ja det var det eneste Sted, der drog ham, han følte en næsten smertelig Længsel efter at tale med hende — men det lod sig ikke gjøre nu; han maatte afvente, hvad From muligvis vilde skrive.

Han stod der med en Følelse af Hjemløshed, som han aldrig før havde kendt, og som undrede ham selv; greben af en voldsom Trang til at meddele sig, bare tale med nogen — og intet Sted at gaa hen.

Han saa' Masten af en Sejlbaad bevæge sig ude i Kanalen, han gik over Gaden, lænede sig mod Bolværket og saa' efter Baaden.

Pludselig slog det ned i ham: Du tager en Baad og roer Dig en Tur; det var hans Følelse

af Hjemløshed, der indgav ham den; langt, langt ud, ud hvor Du kan ligge ganske ene, kun med det skvulpende Vand omkring Dig, og den vide Luft over Dig. . .

— Det gjorde ham ordentlig godt at trække haardt paa Aarerne; her inde mellem de høje Stensætninger drev der for megen Tang, til at han rigtig kunde faa Fart op, men han glædede sig til at komme ud i Løbet; de gamle Bygninger forsvandt, han naaede ud, hvor Havnen strakte sig for hans Øje ind ad Byen til; nu havde han fri Vej, han satte sig paany tilrette, tog fast om Aarerne; i dette Øjeblik søgte han Befrielse i at give sig hen i sin Ungdomskraft.

Tilvenstre gled Gasværkshavnen forbi ham, og tilhøjre begyndte Fællederne paa Amager at brede deres grønne Flader ud. Hist og her laa Folk i Baade og fiskede, fra nogle badede de; han blev ved at ro, han vilde have dem alle langt bag sig.

Han saa' sig om, ingen i Nærheden, Kysterne fjernede, Byen kun noget tungt mørkt nede under Røg og Taage — han tog Aarerne ind; her vilde han ligge og høre Vandet skvulpe under Baaden og se op i den skyfri Luft.

Det mærkelige var altsaa skét, at han havde brudt med et Menneske.

Han havde saa ofte tænkt over dette: at Mennesker bryder med hinanden, og fundet det

saa absurd, ligefrem til at blive rasende over, for det var saa urimelig dumt.

Han havde sin Theori derom færdig:

De gjør det kun, fordi de ikke forstaar at tale; de kludrer med Ordene. De er opdragne til at plappre lidt i fremmede Sprog, de kan tale lidt om Theater og komme nogenlunde fra de gængse Høflighedsformer; men kræves det pludselig af dem, at de skal kunne staa heltud klar over deres egentlige Tankeliv, saa staar de hjælpeløse, de gaar ved Siden af det, de mener, hjælper sig med tillærte Vendinger, som ikke kommer Sagen ved, snakker sig længere og længere bort fra sig selv, og tilsidst er de helt andre Mennesker; det er ikke dem selv, der afgjør Forholdet — det er noget fremmed, de har talt sig op til — og saa brydes et Forhold, der kunde have været reddet, og af hvilket de kunde have havt Glæde maaske hele deres Liv.

Det var til at blive gal over — netop fordi det var saa utrolig taabeligt!

. . . Og nu havde Knud selv oplevet et Brud. Han rystede paa Hovedet — havde han begaaet den samme afskyelige Dumhed? han gennemgik hele Scenen paany og kom til den triste Slutning, at det kan dog ogsaa bero paa andet end Misforstaaelse; et Menneske kan forsætlig støde en anden

fra sig; to kan skilles paa en saadan Maade, at en Udsoning ikke er mulig.

Det smertede Knud; skulde alligevel de, der saa' mørkt paa Livet, have Ret.

Men hvor er da Sikkerheden? kan det blive saadan ved? kan det ene Forhold efter det andet gaa itu? o nej, nej — han havde jo Helga — hun kunde ikke tages fra ham — dér kunde ingen Misforstaaelser blande sig ind — han følte for første Gang dette, at han havde hende, som noget der maaske kunde blive den sidste Redning for ham.

Men From — hvem havde From? — maaske vil hans Brev indeholde en Løsning; ja, det maa det, der er ingen Mening i, at From skal staa saa ene — —

Knud tog Aarerne og roede tilbage, som om han skulde hjem og finde noget, hente noget godt.

Men From skrev ikke. Han kunde ikke faa sig til det; han led voldsomt derunder — af Hensyn til Helga — men det var ham ikke muligt; han havde taget Papiret frem, havde dyppet Pennen men nej! alene at skulle skrive Knuds Navn . . . Han slog sig til Ro med, at Knud overfor Helga maatte kende sine Pligter ganske uafhængigt af ham.

Froms Tanker gik videre: det manglede blot, at jeg skulde redigere deres indbyrdes Samtale.

Han følte sig uendelig ensom, forpint ensom.

— Hvis jeg havde villet, saa havde Helga maaske nu været min Hustru. Hvorfor blev hun det ikke? — fordi jeg vejede det ene mod det andet, fordi jeg regnede samvittighedsfuldt med andre.

Og saa kommer han . . . ikke én Tanke paa det, Slægten Dag efter Dag erfarer betræffende Ægteskabet, ikke én! Det kalder han at have aabent Øje — fint Øre — dybt Blik for det menneskelige . . .

Sikken Humbug!

Storslaaet Blik ud over alle Vider og Vuer —
— bare ikke Stænk af Evne til at se ud over sig selv.

Der stiger En noget til Hjernen, eller presser sammen om Hjertet — saa sætter man sig selv som det, der skal og maa frem.

Og nu hun . . . nu skal hun kastes ind i en forkludret, fortrykt Tilværelse — hvorfor? — fordi et af hine Mennesker med det gribende Storhedssyn paa Livet vil have Albuerum for en Stemning!

Slægten vil have Tilværelsen forvrøvlet; og den, der ikke vil være med, skubbes ud og maa gaa ene. Og hvad faar han til Erstatning — en Tomhed, som han maa fylde med Foragt.

From sad ved sit Skrivebord, hans Hoved hvilede i hans Hænder.

Helga, Helga, Helga — om jeg havde vundet Dig — havde Du ogsaa vundet?

Du med Din stærke livssunde Karakter; Du har aldrig standset og spurgt, om der laa Bedrag gemt i Dine glade Tanker; Du tog dem, som de kom, Du glædede Dig, naar de var hos Dig, og saa' Dig frejdigt ud efter andre, naar de drog videre.

Jeg havde ikke kunnet gjøre det.

Havde Du tabt, hvis Du og jeg havde slaaet Følge, og Dit Væsen var blevet knyttet til mit?

Jeg havde det i min Magt at skaane Dig for saa meget af det, der river Illusionerne itu; vi havde kunnet flytte saa langt bort fra Menneskene — hen til ensomme Steder — og levet sammen, vi to og den store Natur.

Vi to — Du og jeg . . .

Men hvad nytter det altsammen — jeg er dog den, jeg er; Dine Tanker, om de ogsaa havde kunnet leve ved min Side — var de blevet mere end smukke Digte for mig — — og mine Tanker . . . jeg maatte vel have skjult dem for Dig.

Du havde faaet Hjemve tilbage efter Livet.

Er jeg da fordømt til at støde ethvert Menneske, der ungdomstror paa Livsglæden, bort fra mig —?

Nu er ogsaa Knud gaaet.

Hvorfor holdt han saa længe ud? jeg ved det godt, det var fordi han troede at kunne omvende mig.

Han var paa en Maade mit sidste Forbindelsesled med Menneskene — —

Hvad nu?

Han saa' sig om — dér hænger den gode Kunst, og dér staar de gode Værker — og her boer jeg — — — men derude omkring mig leves Livet.

Han gik længe op og ned af Gulvet.

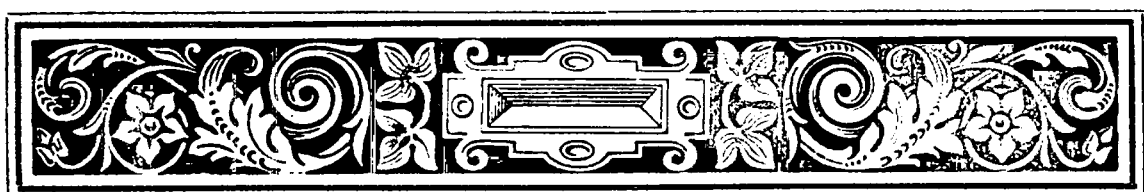
Er der noget ondt i det, jeg vil? Jeg er et Menneske, der har set, set med egne Øjne, ubehageligt, at det ene Menneske træder paa det andets Følelser, at de kæmper mod hinanden — skyder der, hér eller dér, som en Boble, en uegennyttig Tanke tilvejs, en Tanke tænkt ene og alene for andre — saa vandes den ud i Lovtaler og Roes, og alle de, der bedrager, de complimenterer den — og Digterne vaaser den ud i Poesi — og tilsidst slukkes den . . . er det ondt, at jeg har set det, naar det nu engang er saaledes —?

Er der usynlige Magter, som ligger ude efter den, der opdager Bedraget — for at slaa ham ned —?

Nu tror Knud, aa! han er overbevist om det, at nu er der lukket af mellem mig og Menneske-

heden . . . han skal tage fejl; og de, der regner som han, skal forregne sig.

Jeg skal netop fra nu af beskæftige mig med Menneskene; jeg skal tage dem indgaaende under Behandling; jeg skal berette Gøglets Facta — de andre kan jo saa klæde dem lyrisk paa.

XI.

Knud var i højeste Grad spændt paa, om From vilde skrive, og hvilket. Han formede i Tankerne Brev paa Brev; han tænkte sig dem lange og med vidtløftige Udviklinger, hvori From gjorde Rede for, hvad det var, der havde taget Magten fra ham, saa han kunde forløbe sig, saaledes som han havde gjort det igaar.

Han tænkte sig ogsaa en ganske kort Billet, blot et henkastet Ord som: sig endnu intet til Helga, vi maa tales ved endnu engang.

I alle Brevene var der Muligheder for en lykkelig Løsning. Jo mere Knud tænkte, jo tydeligere blev det ham, at naturligvis skrev From.

Det var da en Himlens Tilskikkelse, at det faldt mig ind at henkaste de Ord; for dér har han Udvejen, men jeg vil ikke rose mig deraf, egentlig faldt det mig tilfældigt ud af Munden. Men havde jeg ikke opfordret ham til at tænke

over, hvordan Helga skulde have det at vide — ja, jeg ser ikke bedre, end at da havde det været absolut forbi imellem os.

Knud vidste, hvad Tid Postbudet plejede at komme; han stod stille og lyttede, men neder under ham trakterede de Fortepianoet, og et eller andet Sted i Huset var der en Støj ligesom en Maskines Snurren; han maatte derfor gaa ud paa Gangen, hvis han vilde høre, om Postbudet kom op ad Trapperne.

Han lænede sig ud over Gelænderet, saa han kunde se ned gennem Etagerne. Han kendte Postbudets Maade at ringe paa; naar der var ganske stille i Huset, kunde han sidde inde i sit Værelse og høre, at der kom Brev til Beboerne længere nede.

Han blev staaende, saa' af og til paa sit Uhr; Viseren rykkede foruroligende langt frem — da hørte han Gadedøren gaa, og et Øjeblik efter saa' han den røde Uniform dernede.

Knuds Hjerte bankede stærkt.

Der blev ringet paa nede hos Enkefruen paa første Sal. Der blev ikke lukket op, han hørte en Raslen ved Brevkassen, og Brevet faldt ned — nu galdt det — jo, Postbudet kom højere op, Knud saa' hans Haand følge Gelænderet — anden Sal — tredje Sal — han blev ved at komme op ad.

Da faldt der Knud en Sten fra Hjertet — ja, ja, ja, han havde jo vidst det, det maatte komme! — han trak sig ind, han vilde dog ikke træffes ude paa Gangen; men han gik ikke en Tomme længer end lige indenfor Døren og han slap ikke Dørgrebet, han nikkede uvilkaarlig i Takt med de sindige Skridt op ad Trinene — — da ringede det hos hans Nabo; han blev ganske bleg, hans Ansigtstræk stivnede — hans Haand knugede mekanisk om Dørgrebet, saa Knoerne stod hvide — — Skridtene gik ned ad igjen.

Han rev Døren op og foer ud —

Hansen! har De ikke Brev til mig?

Postbudet standsede, kiggede op . . . Goddag, Goddag; ikke dennegang, Hr. Lundby.

Knud gengældte ikke Budets Hilsen, han kunde ikke faa et Ord frem; han gik ind og lukkede sin Dør.

Han knyttede sine Hænder og bed Tænderne sammen.

Vi er færdige, From! vi er færdige! oho — er det saadan, Du vil — Knud var ganske ude af sig selv — Du fine Mand — nej, hvorfor skulde Du anstrenge Dig med at tage Hensyn til Helga — føj! — om Du nu ikke følte Spor af Trang til at gjøre Din Uforsømmethed god imod mig, saa — Knud lo haanligt — ja, Du er en Mester i at studere Hjemmenes Aand, Du forstaar

Kunsten ikke at gjøre Din Personlighed gældende, før Du nøje har prøvet, om den vil staa harmonisk sammen med andres! — men tror Du, det kan lykkes Dig at saare min Forlovede, saa tager Du inderlig fejl; hvad Du siger, det skal vi kunne vende Vrangen ud paa uden at tage Skade.

— Knud tog sin Hat, han rev den ned af Knagen og satte den paa Hovedet, som om det var den, der skulde ske en Ulykke; han vilde afsted til Helga, straks, hun skulde have det hele at vide — From troede vist, hun var saadant et lille Pigebarn, der blev forskræmt, naar et Mandfolk bar sig klodset ad — — —

Knud maatte tilbage for at se, om han ogsaa havde lukket sin Dør af — at han havde hugget den i, det havde selv den klaverspillende Frue nedenunder hørt.

— Knud blev ved at fare løs — Gud véd, om der egentlig er tabt saa stort med hans Ven-skab — det var dog maaske mig, der var den ydende, og ham, der var den nydende; han kunde nok lide at sidde i sin Chaiselongue, magelig og behagelig, og lade mig fortælle. Var det ham eller mig, der holdt Øje med, hvad der var oppe i Livet og forstod at tage det paa Kornet?

— Der er Mennesker, hvis Væsen er saa diskret, hvis Blik saa forstaaende, hvis Smil paa engang overlegent og imødekommende, at aabne

frejdige Naturer synes, — at de er ligesom et finere Gemmested for deres Tanker, end de selv.

De synes, deres Tanker kommer til Højboards ved at blive betroet en saadan Natur.

Saaledes havde From staaet for Knud.

Men nu havde Knud kun fat i, at det var ham, der havde givet Tankerne — og From, der havde taget imod.

Og nu foer han til den næste Slutning:

Hvor mange Tanker sad From egentlig inde med? havde han maaske kun Smilet, Blikket og de fine Gestus?

Han skulde da ikke være en lille Smule tom —?

Knud kendte adskillige tomme Mennesker; han plejede at gaa udenom dem, han syntes ikke det var fint, at slaa sig til Ridder paa dem; men nu trak han dem pludselig skaanselsløst frem — og slog dem og From sammen i en nydelig Bunke.

Det var Uret af ham; From var meget mere sammensat end han tænkte.

From havde Tanker nok, men han slog ikke om med dem, — han led under dem.

From var ikke menneskefjendsk, men det sarteste i hans Natur var bleven skræmmet, saaret; hans Blik var blevet skærpet for det hensynsløse og brutale; men langt nede under hans

bittre Indignation over Menneskenes Humbug laa — maaske Arven efter hans Moder — en vemodig Trang efter at vende tilbage til Tro paa denne Slægt — og Samliv med den.

Han kunde længes efter Menneskene paa samme Maade som hans Moder engang havde længtes efter ham.

Knud havde ikke faaet ham omvendt — men var alligevel den, i hvis Fortællinger From »paa Afstand« holdt af denne Slægt. Knud var ham Tegnet paa, at han nok engang vilde naa op til at besejre sin Bitterhed.

Det var Angsten for at skræmme Vennen bort — der havde ladet ham dække saa stærkt over sine Tanker.

Det var dette, Knud nu tog for Tanketomhed.

Og Knud gik videre, nu han var saa oprørt:

Havde From ikke været en Tyran imod ham, idetmindste saaledes, at Knud frivillig havde ladet sig tyrannisere?

Jo flere Træk han søgte frem, desto klarere blev det ham, at saaledes forholdt det sig.

Og Knud gik over til at spørge sig selv, hvad han kunde have præsteret, om han tidligere havde frigjort sig for Froms Formynderskab.

Froms Magelighed havde naturligvis smittet ham. Det kunde ikke være andet. Naar man er intim Ven med et saadant Menneske, der har

Raad til at drive, lider man heller ikke selv at være Arbejdshest. Nu blev dét Grunden til, at han havde taget saa valent fat; — og saa vendte Tanken tilbage til, at netop dette havde From kastet ham i Ansigtet.

Men det gjorde ikke noget, ikke det allerbitterste; den Side af Sagen skulde nok komme i Orden, hvad der skulde skaffes ved Arbejde, det skulde han nok arbejde sig til. Ikke store Ord, ingen Spræl — jævnt, uden Snak skulde han tage Arbejdet op — og atter Arbejde — og mere Arbejde!

— — Der var ingen Grund for Knud til at ængstes, at han skulde søge det forgæves. Han kendte sin Dygtighed, og andre kendte den; han havde haft Tilbud nok, og det saaledes, at der fulgte Beklagelser, næsten Bebrejdelser, naar han afslog dem.

Knud begyndte at se Syner og kom i storstraalende Humør.

Hr. Arthur From har vel tænkt, hun skulde spise paa disse Halvtreds-Øres Madbasarer, som han kalder Restaurationerne — nej vent Du! vi skal spise paa kongeligt Porcellæn, og Slagteren skal komme ved Køkkendøren, og naar han er gaaet, skal Urtekræmmerens Karl stille med Rosiner og Mandler og Sukker og Ris — og som hun skal gaa klædt — i lyse Kjoler og mange

Fjer i Hatten — — Knud var kaad i Følelsen af sine Evner.

Naturligvis, man maa passe Tiden, han tog sit Uhr op — seksenhalv — det er jo ypperligt, der er akkurat Tid til at træffe Bauman — det var Skolebestyreren — det er bedst at stille sig til Disposition med det samme; det er jo netop den rigtige Maade at lægge Vejen om ad Helga til.

Og Knud gik op til Bestyreren og meddelte, at han agtede at tage en Del mere Arbejde paa sig, naar der blev Timer ledige.

Hr. Bauman blev glad; Knud var en bærende Kraft.

Naa -- lykkedes saa Din Mission? spurgte Helga — fik Du muntret ham op?

Jo — paa en vis Maade, svarede Knud, han blev noget nær det livligste, jeg endnu har set ham, der kom næsten Fart over hans Tale; han svarede mig i ret livlige Vendinger, at hans Samvittighed, hans Livssyn, hans dybe Blik paa Tingenes indre Konstruktion o. s. v. o. s. v., aldeles forbød ham at være Forlover for et Menneske som mig, der ganske havde forglemt at tænke over, hvad jeg skulde give min Kone at spise — ja han mente ikke netop, hvad jeg skulde koge til Dig, naar Du havde anbragt mig i Køkkenet, men hvorfra jeg skulde skaffe det, Du skulde putte i Gryden!

Jeg forstaar ikke, hvad Du mener, sagde Helga.

Knud gengav nu det væsentligste af deres Samtale.

Hvad troer Du, der er Grunden? spurgte hun.

Ja, kan Du tænke Dig den? naar jeg ikke vidste bedre, vilde jeg tro, at han engang har havt en eller anden ulykkelig Kærlighedshistorie.

Helga sad og saa' ned for sig.

Det gjør mig ondt; jeg haabede virkelig, at vi to kunde have bidraget noget til at gjøre ham glad.

Ved sig selv tænkte hun: stakkels From — har han gaaet om med saadanne Drømme — stakkels From!

Et Par Dage efter kaldte Skolebestyreren Knud op til sig.

Jeg har faaet et Brev, Hr. Lundby, som forbauser mig; det er fra Hr. From; han skriver mig til, at han ønsker sig fritaget for sine Timer, af pludselig indtraadte, tvingende Grunde. Det baade overrasker mig og gjør mig ondt.

Knud blev ogsaa overrasket, men skjulte det; han vidste, at Skolebestyreren kendte det ven-skabelige Forhold imellem dem, og vilde ikke, at det skulde tage sig ud, som at han havde været uvidende.

Naa; har han nu besluttet sig til det, sagde Knud, ja, det er i allerhøjeste Grad rent private Grunde, der tvinger ham.

Det var maaske, fortsatte Bestyreren smilende, halvvejs med Tanken paa at overtage Hr. Froms Gerning, at De henvendte Dem til mig forleden.

Knud svarede igjen med et Smil.

Nu — den er Deres; jeg skal sørge for at faa Timerne passet sammen.

— Knud gik højst forbauset ud af Skolegaarden.

Saa From har sagt op . . . se, se . . . ja det er kun for ikke at træffe mig. Det var egentlig et mærkeligt Sammentræf — idet jeg strækker Haanden ud efter mere Arbejde, slipper han sit.

Jeg skal altsaa tage hans Gerning op foruden min egen.

Det er et Tilfælde, der næsten ser ud som en Tanke.

Det vil dog vistnok genere ham, naar han faar det at vide; og faa det at vide skal han saamænd nok.

Det foer igennem ham, at nu havde han paa en underlig Maade faaet det i sin Magt at trænge ind i den Side af From, som han havde lagt for Dagen i sit Arbejde. Thi naar en Lærer vil, saa kan han gennem Drengene faa et mærkeligt klart

Indblik i sin Forgængers Karakter — hvis han vil øve den Kunst at fritte.

Knud afviste Tanken som uskøn, men det morede ham dog, at han kunde sidde og pille ved From, om han havde Lyst.

Han saa' pludselig op, han fik et Indfald.

Gud ved, om From ikke engang har ladet en anden tage hans Lykke fra ham, ligesom han nu lader mig tage hans Arbejde? — det skulde saamænd ikke undre mig!

Og medens han gik saaledes reflekterende gennem Gaderne — gik From op og ned af sit Stuegulv og tumlede med sine Planer.

Endnu var de bare som Skyer, der jog forbi hans Øje i sønderrevne Former.

Men de skulde blive saadant noget som grundige filosofiske Studier, et Arbejde paa at give hans Livsanskuelse en rationel Form — og saa ud i Livet med den.

— Bag paa Livet!

XII.

Sommeren var gaaet tilende; det var blevet Efteraar.

Byens glade Friluftsliv var forbi; kun faa Efternølere flagrede endnu omkring udenfor Buret, men de var lette at tælle. Den store Mængde sad allerede paa deres gamle Pinde.

I gammel tilvant Følelse af, at nu kom den Tid over dem, hvor de skulde leve af Minderne — Tiden med de vigende Solstraaler og de voksende Aftener — begyndte de allerede saa smaat at repetere deres Oplevelser.

Der var Folk, som havde rejst for deres Sundhed; naar de traf paa Bekendte, saa' de spørgende paa dem; de vilde saa grumme gerne høre noget om, hvor storartet deres Udseende havde forbedret sig — og selv fortælle om Sommerkuren; om hvordan de begyndte med ét Glas Vand og en

halv Times Gymnastik, og hvordan det saa steg til to Glas og tre Glas o. s. v.

Der er Mennesker, for hvem denne Sommer har været det første Kig ud i den store Verden, endelig engang bragt Opfyldelsen af mange, mange Aars Rejsedrømme; de føler sig som nye Mennesker, de har oplevet Rejseæventyr; dette, der altid har staaet for dem som det højeste Livet kunde byde, dette at træffe vildt fremmede Mennesker, i Løbet af nogle faa Timer at komme i fortroligt Forhold til Folk, der boer langt borte i fremmede Lande, veksle Tanker med dem, le med dem, paa en Dag at komme dem nærmere ind paa Livet, end de kommer deres Bysbørn gennem Aars Samliv — dette, der er saa ejendommeligt betagende, har de oplevet — det er ligesom, de er kommet i et virkeligt Forhold til den Verden, de før kun rent mekanisk vidste var til.

Og hvad har de ikke set! Klipper, virkelige Stenklipper og Floder og Have, det, de i saa mange Aar har læst om, og hørt andre tale om, nu har de ogsaa set det.

De er blevet interessante Mennesker, der høres paa dem, naar de taler.

Og de, der lod sig plage til at tage afsted, og som takker deres Gud, at det hele dog ikke var værre, og synes, nu da det er overstaaet, at det dog er ret morsomt at kunne fortælle, hvor-

ledes Folk overalt spekulere paa at snyde de Rejsende paa enhver optænkelig Maade; det er lykkedes dem at konstatere, hvad Hotelejere og Portiers og Opvartere og Dragere og Droschekudske og Førere og Børn, man spørger om Vej — hvad de alle tilhobe er for noget Rak.

De har rejst — det er lykkedes dem at bevise, at man ikke bør rejse — deres Rejse har altsaa ikke været helt forgæves.

Saa er der dem, der har havt daarligt Vejr de ni af ti Dage, og som derfor er villig til at forklare alle og enhver, meget omstændelig og med hele Selvoplevelsens Energi, at alt det, de har set, baade det ene og det andet og det tredje og det fjerde — det skal, efter hvad man overalt fortalte dem, se ganske anderledes ud i godt Vejr.

— Og de, hvis Rejse har været de enkelte Søndagsudflugter, sidder ogsaa paa deres Pind og taler om dem; nogle mindes den store Beuf, de fik paa Fortunen, andre den daarlige Kaffe, de fik et andet Sted — en Familje kan aldrig komme ud over, at lille Peter alligevel fik fat i Aakanderne i Bøllemose; en anden vender altid tilbage til de otte Kroner, som de maatte betale for at komme hjem Sankt-Hansaften — nogle véd, at dér, hvor de tog hen paa deres store Tur iaar, dér skal de aldrig i Livet mere lade sig slæbe hen — rundt omkring sidder de og taler i almindelige Udtryk

om, hvor Naturen dog er ganske dejlig, hvor rart det er at kunne komme lidt ud og lufte sig, og hvor det maa være yndigt at kunne ligge paa Landet — — men alle føler de, at Aarets rigeste Afsnit er endt, nu kommer Mørke og Uhygge udenfor og det stærkt krævende Pligtarbejde indenfor, nu er det Kontoret, Værkstedet og Butikken og Værelserne hjemme — nu er de Arbejdsbier — og der ligger Ruskvejr og Taage og Regn og en lang Vinter — ingen ved saamænd, hvor haard den kan blive — før det igjen skal begynde at gære i Blodet og blive lyse Tider.

Kun Knud og Helga saa' ikke saaledes paa den kommende Tid.

For dem var der over hver Dag den Poesi, at den var et Skridt nærmere mod deres Bryllup.

Enten det regnede eller stormede, eller Solen skinnede, enhver af disse Dage ligesom arbejdede for dem, sled ærligt for at bringe dem hen imod Maalet.

Og Efteraaret og Vinteren er Hjemmenes Tid; det er de kolde og mørke Dage, som vaager over den Tankeverden, der udgjør Hyggen inden Døre. Og de to skulde just nu til ret at lægge Planer for deres Hjem, og for dem var den kommende

Vinter som en Ven, ligesom en tredje Mand i Laget, der skulde sidde hos og give gode Raad.

De følte allerede nu, at denne Vinter vilde faa en Plads for alle Tider i deres Erindring; den vilde blive som Forberedelserne til Livets store Fest.

De syntes ikke, som saa mange andre, at Naturen havde lukket dem ude af sin Verden; de følte det mere, som at det var Naturen, der var blevet den ensomme, og at det var dem, der havde trukket sig tilbage for ret at fordybe sig i deres glade Tanker.

— Hvordan mon nu Skoven har det, sagde Helga til Knud — det er næsten Synd, nu ser man aldrig ud til den.

— Vi kan jo tage ud og hilse paa den, vi bør ogsaa sige den Tak for i Sommer og sige den Farvel.

De havde sat hinanden Stævne ved Søen; de vilde køre derud ad Strandvejen. Helga var vant til at køre derud med Banen, og kendte ikke Strandvejen saaledes som Knud. Han glædede sig til alt det, han skulde vise hende.

Der var Lægeforeningens Boliger, og der var Gasværket og Hospitalet — og her til venstre laa to Nybygninger, om hvilke Knud kunde en hel Historie.

Saa begyndte Villaerne at dukke frem. Helga fandt straks en, som hun syntes om.

Den er smurt op, sagde Knud, jeg har set, da de byggede den, nej vi skal have en, der er bygget solidt, naar den dér har staaet i nogle Aar, saa falder Cementstadsen af den; nej, hvad Villa vi skal have, det ved jeg.

Det vil sige han havde tre, de skulde vælge imellem. — Pas nu paa! der kommer den første.

Den laa paa venstre Haand, var en gammel, hvid, toetages Bygning, med en Slags Balkon, som hvilede paa Søjler, og en stor, gammel Have.

Synes Du, den ser hyggelig ud? spurgte hun; og der er jo slet ingen Blomster i Haven, der er jo ikke andet end gamle Træer.

Den er storladen, sagde Knud; den minder om Skov, og der er lidt af gammel Slotsstil ved Bygningen.

Den næste, han havde udsøgt, var Hellerupgaard.

Den er altfor stor, sagde Helga.

Det siger ikke noget Du, for vi sælger den; læg Du mig de Kroner paa Bordet, vi kan faa for den, naar vi sælger med Forstand, saa skal Du se, hvor vi kan rejse. Men nu skal Du passe paa, nu kommer, jeg er nærved at sige den

eneste herude, som er bygget med virkelig Smag og Forstaaelse af, hvad en Villa skal være.

Den laa paa Strandsiden, var bygget af gule Sten med Forsiringer af røde.

Der er kun et, jeg ikke rigtig kan komme til Klarhed over, og det er, om den har Have helt ned til Søen.

Helga var ganske enig med Knud, det var den smukkeste Villa, hun endnu havde set, fine, yndefulde Linjer, ingen Smaalighed, store Vinduer med Plads for Lyset.

Naar man nu ser en saadan Bygning og Have, saa synes man, sagde Knud, at den kun kan rumme Lykke og Velvære — jeg kommer altid til at tænke paa en Dag, jeg gik forbi en saadan — men det var længer inde mod Byen. Allerede før jeg kom ud for den, hørte jeg nogle Lyde, som jeg ikke kunde forklare mig. Jeg nænner næsten ikke at bruge det Udtryk, men de lød som Dyrebrøl. Jeg saa' og saa' mig om; jeg var naaet ud for Haven, og da opdagede jeg, hvorfra Lydene kom. Henne under et Træ stod en Sygevogn, og i den sad et ungt Menneske; han havde et stort, uformeligt Hoved, fægtede omkring sig med Armene; det var tydeligt at se, at han var en stakels Sindssyg; det var hans Tale og Sang, jeg havde hørt. Og de Mennesker havde sandsynligvis nok af alle Livets Goder, som man siger.

. . . Dér skal Du se, den flotte Bygning, som ligger deroppe — dér har jeg engang været til Auktion. Paa Verandaen sad Auktionarius. Det var straalende Sommervejr. Vi Købere sad nedenfor paa Havebænke og Boets Spisestuestole. Den faste Marchandiserstok fra de kjøbenhavnske Lokaler var kommen herud i fuld Solbelysning. I Haven duftede Blomsterne, og Fuglene sang, mens Villaens hele Sommerudstyr blev stykket ud under Hammeren. —

. . . De saa' nu den røde Laage ved Klampenborg —

Vi staa af herude, sagde Helga; vi vil komme gaaende ind i Skoven — den stakkels Skov, se hvor den er falmet!

Da de var kommet igennem Laagen, gik de nogle Skridt op ad Vejen, standsede, tog hinanden fastere under Armen og saa' sig omkring.

Skoven laa stille. Vejene vare dækkede med vissent Løv. Der var frit Blik bort gennem Stammerne, og intet Menneske at se, ingen Lyd at høre. Kun Rester af Efteraarets Farvepragt hang endnu paa Grenene, det meste laa som et mørkebrunt Dække henover Jorden og lod Veje og Grøfter og Skovbund gaa ud i et.

Store, kære Skov, sagde Knud — vi er kommet herud for at sige Dig Farvel for iaar, og vi vil ofte tænke paa Dig . . .

Vi vil ogsaa komme herud, naar Sneen dækker Dig og Du sover Vintersøvn — sagde Helga.

De fulgte Fortunvejen op til Skovløberhuset. I Gavlen var Loftslugen aaben, og derinde stod, skinnende poleret, alle Sommerens Kaffekander, »Maskiner« og Fyrfade.

— Dér har Du Kjøbenhavnerens Skov-Gemytlighed, sagde Knud; Herregud, hvor Bordene ser forladte ud.

De slog ind paa Eremitagevejen.

Se, Knud, se! hvidskede Helga.

Et halvt hundred Alen foran dem stod, midt paa Kørevejen, en hvid Hind og stirrede paa dem.

Og se — der er flere . . . spredt rundt mellem Stammerne stod en hel Flok, alle ubevægelige, og alle med de store, brune Øjne fæstede paa dem. Knud og Helga sagtnede deres Gang; Dyrene lod dem komme sig ganske nær, saa sprang de pludselig, forskræmt, en Snes Alen bort fra Vejen; blev atter staaende og fulgte dem paa samme spejdende, halvt prøvende, halvt tillidsfulde Maade med Øjnene.

Jeg har engang set Hjortekamp, sagde Knud; jeg var som Dreng herude med nogle Kammerater; det var blevet sent og halvmørkt i Skoven. Vi var paa Vejen ned til Banestationen; vi hørte en mærkelig Klappren og Knagen inde mellem Træerne og gik efter Lyden. Da saa' vi to mægtige Kron-

hjorte med bøjede Hoveder og de store Gevирer filtret ind i hinanden. Det knagede og bragede i Takkerne, saa det gav Genlyd i Skoven; lidt derfra stod Hunnerne og saa' til.

Jeg har ogsaa engang oppe paa Eremitagesletten set to stolte Dyr gaa bort fra Flokken for at kæmpe med hinanden; at se dem gaa roligt og majestætisk bort over Grønsværet, Side om Side, med de mægtige Gevирer tegnende sig mod den blaa Luft — det var et stolt Syn.

— Da Knud og Helga naaede Eremitagesletten, fulgte de Skovbrynet over mod Indelukket. De steg op paa den høje Stente; halvt oppe paa den blev de staaende, vendte sig om og saa' ud over Sletten, over mod Skoven.

Hvilken Aarstid synes Du, er den smukkeste? spurgte Knud pludselig.

Sommeren, thi det er Naturen i hele dens Fylde; saa har Skoven de store mægtige Linjer; Sommeren, den er for mig, at nu er alting kommen til sin Ret. Det, der skulde ské, er skét!

Mig griber Sommeren ikke saa stærkt, sagde Knud; jeg ved snart ikke, om jeg foretrækker Vaaren eller Efteraaret.

Foraaret er kun en Fortælling om det, der skal komme, Sommeren selv er det, der er kommet.

Jeg, svarede Knud, synes, at Sommeren er

fordringsfuld — se nu dette Billede her — som en stille Tanke gaar Efteraaret sin Gang. Sommeren kræver i sin sprudlende Livskraft, at man skal lytte til dens Toner, bemærke al dens Pragt, følge alle dens Stemninger. Den giver ikke Tanken Frihed. Den fører dybere og dybere ind i sine Håller; den omringer paa alle Sider med sin Blomsterfylde; den sænker sine Grene tvers over Vejene, saa man maa bøje dem til Side for at komme frem — anderledes Efteraaret . . . stille, ligesom langt oppe i Skovene, fjernt fra Vejene, gaar det sin Gang. Det lokker ikke — snarere synes det at støde bort; men det ejer en Længsel efter Menneskene, som Sommeren ikke kender. — Sommeren lader sig ikke haane; Efteraaret taaler enhver Spot . . . Sommerens Blomstervrimmel forlanger at plukkes og beundres — Efteraaret strøer sine gyldne Blade ud over Veje og Grøfter — —

Helga saa' smilende paa ham:

Du er vred paa min Sommer, men tro ikke, jeg lader den falde — nu skal jeg forsøge at prise den, som Du priser Efteraaret —: Sommeren er en Flok unge Piger, som klædt i hvidt, Arm i Arm, drager syngende gennem Skoven; den er lette Dunskyer, som kaadt pustes gennem solfyldt Luft; den er blød Susen gennem Løvet; Aarepladsken i Aftenstunden; den er Siv, der gynger — ud i Solstraalerne, ind i Skyggen, atter ud i

Solstraalerne, hvor Myggene svirre, og atter ind i Skyggen, hvor Frøerne kvække; den er lyse kvidrende Nætter — — —

Efteraaret er en gammel, rynket Skikkelse med haardt Sind; tungt jagende Skymasser, korte, skarpe Stormhvin; sønderrevet, graaligt Skum ud over Søen; knugende sorte Nætter.

Nu var det Knuds Tur til at smile — jeg tror, vi er ifærd med at begynde en poetisk Væddekamp, men hvem skal afgjøre, om Du eller jeg gaar af med Sejren — kom, lad os gaa videre, vi selv er sandsynligvis ikke upartiske Dommere over hinandens Oder.

De lod endnu engang deres Øjne glide hen over det storladne Billede, det idylliske Jagtslot midt oppe i den grandiose Alvor; saa gik de over Stenten, ind i Indelukket.

Paa hele deres Vandring havde de ikke mødt ét Menneske; hele Tiden havde de følt dette betagende: at være ene i Skoven; men tifold greb denne Ensomhedsfølelse dem, da de stod indenfor Indhegningen, med den smalle Vej foran dem og de høje Plantninger paa begge Sider.

De staar saa regelret, Træerne derinde, i lange, snorlige, parallele Linjer løber de bort til begge Sider. Ved hvert Skridt ser Øjet ned igennem to saadanne Rækker, snart Bøg, snart Gran.

De fulgte Vejen et Stykke, indtil de kom til en Gennemskæring paa højre Haand.

Begge standsede og saa' derind. Det saa' ud, som om Vejen løb ind i et Æventyr.

Den maa vi følge, sagde de begge paa én Gang.

Nu gaar vi gennem den fortryllede Skov, sagde Knud.

Og tænk, sagde Helga, alt dette bliver atter blødt og fint og dunet og levende —!

Terrainet bugtede sig op og ned, hvert Øjeblik saa' det ud, som at Træerne forude sænkede sig ned mod Jorden og lukkede for dem.

De blev ved at gaa — — —

De begyndte at tale om deres Planer. Thi vel var Naturens Vemod stor — men større var dog deres Kærlighedslykke.

De begyndte paa de gamle lykkelige Fantasier: at finde Lejlighed, at indrette den, fordele Værelserne, udstyre dem, anbringe Knuds Skrivebord og Bogskab; og finde en rigtig hyggelig Arbejdsplads for Helga — de blev ved at fantasere — de gik rundt i Værelserne, de stod ved Vinduet og saa' ud over Trætoppene — for det maatte være et Sted, hvor der var Træer udenfor — de spadserede ud, og naar de lukkede Døren af, saa var dét, der laa bag ved dem, deres Hjem, og det ventede paa, at de skulde komme tilbage.

Det, at vi skal bygge et Hjem — ja Du ved ikke, hvorledes den Tanke fylder mig med Glæde; der er ikke noget saa skrækkelig tomt som denne Ungkarletilværelse; man beboer et Værelse, men det bliver aldrig mere for En, end et hvilket som helst Værelse i Byen; det bliver aldrig andet end et Hul, man kan være i — naar man faar sit Hjem, saa er der en Plet paa Jorden, der er Ens egen . . .

Det sagde Knud som sin »Udsigt over Verdenshistorien« —!

Netop som han havde talt, hørtes forude en Lyd, en Raslen i Løvet. Begge standsede og lyttede.

— Kommer der nogen gaaende? spurgte Helga. Knud dukkede sig lidt og kiggede frem.

Jeg ser, der er en Vej eller Sti, som krydser vor . . . jo, det er Fodtrin. Ogsaa Helga bøjede sig; der kom gaaende et Menneske bag Træerne tilhøjre; det var let at følge, hvorledes han nærmede sig, og at han om et Øjeblik vilde passere tvers over den Vej, de stod paa.

Om et Nu maatte han være der. De stod begge musestille — — — nu var han der.

Det gav et Sæt i Knud og Helga; deres Blik mødtes, begge spørgende, begge fulde af Vemod . . .

Det var From — han, der var gaaet forbi.

Hvoraf kom det — i samme Nu skiftede for

dem begge den dybe, vemodige Skovensomhed. Karakter. Den havde været en Stilhed, som omgav dem, og holdt al Larm og Uro borte — nu blev den pludselig noget, der kun angik den Skikkelse som, seende ned for sig, var gaaet dem forbi; den var pludselig bleven en tung, trykkende Magt, en usigelig sørgmodig Ensomhed — en Længsel — det var, som om Skovens Fred var bleven til en Sorg — og at denne Sorg var gaaet videre med ham, som de kun skimtede langt borte, da de kom ud paa Vejen, ad hvilken han var gaaet forbi.

XIII.

Vinteren gik. Den begyndte en Nat i Februar. Der var ikke stort flere end Byens Politibetjente, som havde Æren af at se dens Indtog, og de var akkurat ligesaa forberedt paa den, som alle de, der laa og sov i deres Senge. Det var blevet en Troessag, at vi slet ingen Vinter skulde have, og Retfærdighedens Haandhævere havde sluttet sig til de Godtfolks Anskuelse. Saa sank Thermometret pludselig denne Nat, og det, der efter al god Beregning skulde komme ned som Taage og Fidtelse, det begyndte pludselig at vise sig i Form af Snefnug. Og det faldt tættere og tættere, og jo mere der faldt, jo mere Humør kom der i det.

Og saa kom Stormen løbende, og da gik det — i pidskende Jag hen over Torve og aabne Pladser; en lille Smule Raadvildhed ved Gadehjørnerne — noget blev liggende som høje Driver,

andet bed sig fast paa Husenes Murflader; Hovedstrømmen foer ned gennem Gaderne, hvor den mødtes med andre Strømme; der kom Sneflokke farende fra den ene Side og pustede det altsammen bort igjen — og saa atter Sne og saa igjen Storm; og i Gadekrydsningerne stod der undertiden ligesom Snesøjler højt op gennem Luften.

Om Morgen, da Byen kom til Vinduet, forstod den ikke straks, hvad det var, den saa'; men det gik dog tilsidst op for den; det var Vinteren, det var den, de slet ikke skulde have havt; det var Ordre til at skifte Tanker — thi en By under Sne, og i bidende Frost, kan ingenlunde hjælpe sig med de Tanker, der slaar til i mildt Vejr.

Sammen med den hvide Sne har Stormen blæst ind over den en hel ny Eksistentskamp og nye Glæder.

Først langt hen i April havde Vinteren udspillet sin Rolle — og Vaaren kunde begynde at tage fat.

Men saa tog den ogsaa grundig Revanche!

For Knud og Helga var Vinteren gaaet hen med at købe ind; først saadanne Ting, som de kunde anbringe i Stormgade i Helgas Hjem — senere, da de havde lejet Lejlighed, med stor Iver for at faa Hjemmet færdigt.

Knud sled af Hjertens Lyst. Foruden at

passe sine Skoletimer, havde han tillige taget Elever; men hvor var det ikke hyggelige Aftener, naar han, efter at have lagt Dagens Arbejde bag sig, og kæmpet sig frem gennem Sneen, steg op af den gamle Trappe, naar han trak i Klokken, hørte den ringe, og vidste, at nu kom hun og lukkede op.

Saa havde den ene set noget, som de endelig maatte anskaffe sig, og saa havde den anden set noget; og ude i Entreen, før de gik ind, lagde de Krigsplanerne til at besejre »den Gamle«.

Helgas Fader var fra en anden Tid, saa deres Ideer faldt ikke altid sammen, men han stod ikke tilstrækkelig fast paa sit Grundlag, han bøjede sig for den ny.

Saa fik han til Gengæld gerne sin Whist hen paa Aftenen — helst med Dokteren som fjerde Mand, men ellers ganske godt med blind Makker.

Den blinde Makker var paa en Maade mere støt Fjerdemand end Dokteren — for denne holdt nok af at blande lidt gemytlig Snak ind i Spillet; men selv gamle Nielsen, der dog var en ivrig Kortspiller, saa' helst, at han kom — endsige de Unge — thi Dokteren havde en egen Maade at ægge ham paa, at trække netop saadanne Emner frem, som den Gamle ikke kunde dy sig for.

Naar de gik hjem, fulgte Knud gerne Dokteren godt paa Vej, der var opstaaet et Slags Vennefor-

hold imellem dem — Vejen laa ligesom banet derved, at Helga var Dokterens Kæledægge; og maaske ogsaa dette, at Knud var forældreløs, gav disse Aftenture med den gamle, erfarne Mand en egen Tiltrækning.

From var som forsvunden fra Skuepladsen; og Knud tænkte kun sjældent paa ham. Hvad der havde gjort hint Forhold helt færdigt, var mest det, at Svogeren i Hjørring havde skrevet til Knud — hvad han antog, der var den egentlige Grund til, at From havde »gjort Skandale«, som han udtrykte sig — — —

»Jeg vil sige Dig min Mening ligefrem,« skrev han, »jeg tror, at From, i samme Øjeblik Du meddelte ham Din Forlovelse med Helga, er bleven grebet af en vis Følelse af, at det netop var dét, han selv vilde have gjort« —

— Da Knud havde læst dette Brev, sagde han sig selv: ja, saa maa det ogsaa være forbi, og, jo hurtigere han glider ud af vore Tanker, jo bedre.

— For From gik Vinteren hen med Studier. Han tænkte paa at flytte, men det holdt ham tilbage, at han kun havde de faa Skridt over Tøjhusbroen hen til det Kongelige Bibliothek.

Det var Schopenhauer og Hartmann, han især fordybede sig i; men Studierne tog ham ikke fangen, saaledes som han havde haabet det — det laa maaske i, at Hjemmet i Stormgade laa

ham lige saa nær som den store Bibliotheksbygning.

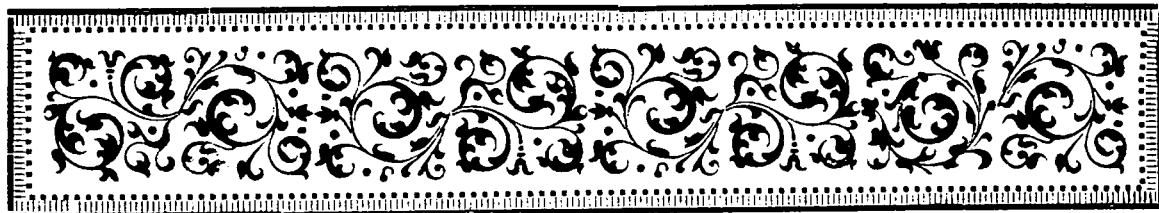
Knud og Helga havde lejet sig Lejlighed paa Gamle Kongevej, tre hyggelige Værelser paa en tredje Sal; den var lidt dyr, men de havde skraat Blik hen over St. Jørgensø — og — »frisk Luft, Helga, kan man aldrig betale for dyrt.«

From vidste, hvor de skulde bo, og naar de skulde have Bryllup — han havde . . . rent tilfældigt . . . faaet det at vide.

Og henimod det Tidspunkt fik han pludselig Rejselyst. Som Brylluppet skulde være den ellefte Maj, rejste han den syvende til Berlin.

— Der var Sol paa Himlen, den Dag Knud og Helga holdt Bryllup.

Den gamle Dokter havde indtaget den Plads, som havde været tiltænkt From. Frits var kommen hertil fra Hjørring, og Helgas Fader holdt to Taler ved Bryllupsmiddagen — den ene handlede om, hvorledes gamle Huse forsvinder, og nye skyder ivejret . . .

XIV.

En Dag i Forsommeren det paafølgende Aar, fandt From, da han kom hjem fra et Besøg paa »Galleriet«, et Visitkort paa sit Bord.

»Dr. med. Mønsted«, stod der.

Han vendte og drejede det eftertænksomt — Mønsted? Mønsted? — han erindrede virkelig ikke nogen af det Navn. Men saa pludselig stod baade Navn og Skikkelse ham ganske klar; det var jo den gamle Huslæge hos Nielsens. Men dette forbausede From mere, end om det havde været en ham ganske ukendt Persons Kort.

Hvad kunde han ville ham? Der var jo ikke og havde aldrig været Spor af Forbindelse imellem dem. Det berørte From ubehageligt. Var det Meningen, at der skulde rippes op i et eller andet gammelt?

Ligegyldigt forresten — det skulde han let vise af.

Alligevel — netop dette, at det var Lægen . . . drejede det sig om Sygdom?

Sygdom . . . Sygdom . . . det skulde altsaa være Knud eller Helga — men hvad angik det ham —

From gik ud og spurgte sin Husholderske, om den Herre, der havde afgivet dette Kort, havde sagt noget.

Først kom Jomfruen med en Hoben Undskyldninger og Forklaringer, fordi og hvorfor hun havde glemt at meddele Herren det — men det var begrundet i og af den Aarsag o. s. v., o. s. v. — jo, han havde da sagt, at han vilde tillade sig at komme igjen senere paa Eftermiddagen.

Var det en ældre, graahaaret Herre? spurgte From adspredt.

Jo det var han rigtignok — meget graahaaret — og saa fulgte der en overflødig Beskrivelse af hvorledes hun syntes, han ellers saa' ud.

From trak sig tilbage — naa, Forklaringen vil jo snart komme, og han — vilde ogsaa snart kunne bryde den af, hvis den ikke interesserede ham.

Han lod Jomfruen sætte Vin ind —

Et Glas fyrig Vin i en vindtør Dokter — det er ligesom Poesi i et Reagensglas, sagde han.

Jeg vilde ønske, at han kom lidt snart — hvorfor har han lagt sit Kort — det kunde dog tænkes, at jeg var et Menneske, som blev sat i

en urolig Stemning derved — jeg ser i det hele taget slet ikke, at et Menneske, der er En omtrent vildfremmed, kaster sit Kort som en Slags Gaade ind til En; han kan jo simpelthen komme igjen.

From var bleven nervøs; — til al Held ringede det netop nu.

Det var Dr. Mønsted.

— Goddag, Goddag, Hr. From, bliver De vred, at jeg overrender Dem? har De lidt Tid, De vil kunne forære mig?

Til Dokterens Spørgsmaal om Vreden, svarede From kun med et Smil og en indbydende Haandbevægelse — hvad Tiden angik, var han saa heldig netop denne Eftermiddag at kunne stille den til Dokterens Disposition.

Det er smukt af Dem, sagde Dokteren — men jeg har næsten ogsaa fortjent, at en og anden stiller sig til min Disposition — en af de sunde, af dem, der ikke fejler noget — for nu har jeg i snart fyrretyve Aar staaet til Disposition for dem, det var forkert fat med.

From bad ham tage Plads og skilte ham af med Hat og Stok.

Dokteren har Ret; De har virkelig Ret til at stille Genkrav.

Jeg har engang — da jeg var ung — i et snurrigt Øjeblik — valgt Medicinen til Studium. Jeg tænkte dengang ikke, hvad det vilde faa at

betyde; nu véd jeg det. Bag ved mig stod den kommende Tid, lagde sin Haand paa min Skulder og sagde: Det er godt, unge Mand, hæng nu i og klem paa — fra det Øjeblik Du har Din Eksamen, — staar Du til Disposition for Slægtens Skavanker.

Men — en vis Frihed, skød From ind, skylder Livet dog Dem, som enhver anden . . .

Skylder? — ja — man kunde jo stævne det! nej, hver Gang jeg har søgt at rive mig løs for at dukke mig i Livsglæden — saa har der altid været En, som har brækket et Ben, forspist sig, eller gaaet ud uden Mavebælte — — egentlig er det ret behageligt, at der er en anden Verden til — Dokteren saa' pludselig undersøgende paa From — hvor man kan hvile sig ud.

From opfattede Blikket, forstod det ikke, begyndte at fatte Mistanke om et eller andet, han vidste selv ikke hvad, og henkastede:

Der burde i al Fald være en saadan for — Læger af Deres Art.

— Dokteren saa' ned for sig, som om han søgte, hvad han nu skulde sige, løftede Hovedet og saa' sig om.

Er det god Kunst, De har hængende dér, Hr. From? spurgte han.

From smilte ved Spørgsmaalets Ligeformhed.

Jo — sagde han — de fleste af de Billeder, som hænger der, maa man kalde god Kunst.

Jeg havde skam straks en Anelse derom; men er det nu ikke traurigt, at have saa travlt med at reparere sine Medmennesker, at man aldrig faar Tid til at lære dem at kende i deres potenserede Sundhed? — Jeg kan sige Dem paa en Prik, om det bliver en Byld eller ikke — men jeg har ofte grumme ondt ved at skelne ud, hvad der er Sandhed eller Løgn, Kunst eller Gøgl, Poesi eller Vaas —

From blev mere og mere forbauset; det var dog underligt, om den gamle Læge skulde have søgt ham op, for at betro ham disse Livserfaringer. Han begyndte saa smaat at spørge sig selv, om Dokteren var en gammel Filur, der bare sad og indledede et eller andet, der skulde komme bag paa ham; nu havde han nok Lyst til snart at komme til en Forstaaelse af Besøgets Hensigt — og, for at bringe det i Erindring, sagde han:

Ja — skulde De oftere faa Lejlighed til et Besøg hos mig, saa staar mine Samlinger til Deres Disposition.

Doktoren saa' hurtigt op paa ham, men From kunde ikke læse noget ud af hans Blik . . .

Jeg siger tusinde Tak.

Vi kunne, om De vil, straks begynde . . .

Tak, tak — jeg vil hellere vente — det var dog denne Gang noget andet, jeg var kommen for.

Jeg forstyrrer Dem ikke?

Som jeg sagde: aldeles ikke.

Hm. De kender jo Knud Lundby?

Jo — e.

Og hans Kone — hans Kone — supplerede Dokteren ilsomt sit Spørgsmaal.

Naturligvis ja.

De véd maaske, at hun er meget syg?

Dokterens Øjne, som ellers var smaa og missende, stode pludselig helt opspærrede, som om der nu ikke maatte gaa noget for sig, som de ikke fik at se.

From havde den Fornemmelse, at de ligesom omfattede ham i hel Figur. Han viste køligt enhver Undersøgelse af, forandrede hverken Stemme eller Mine og sagde blot:

Nej.

Dokterens Øjne stod endnu et Øjeblik aabne paa vid Gab, saa klappede de pludselig til igjen.

Jo, hun er meget syg.

Nu søgte From efter Øjnene inde i den lille, mørke Sprække. Forgæves; de var væk.

. . . Maaske dør hun.

From lænede sig uvilkaarlig tilbage — det var ligesom der kom noget bag ved ham, noget susende — susende — noget, der var i Forbund

med Dokteren — hvorfor sad denne lille Mand dér og fortalte ham dette — det blev ved at suse bag ved ham — hvad kom det ham ved — hvad vilde han heroppe.

From rejste sig . . . Er Fru Lundby saa syg? Det var jo tungt — jeg vidste ikke, at hun var svagelig — det vilde jo være et haardt Tab for hendes Mand . . .

Ligesom From havde sagt Ordene, var det for ham, som rev de sig løs, blev noget for sig selv, og blev staaende et eller andet Sted i Værelset.

Han forstod ikke, hvordan han havde sagt dem; han vidste blot, at de stod og ventede paa, hvad han videre vilde sige.

Og i det samme sprang Dokterens Øjne igjen op paa vid Gab — kun et Nu — og var saa atter borte.

Helga svagelig — nej, min gode Herre; hendes Legeme er Sidestykke til hendes Karakter. — Har De ikke læst i Bladene om en Baad, der kuldsejlede forleden? herude ved Skoven?

From stirrede paa ham . . .

Han havde læst det, saadan som man læser sligt; man véd Sine i Behold, og læser altsaa videre — og denne Notits, som hans Øje var faret over, og som han ikke havde skænket nogen Opmærksomhed — det var Helga, den handlede om — det var Helga og Knud, som var gledet ned i

det mørke, kolde Vand i Aftenskumringen; det greb ham smerteligt, at han var gaaet saaledes hen over den.

— Herregud, udbrød han, var det dem?

Ja — sagde Dokteren — det er den gamle Historie med de infame Kastevinde ved vor Kyst; her skal især være et Sted ud for Eremitagen — jeg siger kun: Gudskelov, at det ikke var Knud selv, der førte Baaden. Han svømmer som en Fisk, véd De nok . . .

Ogsaa Dokteren rejste sig nu — jeg kan faa helt hjerteondt, naar jeg tænker mig hans Kamp for hende derude . . . han har i Ordets bogstavelige Forstand kæmpet for sit Liv, da han holdt hende i sin Arm. Jeg var gaaet tilbunds, hvis det havde været mig — kan De svømme, Hr. From?

Nej — Dokterens overflødige Spørgsmaal pinte ham.

Ja saa var De ogsaa gaaet tilbunds med hende. Knud holdt hende oppe, til der kom Hjælp —

From saa' ogsaa, ligesom Dokteren, Knuds voldsomme Kamp i Bølgerne; han kendte hans Løvekræfter; han saa' ham for sig, dødbleg, med hende trykket tæt ind til sig — nedenunder: det svigtende Dyb — Døden gribende op efter hende

— men Knud arbejdende — naturligvis reddede han hende — naturligvis — —

Nu ligger hun af Lungebetændelse —

Dokteren gik pludselig tæt hen til From, som for at betro ham noget, men From lod ham ikke komme til orde, han maatte tale først — han først:

Er det virkelig mellem Liv og Død?

Der var noget i ham, som vilde skringe Ordene ud, men han holdt det nede, kun følte han en underlig Smerte ved at høre sin Stemmes Ro.

Ja, sagde Dokteren; men hvor det gaar hen — Tiden maa vise det — Tiden — Tiden . . . han tænkte efter — det vil sige, hvis hun kommer Fredag Natten igennem — saa har vi hende reddet.

Inde i From var der noget, som vilde overgive sig, og gribe fat i den lille graa haarde Mand og ruske ham og besværge ham at redde hende.

— Men nu kommer den anden Side af Historien, sagde Dokteren; hans Stemme blev næsten hemmelighedsfuld.

Kan De huske, den Gang Frits Nielsen skulde rejse til Hjørring, da havde han inviteret Dem og Knud til en L'hombre — det var vist første Gang, de to saa' hinanden — jeg skulde være Fjerde-mand, men jeg kom noget senere — husker De det?

Jo —

Dengang vi skulde til at spille — vi sad først og snakkede nogen Tid inde hos Familien — henkaster jeg — hvem tænker over saadanne Ord — at det var et ganske mærkeligt Tilfælde, der havde holdt mig borte.

From stirrede paa Dokteren; han syntes nok der steg noget op for hans Erindring; han begyndte at blive angst, men vidste endnu ikke, hvad det var —

Jeg var bleven kaldet til et ungt Menneskes Dødsleje; han havde skudt sig; det var Aarsagen dertil, som var det mærkelige; han havde nemlig gjort det, fordi hans Kæreste var død, og fordi han var bleven grebet af den underlige Idé, at han vilde vide, hvor hun var gaaet hen.

From følte, at noget begyndte at nærme sig — alt om ham blev ganske stille.

Hvad tænkte jeg ved den Historie, blev Dokteren ved — jeg kastede den hen; jeg tror saamænd ikke engang, at der blev sagt noget til den.

Sagde Knud ikke noget? — det forekommer mig, at han bemærkede, at han fandt det endog ganske naturligt, eller rigtigt, eller hvad det nu var for et Udtryk, han brugte.

Sagde han det? udbrød Dokteren næsten forfærdet — hin Aften allerede?

Det tror jeg.

Dokteren tog atter Plads og stirrede ned for sig.

Lidt efter tog han atter tilorde: Den Dag . . . jeg blev selvfølgelig straks hentet til hende — saa' jeg ved første Øjekast, at det var alvorligt; og jeg maa vel have røbet det med en Mine — jeg plejer saamænd ellers at have Magt over mit Ansigt ved et Sygeleje — men — ja, det kan jo være Dem det samme — men jeg siger Dem, at er der noget, der har glædet mig, rigtig tilbunds glædet mig, saa var det dét Ægteskab, og saa maa det vel tilgives, at min Sikkerhed svigtede mig et Øjeblik.

Dokteren taug; From sagde intet, han ventede kun, ventede forpint, at Dokteren skulde tale videre, lægge alting frem —

Pludselig saa' Dokteren op og sagde med en underlig mild, næsten vemodig Stemme:

Hør, sig mig, Hr. From — tror De paa et Liv efter Døden . . . eller snarere: sidder De inde med meget vægtige Grunde for, at et saadant eksisterer? . . . ja misforstaa mig endelig ikke — jeg spørger ikke af nogensomhelst Paatrængenhed — men hvis De har nogle saadanne Grunde, kunde De saa ikke meddele mig dem?

From stirrede forbauset paa Dokteren — nej, han opfattede det ikke som Paatrængenhed, han var overhovedet slet ikke istand til at raisonnere

paa den Maade — han forstod kun ikke, hvad der mentes.

Dokteren rejste sig, han saa' næsten fortvivlet ud.

De begriber ikke, hvad jeg mener; jeg vil sige Dem det ligefrem: hvis Helga dør — saa tror jeg, at Knud skyder sig en Kugle ind her... han pegede op paa Tindingen.

From foer op — Umuligt! raabte han.

Dokteren rystede paa Hovedet.

Javist — umuligt for mig, for Dem, for Per og Poul — men Knud er af en anden Støbning... jeg havde nær sagt: han er for meget Menneske — han vil vide, hvor hun gaar hen.

Han sagde de fire sidste Ord ganske dæmpet; de kom til at staa ligesom omgivet af noget højtideligt stille.

Det er jo rædselsfuldt, sagde From — men hvoraf véd De det?

Igaaraftes, da jeg vilde gaa — sagde Dokteren — fulgte han mig ud — han nikkede ind til hende, at han straks kom igjen — ude i Entreen tog han mig i Frakkeærmet og sagde: har De nogensinde elsket?

Ja.

Døde hun fra Dem?

Ja.

Troede hun paa et evigt Liv.

Ja hun gjorde.

Hvad tænkte De, da De sad ved hendes Leje?

Jeg græd, min Ven, svarede jeg — hvad andet skulde jeg svare? — Dokteren saa' helt fortvivlet paa From og fortsatte:

Ja, ja, ja, ja — sagde han saa — men faldt det Dem slet ikke ind: at hvis De fulgte hende, saa vilde De faa at se, om hun var bedraget, eller om hun virkelig var gaaet ind til det Liv, hun troede paa?

Jeg vidste ikke, hvad der var rigtigst at svare; og saa føjede han saa usigelig sørgmodig til: Eller lod De hende om det?

Hvad vilde De have svaret, Hr. From?

From trak paa Skuldrene.

— For der er jo egentlig noget sandt i det — man lader de Døde om det — ud i det store ubestemte — det samme Væsen, som man indtil da — aldrig vilde vide ude af Øje — man lader dem ene om det — at gaa ud i det Rum, som Menneskeanden fylder med et Himmerig og et Helvede, med en evig Søvn, med et stort intet — og hvad de alle tænker og tror. — Jeg anede sandelig ikke, hvad jeg skulde svare ham — —

Men dette, tog From Ordet, behøver jo endnu ikke at være det samme som . . . han holdt inde,

pludselig steg op for ham de Ord, Knud sagde, den Gang, de skiltes: Det siger jeg Dig! Det bliver ikke Mad, jeg falder paa — og send ikke Bud for at spørge om Grunden — det kunde let være, at det var en af de Tanker, som Du har kendt døde og begravede . . .

Men jeg véd, begyndte Dokteren atter, jeg har tilfældig faaet det at vide idag, at — han har købt en Revolver.

From gik heftig op og ned ad Gulvet.

Det maa forhindres! det maa forhindres! han vendte sig mod Dokteren: De maa gjøre alt for at redde hende, Hr. Dokter! kan Penge udrette noget — jeg véd ikke, men kan der tages nogen Hjælp — det forstaar De jo — tænk Dem enhver Maade — saa gjør det — jeg staar ganske til Disposition — det er aldeles ligegyldigt, hvad der gaar med . . .

Jeg skal bruge Deres Tilbud, hvor det paa nogen Maade kan anvendes.

Lad det komme som fra Dem selv . . . From holdt et Øjeblik inde, saa tilføjede han med en egen Betoning:

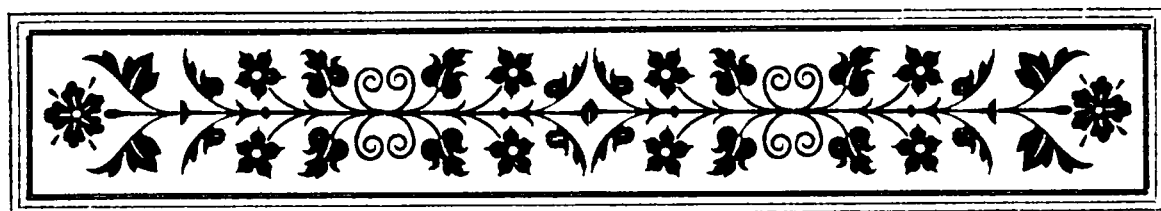
De er jo Husven — det vil da ikke kunne saare, naar det kommer fra Dem.

Dokteren nikkede samtykkende.

Skulde De ellers, Hr. From, faa en Idé, en

Tanke, som De tror kunde indvirke paa ham
— saa mener jeg, de burde gaa op og hilse
paa ham.

De har Ret — hvis jeg — ja, saa gaar jeg
op til ham.

XV.

Da From var kommen ind til sig selv igjen, stod han stille . . . nej vist var det ingen Drøm — Mønsted havde været her — Helga laa for Døden — og Knud . . . From greb sig forvildet om Hovedet — hvad var alt dette? hvad var alt dette?

Hvis Dokteren var kommet op til ham og havde sagt: »Hør bedste Hr. From; jeg føler mig paa Grund af gammelt Bekendtskab forpligtet til at meddele Dem, hvorledes De jævnligt omtales i den Lundbyske Familje« . . . og hvis han saa var kommet med en Afsløring af nogle for From nedsættende Talemaader — det vilde From have kunnet forstaa — — og det vilde have været ham en Tilfredsstillelse.

Thi vel havde han for længe siden, og saa ganske og aldeles, gjort op med Knud; og han var vandret gennem filosofiske Studier og var

blevet ked af dem; og han havde taget fat paa Kunsthistorien — og han havde sat sig for, at han vilde blive ved at vandre, fra det ene til det andet, lige indtil han — thi det kunde naaes, og det skulde naaes — selv var bleven en anden — — — men han drømte dog stadigt om, at hos Helga og Knud, dér skulde han blive ved at være. den samme: et pinligt Emne, en mørk Erindring.

Og nu var det med ét Slag kommet væltende ind over ham, at netop dér var han saa ganske overflødig; de havde alt andet at tænke paa end ham; de var steget frem af Dokterens Meddelelser saaledes, at han maatte spørge sig selv: mon de nogensinde har havt Tid til at beskæftige sig med Dig? mon ikke Arbejde, rastløs energisk Kamp ganske har taget dem fangen?

Og nu gaar de maaske begge to ud i det store ubekendte — og Du . . . aldrig noget Øjeblik havde From følt sin Ensomhed saaledes som nu.

Han begyndte at haane sig selv — thi han syntes, den haanede ham — »Saa var hun ogsaa gaaet tilbunds med Dem«, havde Dokteren sagt . . . ja naturligvis var hun det . . . jeg havde skreget om Hjælp, slaaet ud med Armene . . . det var den Ungdomskraft, jeg fandt saa klodset . . . jeg kan se ham for mine Øjne — til hende

har han hvasket blødt og varsomt, men med ubændig, rasende Kraft har han spottet Bølgerne — med hvert Tag er hans Kraft vokset — han har følt, han skulde frelse det kostbareste, det rigeste han kendte, fra en modbydelig død, dum Naturmagt.

Og han redder hende, han faar hende hjem — op saa kommer Feberen snigende.

Han kan ikke lægge sin Arm om hende og rive hende ud af den; hverken de Kræfter, hans Sjæl eller hans Legeme sidder inde med, kan udrette det allermindste — der sidder han, hjælpeløs . . .

From foer sammen — det er Synd, raabte han, det er Uret . . . og alligevel knækker han ikke sammen; han siger hen for sig, mens han stirrer paa hende: Gaar Du bort — saa vil jeg vide, hvor Du gaar hen . . .

Det er det samme — hvad der end sker — den Sejr skal Knud have — den Trøst bør jeg maaske sige — at jeg vil gaa til ham og sige: Du har Ret, Knud, der er store Mennesker til; det er mig, der tog fejl — — han skal have den Sejr!

Jeg vil skrive til ham, eller gaa til ham — jeg kan opsøge Mønsted, han maa raade mig — enten Knud har Ret eller ikke — det er mig ligegyldigt — han skal have den — kan Ulykken

vælde sig saaledes ind over to Mennesker — saa kan jeg ogsaa gaa til dem og sige, at de og ingen anden saa' rigtigt, og at deres Livssyn var det, Slægten alene kan leve paa!

Dokteren og From havde talt sammen, og Dokteren havde ordnet det saaledes:

Han skulde gaa op til Knud paa et Klokketår, som de aftalte; han vilde da forlange aldeles bestemt af Knud, at han skulde gaa en Tur i den friske Luft; og selv vilde han i Mellemtiden sammen med Sygeplejersken overtage Tilsynet; From skulde da være nede paa Gaden, og saa kunde han tale med ham. —

From gik langsomt frem og tilbage; hver Gang han passerede Gadedøren, lyttede han, om han ikke skulde høre nogen komme ned.

Nu kom der En ned ad Trapperne; men From var usikker; han kendte ikke denne Gang; han fjernede sig derfor nogle faa Skridt.

Det var alligevel Knud, der kom; langsomt gik han ned ad de sidste Stentrin; blev staaende et Øjeblik og saa op i Luften; gjorde saa en Bevægelse, som om han vilde vende tilbage igjen; men gik alligevel ned ad Gaden.

From havde set, at han var ganske bleg,

og der var slet ingen Kraft eller Spænstighed over ham.

Han havde ikke set From, og denne maatte gaa efter ham for at indhente ham.

Mens From vandt ind paa Knud, kom han til at tænke paa, at saaledes var det ikke i gamle Dage; da formaaede han ikke at løbe Knud op.

Nu var han lige ved ham — det greb ham underligt . . .

— Goddag Knud!

Knud foer sammen og saa' forundret paa ham.

From følte dette, men rakte ham hurtig Haanden og sagde:

Jeg hører om den skrækkelige Ulykke, der er hændt; men Gudskelov, Mønsted giver jo Haab.

From havde paa Vejen derhen stadig formanet sig selv: gjør Dig nu fri! giv Dig hen til Dine Stemninger, overvej ikke, kom ikke ind paa at reflektere, tag Dig engang den samme Ret, som saa mange tager sig — og selv om Knud føler sig fremmed, maa Du ikke give tabt.

Men det var, som om Knud slet ikke fandt Mødet saa forunderligt — eller ogsaa var han saa greben af sine egne Tanker, at han ikke tænkte noget videre ved dette, at From gik ved hans Side.

Jeg læste det i Bladene, begyndte From paany; men det faldt mig ikke ind, at det var Jer.

Knud trak paa Skuldrene og gjorde en Bevægelse med Hovedet. Han saa' saa umaadelig træt ud. De gik videre ved hinandens Side, uden at der blev talt noget. Da sagde From, om de ikke skulde gaa op langs Søen — der var saa rart stille.

Det kan vi gerne — sagde Knud tonløst.

Da de var kommet op ad Hjørnetrappen, der fører op paa Dæmningen, vendte Knud sig et Øjeblik om og saa' tilbage til sine Vinduer.

Pludselig vendte han sig imod From og sagde — vil Du tale med mig?

Han kastede blot Spørgsmaalet hen, han betonedede det hverken indbydende eller afvisende.

Ja — sagde From — jeg vilde gerne sige Dig, at det har gjort mig uendeligt ondt at høre, hvad der er sket, og at det netop smerter mig saa meget, fordi I to passede saa herligt sammen, og med Eders sunde Blik paa Livet formaa at udrette saa meget godt for andre.

Knud saa' kort undersøgende paa From . . .

Du har Medynk — sagde han næsten haardt — Du synes, at dette er dog for sørgeligt. —

Nej, nej, misforstaa mig ikke . . .

Knud brød ham af og sagde med en underlig kold og fast Betoning:

Jo Du gjør, og Du har ganske Ret: det er virkelig haardt dette; dér fører Livet to Mennesker sammen, der passer til hinanden, saa de kunde leve hundrede Aar og dog føle hver Dag ny, og der er kun én Tanke, der formaar helt at tage dem fangen: den at leve sammen for andre — og mens tusinder af Ægteskaber slæber sig fra usande Følelser til oprivende Kævl — saa faar den blinde Tilfældighed Lov til Gang efter Gang at forsøge at tilintetgjøre et Samliv som vort — — — det vil sige saa langt, den formaar; men skal Kampen staa paa den Maade, saa bruger naturligvis enhver de Midler, han har.

From forstod, at dette var den Mands Tanker, som først havde reddet hende fra Døden i Bølgerne, og som nu var magtesløs ligeoverfor Sygdommen; og i Knuds sidste Ord læste han Bekræftelsen paa, hvad Mønsted havde frygtet.

Din Hustru kan jo godt komme sig endnu; Mønsted ser jo ingenlunde saa mørkt paa det; men selv om hun . . .

Han holdt lidt inde, men fortsatte saa stærkt:

Ja selv om hun skulde gaa bort, saa maa et Menneske som Du Knud ikke vende Dig saaledes mod Livet, Dig venter en hel Række Opgaver;

med det Blik Du har paa Menneskene — og jeg siger saa gerne, at det er langt, langt sundere end mit — kan Du gjøre utrolig meget godt. Du har ikke Ret til at — From vidste ikke hvad Udtryk, han skulde vælge; det han mente, turde han ikke sige, og han vilde dog saa tæt op til det som muligt —

Men Knud var for optaget til at han ændsede, at From vaklede —

Ret —? véd Du, hvad der er Ret? jeg ikke! hvem har Ret til at slukke et Menneskeliv ud, der kun aander Kærlighed til andre? hvem har Ret til at tage alle de Opgaver, som hun har glædet sig til at skulle udføre, fra hende, kaste hende tilside, og berøve alle dem, der skulde have Nytten af hendes Livsgerning — berøve dem hende?

From rystede paa Hovedet —

Det er slet ikke noget Retsspørgsmaal Knud.

Naa, ja, saa er det intet Retsspørgsmaal — saa er det noget, der saadan kommer og gaar — — — han slog pludselig om i sin Tankegang — — — jeg har ogsaa begyndt at faa nyt Syn paa et og andet; da Baaden kæntrede, da tænkte jeg kun, nu gælder det at tage sig sammen — men det var en Misforstaaelse — det ser Du nu, det gælder en snigende Feber. Man træffer somme-tider paa Tanker i Livet, om hvilke man tænker,

det gælder at offere dem et Par Ord — og saa opdager man længe, længe efter, at de har sat sig fast, og kommer engang til at bestemme hele Ens Liv.

Knud holdt inde nogle Øjeblikke — saa fortsatte han:

Helga tror paa et Liv efter Døden . . . det har Du ogsaa engang gjort, ikke sandt?

Jo, svarede From.

— Det er jo egentlig ogsaa skrækkeligt, at det skulde være forbi med disse halvfjerdsindstyve Aar — jeg har saa tidt tænkt det: det er dog underligt — en skønne Dag er man færdig for alle Tider — aldrig mødes man mere med Slægtens Tanker — den lider og glæder sig — aldrig, aldrig, om end kun for et Øjeblik — nej! ingen af os faar Lov til at aabne vore Øjne og igjen se den ind i Ansigtet — — Børn fødes, de Gamle bliver unge i dem — Fugle synger i Skovene — unge Kvinder og unge Mænd kysser hinanden — Sol forgylder Skyerne — Stjernerne vandrer — der fødes nye Digte, som fylder Menneskesjælen — Vaaren gaar sin Gang over Jorden — men aldrig forundes det os at rejse os op af vor Søvn — om saa blot det: at aabne sine Arme imod det hele — raabe dem et eller andet Kendingsord til — kun én Gang hvert tusinde Aar — om saa

kun en Hilsen — et Skrig — nej . . . alt forbi —

Som den Tanke har knuget mig — —

Men hvorfor ikke ogsaa tro paa det? sagde From, hvorfor ikke holde fast ved de største Tanker — og det er dog alligevel den største!

Ja hvem der kunde faa Lov til blot en Gang at se, at hun ikke var blevet bedraget . . .

Du har nu ikke kendt hende — men saaledes som hun er, saadan er det at være Menneske; bare jeg rigtig kunde forklare Dig, hvad jeg mener . . . 'se, vi Mænd, enten er vi Kontormænd eller Skolemænd, eller hvad det nu kan være — men vi faar Karakter efter vor Stilling; det, vi er, er en Forening af vort Arbejde, vore Indtægter, og af det vor Omgangskreds er — saaledes er det ikke med hende — hun er ligesom en eneste oprindelig Tanke — det er ikke som med mig — jeg er sammensat af alt muligt — jeg ved ikke idag, hvorledes jeg vil tænke om et Aar — jeg er usikker over mig selv . . . hun — ja hun er den, hun er; det falder hende ikke noget Øjeblik ind at gruble; hun er der — nuvel, saa handler hun efter sin Natur; hun har et Fond af Hengivenhed og Opoffrelse; det er saa umaadeligt solidt og stødt; vi andre synker og stiger, vi kulminerer og sløjer af — hun er altid den samme;

hver Tanke hos hende, hvert Ord, Handling — de er altid helt ud hende!

Ingen kan komme i Berøring med hende, uden at blive paavirket; thi hun er straks i første Møde sig selv. Det er ikke hendes Evne at optage andres Ideer — hun er den usammensatte, livskraftige Energi.

Vi er stærke Modsætninger; mit Væsen har det altid været, at trænge ind i andre, berige mig ved dem — men jeg brugte aldrig, hvad jeg samlede.

Hun mønter enhver Fiber i sin Karakter ud i Gerning.

At jeg nu arbejder ti Gange, af hvad jeg arbejdede i gamle Dage — og at Arbejdet er mig en Lidenskab — det skylder jeg hende.

Det er en hel anden Maade at leve paa, end den Du og jeg kendte. Man staar op med Tankerne paa en Gerning, og gaar til Ro med de samme Tanker — man hviler saa sundt, fordi man ved, at man præsterer sin Part af Livsarbejdet — vi tænker os slet ikke Fremtiden som en Vej til Nydelse, kun som stadigt Arbejde — og nu skulde hun maaske rives bort . . .

Jeg tror Knud, at jeg forstaar Dig; men, ikke sandt? i et saadant Ægteskab, der maa den, hvem Ulykken skulde lade blive tilbage, føle det som

en hellig Pligt at føre den fælles Livsgerning videre —?

Knud gik nogen Tid uden at svare; endelig sagde han med en underlig modløs Betoning —

Det er det forfærdelige From, at jeg tror ikke paa mig selv; jeg der har troet paa hele Menneskeheden, jeg stoler ikke paa mig selv mere; ved hendes Side er jeg en Mand; man kan ikke være andet; det anstrengte Arbejde er blevet min Lyst — men falder hun bort, saa gaar jeg til Grunde — -- og det fik endda være . . . Knud talte søgende . . . men der er forskellige Maader at gaa tilgrunde paa — den værste er den — pjaltede — den hvor Energien glider fra En — hvor man bliver ked af de store Tankers Krav — og maaske ikke nok med det — men hvor man forliger sig med de smaa — bliver Kammerat med dem — Dus med det vaasede i Livet — saadant et livsglad Menneske, som er begavet Anfører for Døgenigterne, det oplivende Element overalt, hvor der skal siges Aandrigheder om Livets Alvor . . .

Jeg er bange From, angst; jeg tror sletikke mig selv — tænk om man gik hen og arbejdede sig op til at blive Levemand, en af disse der gaar omkring og nyder, gouterer, og saa at — hun, under alt det, skulde ligge dernede, gemt hen . . .

From, jeg er ligefrem bange for at blive til-

bage, jeg er bange for at blive utro mod hende — jeg siger Dig, der er for enhver af os forfærdelig meget at tage fat i her i Livet — ved hendes Side vilde jeg kunne gjøre det — uden hende . . .

Hans Stemme blev vemodig — ja om jeg vidste, at hun levede videre, blot dette, at efter saa og saa mange Aar skulde vi mødes, hun og jeg sætte os ved hinandens Side, og jeg gjøre hende Rede for, hvorledes jeg førte vore fælles Tanker videre — i en rigtig lang, lang Samtale . . .

. . . hvem er det, Du, der giver En denne usigelige Længsel efter at trykke Menneskeheden til sit Bryst — naar der dog alligevel en skønne Dag kan sættes det Skel imellem os, at den ene lever videre — og den anden kun er et raadnende Kød.

De planter Blomster over Gravene, og Livet pusler med Blomsterne — men nedenunder ligger Dødens Mødding, hvor den har kastet hen alle de, der elskede, de der offrede sig for andre, de hvis Tanker fødte Glæde i andres Sind, de der troede paa en evig Gud, ikke fordi de var bange, men fordi de maatte have ham, for overhovedet at kunne holde deres Tanker sammen . . .

— Efter nogen Tid sagde From:

Kan Du huske, Knud, at før sagde Du altid: naar Menneskene dog blot vilde tale — saa vilde

alt blive meget bedre --? jeg føler en brændende Lyst til at sige helt ud, hvad jeg mener . . .

Hvad mener Du da? sagde Knud træt.

Det kæmpede i From; skulde han ligefrem sige: er det virkelig saaledes, at, hvis Helga dør, da vil Du følge hende --?

Han kunde ikke faa sig dertil; pludselig opstod en anden Tanke hos ham, og han sagde:

Jeg forstaar Din Længsel; men naar nu alle Tider, alle Slægter har maattet leve videre i den samme Længsel, saa synes jeg, at det er som om man ikke vil dele Lod med de andre -- det er som at forlange for sig, hvad intet andet Menneske har opnaaet; jeg synes, at netop dette, at man føler saa dybt med Slægten, gjør at man ogsaa maa -- jeg havde nær sagt sætte Pris paa at dele ogsaa dens Savn --?

Knud saa' sky paa ham --

Jeg tør ikke blive længere borte . . . jeg maa hjem -- han rakte Haanden ud.

From saa' bedrøvet paa ham --

Vil Du give mig Lov til at komme op og spørge engang imellem, hvorledes det gaar; jeg skal ikke forstyrre -- og saa blot dette: jeg har ganske forstaaet, at det var mig, der tog fejl, og Dig, der havde hele Retten . . . Du véd den Gang --

Knud saa' næsten forvildet paa ham -- pludselig trak han sig et Skridt tilbage og sagde heftigt:

Nej! nej, der bliver ikke noget Samliv mellem os to, hvis hun dør — hvis hun dør, Du — —

Knud taug og saa' paa From, saa han slog Øjnene ned.

Du misforstaar mig, sagde From smerteligt —

Knud vendte sig bort; Farvel sagde han hastigt og gik.

From stod og saa' efter ham. Da Knud var kommen et halvhundrede Skridt bort, gav han sig til at løbe.

Jeg maa se at faa fat i Mønsted igjen, tænkte From.

XVI.

Det var Fredag Aften, sent; Aftenen, der gik forud for den Nat, om hvilken Dokteren havde sagt: hvis hun kommer denne Nat igennem, uden at Tilstanden forværres, saa er hun frelst. — —

— Den store By var gaaet til Ro paa sin vanlige Maade.

Den var, som altid, begyndt tidligt; der er Mennesker, som altid tager Têten her i Livet, naar det gælder at lade Hvile falde paa sig; nogle af dem ere saa overflødige, at de kun behøver at vise sig saa længe paa Dagens Arbejdsplads, som der maa til for at de ligeoverfor sig selv kan faa den Løgn godkendt, at de gjør Nytte.

Andre vilde krænke deres Embede og Embeds-ære, hvis de tog haardere fat end et Par Timer mellem Frokost og Middag — nogle vilde ødelægge deres Helbred.

Fra det Øjeblik Tanken, i nogenlunde Overensstemmelse med Tiden, kan begynde at sysle med Middagen, føler de sig opslidte, halvt irriterede, halvt fornærmede over det Krav, Livet stiller til dem — modne til den Nydelse, der glider saa mildt over i Fordøjelsens Hvile.

Og med hvert Klokkeslag slutter sig andre, rundt i den store By, til.

Med hver Time forøges Antallet paa dem, for hvem Dagen begynder at gaa til Ro.

Den ene efter den anden, Gruppe paa Gruppe, falder fra Arbejdet.

Her og dér lægges Pennene ned, Regnskabsbøgerne skydes ind i Reolen. Det er Tankens Arbejdere, de der arbejder med Hovedet. Hovederne har man nu engang Respekt for.

Langt senere lægges Værktøjet bort, Arbejdspladserne lukkes.

Det er blevet sent, men endnu er der en Del, hist og her, som maa holde ud.

Og tilsidst sidder kun ganske enkelte gemt i Krogene og strider og slider; retter sig engang imellem for at skræmme den voksende Træthed bort — det er dem, der skal sidde oppe om Natten og binde den ene Dags Arbejdstraade sammen med den andens — sørge for, at der ikke gaar Brist paa det Hundredaarsnet, der flettes af forsvindende og kommende Slægter; hvor nogle tager fat, mens

de er Børn, og slutter af paa Gravens Rand — hvor alle Slags Gerninger, enhver Slags Arbejde, alle Tanker, Synd og Kærlighedsgerninger filtreres ind mellem hinanden.

Om Dagen arbejder alle paa det — mer eller mindre — om Natten kun nogle faa . . . ude paa Havet, nede i Schachter, rundt i Byerne . . . men aldrig maa der hviles helt.

Den Aften kommer aldrig, hvor alle Slægtens Børn kan tage hverandre i Haanden og sige »God rolig Nat og sov vel.«

Byen var gaaet til Ro — men det betyder ikke, at den faar Lov at hvile, sove fast og trygt.

Det betyder kun, at Haand og Fod tør strække sig ud og have Fred nogle Timer — om de da kan finde den . . . hvad Natten bringer af Tanker og Syner og Drømme, af Angst og Smerte — det raader ingen Arbejdets Aftenklokke for. — —

I Skumringen havde From været oppe hos Knud.

Det havde ikke været hans Mening at gaa ind, men Sygeplejersken, der lukkede op, sagde, at baade Hr. Lundby og Dokteren var inde hos Fruen; at Dokteren vistnok straks vilde komme — Herren ikke, han blev derinde — og at det var

bedre, at Hr. From traadte ind og de fik Døren lukket.

From kunde ikke modstaa; han havde undervejs tænkt paa, hvad det vilde blive for en underlig Erindring for ham, hvis det Hjem, som hun . . . og hans bedste Ven havde bygget, om det skulde løses op, uden at han om saa blot om en eneste Ting derinde kunde sige: saaledes saa' den ud, saaledes stod den.

Han traadte ind; blev instinktmæssig staaende ved Portiøren ind til Dagligstuen.

Han saa' sig opmærksomt omkring.

Dette var altsaa Helgas og Knuds Hjem.

Han saa' paa Bordet, paa Stolene, paa Billederne paa Væggen, paa Spejlet, paa Lampen — det var, som galdt det ham blot at gribe det saaledes, at han senere i Erindringen kunde leve det op igjen.

Hans Øje faldt hen paa hendes Sybord — hvad havde han ikke givet for at turde gaa hen og aabne det — blot et Øjeblik — se Tingene, saaledes som hun havde lagt dem tilrette . . .

Idetsamme traadte Dokteren ind; han saa' paa From; men gav ingen Overraskelse tilkende; han gik taus over Gulvet til Sygeplejersken; kom saa hen til From; tog paa Vejen sin Hat, der laa paa Bordet.

— Vi følges maaske ned ad Gaden?

From nikkede til Svar, saa' sig endnu engang tilbage — ligesom Knud havde gjort, den Gang han gik ud af Froms Værelse, hin Dag, da de brød med hinanden.

Paa Trappen sagde From: Hvordan gaar det? Dokteren slog ud med Armene . . .

Natten — Natten vil vise det; jeg har ikke opgivet Haabet, men jeg er heller ikke vis paa, om jeg forstaar at være Lægen og kun Lægen ved dette Sygeleje.

— Da de var kommet et Stykke hen langs Søen — Dokteren vilde hjem nogle Timer — sagde han pludselig.

Ved De hvad — hvis dette her gaar galt, saa er det et meget stort Tab. Jeg holder paa, at disse to Mennesker netop er af dem, som vi har saa forbistret Brug for.

From saa' lidt usikkert paa ham —
Hvorledes mener De?

Jo ser De: de to, de forstaar den nutildags saa sjeldne Kunst at omsætte deres Oplevelser i Glæde — i en Følelse af Lykke bør jeg maaske hellere sige — — — men De har maaske slet ikke bemærket, hvor det er gaaet ud af Kurs: at ville være lykkelig?

Der er noget i, hvad De siger, Hr. Dokter.
Ikke sandt —! kig dem engang efter, de

rigtig tobenede — de lægger Vægt paa mange Ting; og enkelte, saadan som Sult og Sygdom, vil de ogsaa gerne undgaa; men den kraftige, naive Livstrang til at drage Lykke ud af Tilværelsen — den er gaaet af Mode. Ja nu De og jeg, for Eksempel — gaar De omkring og spekulerer paa at være lykkelig?

From smilte —

De indrømmer det, blev Dokteren iltert ved, nej, vi er Politikere; de af os, som ikke har været istand til at skabe sig en Overbevisning paa andre Omraader — vi laver os en stemmerets-kraftig paa Samfundsomraadet. Vi vil være Videnskabsmænd, Fagmænd, Førere — og saa naturligvis en Smule nervøse — siden vi nu engang lever i Nervøsitetens Tidsalder — — — men lykkelige — ikke sandt? Det lyder en Smule naivt.

Og alligevel tror jeg, at der er en god Del, som ikke er trukket stærkere ind i Bevægelsen, end at de kunde endnu gribes af den aflagte Illusion. Og, stol De paa mig: Lundby og Helga besidder netop Betingelser, for at kunne slaa »Avant« for en Del af disse Naive.

Jeg er egentlig ifærd med at opgive mit private Syn paa Livet — sagde From — men jeg kan dog ikke lade være med at indskyde, at det faktiske ved Tilværelsen skal man muligvis dog ikke bytte bort for en Illusion —

Aa Snak med det faktiske — Tilværelsen er ikke anderledes end vi bestemmer den at være. Hvis der var et Menneske, der havde en uomstødelig, en ganske og aldeles urokkelig Overbevisning om, at den var lys og lykkelig — og hvis han ellers besad Energi og Evne nok til ihærdig at forkynde sin Opfattelse saa blev Tilværelsen lykkelig igjen!

Mener De — From saa' næsten sarkastisk ud — at der slet ikke er noget faktisk?

Ja saagu' mener jeg det, naturligvis! — den er, hvad vi bestemmer den skal være. Jeg ved nok, at de Tider, hvor man ikke var fuldgyldigt Menneske, naar man ikke troede paa idetmindste noget lyst — at de er forbi, at sort paa sort er det eneste faktiske — jeg har ligegodt en Erfaring, jeg holder fast ved, og den lyder: at den ene ægrer sig, hvor den anden føler sig tilfreds, den ene kalder lidt, hvad den anden kalder meget; en spytter paa, hvad en anden tilbeder — netop alle de, der gaar omkring og konstaterer det faktiske — nej, dette med det mørke, glædestomme Syn paa Tilværelsen, det er ikke andet end en Skure, vi er trukket ind i — De skulde kende noget mere til Patienter, bomstærke Folk, som tror, de gaar paa Gravens Rand, og stadig vil ned i Hullet — og dødssyge

Folk, som kommer sig, alene fordi de holder sig selv for at være saa intensiv hjertefriske.

Nej, at Livet er graat paa mørkegraat med Kønrogskulør til Baggrund — det har min Salighed alene faaet Livshævd, fordi der ikke er et Menneske, som med Fynd vil staa op og sige:

Sikken noget Græde-Vaas!

Hvordan tror De, det var gaaet mine Klienter hvis jeg var gaaet rundt med slattent Flag paa halv Stang og blæst Sørgemarsch til deres Graavejrstanker —? Og jeg synes, at Tidens Intelligents burde skamme sig, naar den ser ud over den store uselvstændige Mængde . . .

Ellers er det dog saadant, at den, der er sat til at vogte andre i vanskelige Situationer, han føler sig æreforpligtet til at holde Humøret oppe . . . en Læge — jeg forsikrer Dem, han helbreder mest ved at garantere, at der ingen Fare er . . . og han har saa ondt ved at forstaa, at det kan være en Aandsopgave at trykke Stemningen ned.

Men, sagde From, vi tør dog heller ikke helt overse, at Tiden kan være saaledes, at det mørke Livssyn ialfald delvis har Ret . . .

Ret — Dokteren blev hidsig — er der noget, der er let at skaffe sig, saa er det Ret; jeg har hørt Mennesker vrøvle sig Hals- og Haandret til over et helt Parti — alle Mennesker har Ret i et og andet — men har de Ret til at have den?

Jeg kan ødelægge min Mave saaledes, at jeg har den mest afgjorte Ret til at bide og snærre ad andre — men har jeg Ret til at gjøre det?

Utilfredsheden er dog til sine Tider en mægtig Drivkraft til at forbedre Livsvilkaarene — sagde From.

Ja, det siger man, men paa ét Punkt maa den dog ligegodt høre op, hvis der skal blive Forslag i Forbedringen! Jeg siger Dem igjen — De véd, naar man bliver lidt tilaars, er man stærk i at gentage sig — De skulde have været Læge som jeg, saa vilde De ogsaa vide at vurdere Illusionen. Naar jeg engang lægger min Æskulapstav ned, saa skal De ikke skrive om mig i Berlingske, at jeg var en respektabel Videnskabsmand — De skal skrive, at jeg havde en ærlig Vilje til at holde det gode Humør oppe hos syge Mennesker!

Dokteren havde vendt sig iltert mod From og gestikulerede med sine, smalle, hvide Hænder. From fik pludselig Øje for, at de var ualmindelig fint formede, og — han havde en vis Evne til at goutere en Haands Intelligents. Han saa' for første Gang prøvende, indgaaende undersøgende, paa Dokterens Ansigt. Ogsaa dét var indtagende fint.

De ved, man siger, at en Læge hænger altid i Klokkestrengen; min Virksomhed har lukket mig ude fra det, man kalder Bevægelsen; jeg har bare engang imellem kunnet faa Tid til at kigge

ud og se, at alle mine Forestillinger var gaaet ud af Kurs — og det var dog Forestillinger, der kunde gjøre Folk raske. Naar jeg nu tænker paa, hvad jeg følte, da jeg som ung foretog min første Operation — saa gjør det et ejendommeligt Indtryk at se, at paa Aandsomraadet debuterer man med at skære paa kryds og tvers — og jo yngre, jo mere næsten slikken er de efter Kræftknuderne.

Hvis det er sandt, hvad jeg engang læste, at en Digter — er et Menneske, som Slægten betror sig til, saa vilde jeg ønske, at jeg var blevet saadan En. Og naar de saa kom løbende og betroede mig deres Sorger og Ulykker og Nød og Elendighed — saa vilde jeg sige til dem: skam Jer noget! vil I have det sat paa Vers og trykt — nej, maa jeg bede om noget smukt!

Man siger jo, skød From smilende ind, at de smukke Emner er gaaet ud af Kurs —

Men lad da Digterne studere Medicin, til de kommer i Mode igjen — svarede Dokteren leende . . . og tilføjede saa alvorligt: Jeg holder paa dem af den gamle Skole; de lukkede sig inde, naar de arbejdede strengt; og, traadte de ud af deres Arbejdsværelse, saa var de Mennesker som andre, smilte paa samme Maade, talte paa samme Maade og levede sammen med os — vor Tids Fortrav har alt for mange, som arbejder fremme

til enhvers Beskuelse, der er næsten Gadeopløb omkring deres Undersøgelser og Forarbejder — —

Han holdt pludselig inde . . .

Vi er vistnok kommet bort fra vort Emne, sagde han — thi alt det, jeg vilde sige, var dog kun . . . at hvis Livet forstod sig paa sin egen Fordel, saa holdt det fast paa Helga og Knud — De kender dette, at der gaar som en usynlig Strøm af Paavirkninger fra Hjem til Hjem. De stærkeste præger de andre; er der ét, jeg er helt overbevist om, saa er det, at hvis det Hjem, som de To har begyndt at forme, hvis det faar Lov at leve denne Nat over, saa vil det blive et af dem, fra hvilket Livslysten og Troen paa Lykken vil brede sig til andre!

— De nærmede sig Huset, hvor Dokteren boede.

Gaar De derop igjen inat, Hr. Dokter?

Naturligvis, jeg bliver der til ud paa Morgen.

Har De talt til Knud om — De ved, hvad jeg mener?

Nej, jeg har ikke; det er tidsnok at tale om det, hvis hun skulde dø — men vi skal nok redde hende!

Mon der ikke skulde gives en Maade, hvorpaa jeg imorgen tidlig kunde faa at vide, hvorledes Natten er gaaet?

Jeg skal søge at skaffe Dem Bud; iøvrigt er

det min Plan at gaa hjem Klokken seks — hvis det lader sig gjøre.

Saa turde jeg maaske møde Dem ved den Tid? sagde From.

From gik hjemad; da han stod ved sin Gadedør, overfaldt der ham en stærk Ulyst til at gaa op; han foretrak at spadserere lidt endnu; han syntes, det var at spærre sig inde nu at gaa op.

Dokteren havde sat hans Tanker i Bevægelse, og kastet et nyt Lys over Knud; og pludselig fik From det Indfald, at nu vilde han engang lægge sin Vej ind gennem de fattige Kvarterer, hvor de Folk boede, som Knud altid havde talt saa varmt om — »det er dem, de Fine gaar og plukker Lykken fra« . . . som han engang sagde.

Du skal ud i de Kvarterer, han havde paa nær Haand, da han tronedes paa sin Observations-Kvist; han sagde altid, at der var saa meget at se.

Det var ikke uden en vis Betænkelighed, at From forlod de brede Gader, som han var vant at færdes i, og slog ind paa Knuds Rayon.

Han var uvant med at bearbejde den Slags Emner.

Han saa' nærmest paa dem, som Folk ser paa Genstandene i et Museum.

Han saa' paa Gadernes ringe Bredde, kiggede

opad Husene; der var ikke tænkt paa arkitektoniske Linjer, kun paa at trykke Vinduerne saa tæt op ad hinanden som muligt, for at faa saa mange smaa Værelser ud af det, som tænkes kunde — naar der blev tænkt rigtig gnieragtigt.

Husnumrene var skidne, og mange Steder var Kalken mellem Stenene faldet ud.

Han læste Kælderskiltene ved Lygternes Skin — ja, det var en anden Verden, han var kommen ind i.

Et enkelt Sted faldt Skæret hen over de udstillede Genstande — hvor det var fattigt, hvor var det smaat . . . Knud havde Ret: her maatte Illusion til.

Han betragtede et Vindu, hvor der hang Baand og Hatte, og hvor der stod: »Brudekjoler udlejes«; der stod en saadan opstillet som Prøve — — med en Gysen forstod han, at Naturer som hans egnede sig ikke til at føre an her.

Og i disse Gader havde Knud gaaet og beriget sin Kærlighed til Menneskene; det var dem, han stod og saa' ud over, naar han havde, hvad han kaldte »sine store Tanker« — —

Jeg tror, Dokteren har Ret, sagde han — der er vistnok Trang til den Slags Mennesker som Knud — maaske er det os andre, som er de overflødige.

— From gik hjem, tændte Lys og satte sig

til at læse. Han lagde dog straks Bogen bort; jeg tror, jeg vil blunde lidt, sagde han.

Men From fik ikke Søvn i Øjnene; denne Fredagnats Timer holdt ham vaagen — han havde en Følelse af, at med dem vilde enten Livet for lange Tider blive usigelig tomt for ham — eller ogsaa vilde der med dem begynde noget nyt.

Oppe hos Knud kæmpedes den stille Kamp mellem Liv og Død.

Nattens Timer var skredet hen.

Dokteren havde siddet inde i Dagligstuen og faaet sig et lille Hvil. Saa var han kommet ind og havde vinket til Knud, at nu skulde han styrke sig nogle Øjeblikke.

Dokteren svor paa, at hvis Knud faldt isøvn, skulde han ikke faa Lov at sove mere end et Kvarter. Og Knud havde ladet sig overtale; han satte sig i en Lænestol og lagde sit Hoved paa sin Arm, som han støttede til Bordkanten — for han vilde alligevel ikke sove.

Det store Hoved, med det lyse, svagt krøllede Haar.

— Da kom de mange Dages og Nætters Lidelser og lukkede hans trætte Øjelaag til.

Knud drømmer — — —

Han drømmer, han sidder ved hendes Seng; hun blunder netop lidt; han ser ufravendt paa hendes Træk, over hvilke der breder sig ud et Skær af dyb, vemodig Ro, og der kommer over ham en usigelig dragende Trang til ogsaa, nogle Øjeblikke kun, at føle dette: at hvile, hvile!

Den kommer saa lokkende sødt; han har lidt med hende Dag og Nat, Dag og Nat; nu skal de begge to lægge deres trætte Hoved til Hvile; han lægger sin Haand paa Sengekanten, og Hovedet mod Haanden, og han føler, hvorledes det ligesom begynder at løsne sig i ham, som om alt derinde har siddet spændt sammen lig Fjedre, og nu slappes; saaledes er det i hans Hoved og i hans Lemmer; et Øjeblik føler han sig, som ligger han i dybt, blødt Græs med gyngende Bladehangs Skygger ud over sig; og det lukker sammen om ham med Grønt og Blomster og smaa Solblink. Han sover; men det er mere, som ligger han og føler Hvilen; den strømmer igennem ham paa samme Maade som lange Bølger glider ind mod Stranden; han føler det vugge tungt og køligt hen over hans Øjelaag; han kan kun ikke aabne dem.

Da hører han pludselig en Lyd ligesom tre svage Slag. Først gjør de intet Indtryk paa ham; men de kommer igjen, og der er noget i ham,

som siger, at disse Slag angaar ham; og pludselig er han rædselslagen, vaagen.

Han ser sig om, bliver sig klar, hvor han er; hun sover endnu; han stirrer, stadig greben af en isnende Følelse af noget ondt, omkring sig; hvorfra var de Slag kommet? han ser sig om, som kunde de bryde frem af Gulvet, af Væggene, bag hans Stol, henne bag hendes Hovedgærde.

— Da lyder de igjen: bum, bum, bum, skærende haarde og klangløse.

Han farer op, alt hans Blod er som Is; han staar med udbredte Arme og stirrende Øjne og kan ikke røre sig.

Han ser ned paa hende; har hun hørt dem? — Gudskelov, nej! — hun sover stadig. Men hvad var det? hvem var det? det havde lydt som Banken paa Døren i den anden Stue, den ud til Entréen.

Hvem kom her, midt om Natten, og i denne Nat?

Der var da ikke Ild i Huset — o Gud! o Gud! hvor skulde han hen med hende? — nej, nej, saa kunde alt jo ikke være saa stille.

Han vil liste sig ind i Spisestuen og derfra ud i Entréen for at komme til Klarhed; før han gaar, bøjer han sig hurtigt ned for at tage disse sovende, blege Træk med sig, som er alt hans Livs Indhold; han holder sine Læber hen over

hendes Pande, lynsnart, febrilsk, stadig frygtende dette derude.

Han aabner Døren lydløst, træder over Tærskelen, trækker den til efter sig, kaster endnu et Blik ind gennem Sprækken; lister gennem det Stykke af den store, angstfulde Nat, som fylder Stuens Mørke; han gaar ud i Entréen; og da — ligesom han bøjer sig forover for at lytte, klinger de tre Slag, dér, paa Døren, ligefor ham, lige ved hans foroverbøjede Hoved.

Han farer tilbage; gennemisnet af Skræk; men saa fyldes han pludselig med Raseri; hver Muskel i ham spændes; han er én staalhaard Kraft fra Hoved til Fod; ve den, der forstyrrer hendes Søvn, om han ikke kommer i Fredens Ærinde; han drejer Nøglen om med den venstre Haand, hans højre er løftet for med ét Slag at knuse den, der staar derude — hans Arm er Staal — — —

Han trækker Døren til sig, kigger ud, og tumler i samme Nu tilbage, Armen falder ned, han griber op mod Væggen for ikke at falde.

Foran ham staar Døden.

To store, tomme Øjenhuler, to hvide Rader Tænder, og ned efter en kulsort Kappe.

Knud hører sig selv tale:

Hvad vil Du?

Døden svarer ikke, rækker kun sin Knokkelhaand ud og vil læmpe ham tilside.

Knud trykkes op mod Væggen.

Han ser tilbage i Stuens Mørke, og dér henne Lysstriben inde fra Soveværelset, hvor hun ligger; han træder et Skridt tilbage, løfter sin Arm, maaler med Øjnene Afstanden fra Døden hen til Trappen og — slaar pludselig med forfærdelig Kraft sin knyttede Haand ind i Dødens Knokkelansigt.

Og lynsnart Haanden tilbage til et nyt Slag, han vil hamre denne Rangleskikkelse istykker; han vil . . . han vil . . . han er vild, rasende . . . Men han faar ikke Brug for det tiltænkte Slag; Døden vakler bagover; Knud ser de hvide Knokler oppe under den sorte Kappe; og raslende falder den over mod Gelænderet.

Lynsnart trykker Knud Døren til, og hører i det samme Helgas svage Stemme derinde fra:

Hvad er det for Støj, Knud, hvad er det?

Stemmens bedende Angst bringer ham til sig selv, han tager sig til Hovedet, holder et Øjeblik Hænderne fast presset om det og iler ind til hende.

Helga, er Du blevet vækket; Herregud, det var ikke noget, det var ikke noget; saa, læg nu Hovedet ned igjen — saadan: og Øjnene i — og sov saa trygt — blot sove, sove og samle Kræfter;

han kysser hvert af hendes Øjelaag, saa mildt, saa varligt, saa — — —

Bum! Bum! Bum! — Slagene! Slagene! dér er de igjen!

Han blegner; hun rejser sig, helt sammenkrøben, op, med hjælpeløs Angst i hvert Træk.

Knud! Knud! banker det?

Nej, nej, nej, nej; Du ta'er Fejl; sov trygt, vent blot et Øjeblik, saa er jeg her igjen; det er ikke noget; jeg ved, hvad det er; det er . . . det er blot . . .

Han farer ud, hurtigere end det kan siges, river Døren op, lukker den igjen, tager Døden om Armen, trækker ham tilside og med rivende Fart hvisker han:

Du ved, hvad et Menneske lider — ikke sandt! — glem det før — glem det! glem det! glem det! — tal sagte, hvis Du vil sige noget! — tilgiv det blot! tilgiv det blot! hør, gaa Din Vej; det er min Hustru; nej, det er ikke derfor, men hun er — Du aner det ikke — hun er saa englegod; og saa ung, saa ung; og hun vil kun leve for at arbejde; hør — Død — Du — hør! — jeg jeg . . .

Han synker halvt i Knæ —

Ved den almægtige, alkærlige, Guds Mildhed besværges jeg Dig . . .

Han farer atter op —

Jeg siger Dig, henter Du hende, tager jeg Livet af mig, det gjør jeg, jeg gaar med ind i Dit Rige, Du kan gjøre, hvad Du vil, jeg gaar med . . .

»Knud«, usigelig angstfuldt lyder det derinde fra. . . . Død — Knud tager begge dens Hænder mellem sine, trykker dem bønligt, ser ind i Øjenhulernes Skyggeverden —

Død! gaa dog!

Da lempet Døden sine Hænder ud af hans, samler med de hvide Knokkelfingre sin Kappe sammen, vender sig taus, gaar hen til Trappen, støtter sin Haand til Gelænderet og begynder at gaa ned.

Knud! lyder det derinde fra.

Ja, ja — nu kommer jeg — nu . . .

Han staar bøjet ud over Gelænderet og ser ned, hvorledes Dødens Haand glider langs Gelænderet, fra Trappeafsats til Trappeafsats. Saa ser han den helt nede blive taget bort, og hører Døren falde i.

Helga! — et Jubelens Skrig — han farer ind, kaster sig ned ved hendes Seng. Glæd Dig! glæd Dig! o, jeg kan ikke sige Dig, hvad der sket, men, jeg véd det, Du dør ikke, Du lever, Du bliver rask, jeg kan ikke forklare det, men det er, som jeg siger, Du kommer Dig, Du bliver frisk, Du staar op, Du gaar ved min Arm, Du kommer ud, aa,

Du løber gennem Skov og Mark, Du plukker
Blomster, Du kysser dem, Livets store Gud være
lovet, Dine Øjne skal skinne, Du skal le og synge,
Du skal være saa glad, saa ung, saa stærk

— — — — —
— — — Knud følte en Haand paa sin Skulder;
han foer sammen, vaagnede, bøjet over ham stod
Dokteren.

Hys, hys, sagde han — jeg tror, at nu tør
vi haabe!

Da Dokter Mønsted lidt efter Klokken seks
kom ud af Gadedøren, saa' han en Skikkelse gaa
langsomt, noget borte.

Skikkelsen vendte sig om og kom ilsomt hen
imod ham. Det var From.

Dokteren slog ud med Haanden —

Nu kan vi gaa hjem og lægge os, sagde han
med et Smil, der skulde dække hans Bevægelse,
nu — kommer hun sig!

From var ganske bleg —

Maa jeg takke Dem, Hr. Dokter — sagde han
— den Haand, han rakte, rystede som i Feber
. . . tilgiv, at jeg . . . ikke følger Dem paa Vej.

From maatte være alene — med sin store
Oplevelse: at nu kom han dog ikke til at staa ene.

XVII.

Og Sommeren kom; og mens lette Skysejlere gled gennem solfyldt Luft, og Fuglene sang, vendte Sundhed og Styrke tilbage hos Helga.

Og Livsglæde og Sejersjubel og en stormende Følelse af, at nu havde Livet og de slaaet Følge for alle Tider, fyldte deres Hjem.

— »Jeg holder ogsaa for,« skrev Frits fra Hjørring, »at naar I nu bare ikke forsøger Jer pr. Luftballon, saa klarer I den nok ungdomsfrisk foreløbig op til de halvfems!« —

. . . Dokteren og Gamle Nielsen løb sammen som et Par unge, kaade Fyre. — »Hun er nok Deres Datter — men hun er dog alligevel min Klient!« sagde Mønsted.

From havde den stille Lykkefølelse, at det hastede ikke, der hang ingen truende Skyer i Luften; langsomt men sikkert skulde han nu vide

at knytte Baandet mellem dem og ham, og saaledes, at det aldrig brast igjen.

Han vilde gjøre deres Lykke til sin Livsopgave.

En stille Sommeraften kom Knud gaaende ud til Strandpromenaden.

Hos den første Baadeudlejer gik han ind og fik sig en Robaad.

— Men det maa være en, der ikke vælter, sagde han leende.

Han holdt i ret Linje over mod Hveen. Da han var kommen godt ud for Tuborg Havn, lagde han Aarerne ind.

Sundet laa saa aftenblankt og farvedybt, som Solnedgangshimlen kan male det, naar alle Vinde er borte.

Knud sad og stirrede tankefuld ud over det.

Da knappede han sin Frakke op og tog ud af Brystlommen en Revolver.

Han rejste sig op i Baaden.

Dér stod han, Helgas Knud, han, der engang for From var »Rapporten til Livet«, rank og kæk op mod Luftens Farver, og med Vandets Spejlbilled bredt ud for sin Fod.

Her var det — sagde han.

Pludselig bøjede han sig tilbage og kastede

— som han kunde kaste! — Revolveren hen over Vandfladen, ligesom man slaar Smut med en Sten.

— Han saa' efter den, to Gange slog den imod og sprang op.

Nogenlunde kastet! sagde han smilende.

Smilet forsvandt. Han bredte sine Arme ud, for at trykke til sit Bryst al den Livets Rigdom, som i dette Øjeblik vældede op for hans Sjæl.

Almægtige Gud! hvidskede han stille hen for sig.

— — — Baaden skar som en Pil gennem Vandet, da han roede tilbage.

Knud var altfor henrykt stolt over sin Helga, over Roserne paa hendes Kinder og Glandsen i hendes Øjne, til ikke at unde al Verden dette vidunderlige Syn. Og havde han havt en bitter Fjende, saa havde han raabt ham imøde: kom, skal Du se!

Hvormeget mere maatte han da ikke unde »den stakkels From« dette Syn.

Og da From første Gang efter hin Aften stod i deres Hjem — saa' Knud kaadt fra ham til Helga og igjen til From . . .

Man skulde tro, det var Dig, der havde ligget paa Havets Bund, lo han.

— From smilte; han følte godt, han saa' noget bleg ud.

Efter dette Besøg fulgte et andet — det var Froms hos Dokter Mønsted.

Og dette blev Indledning til en hel Række Konferencer mellem de to.

Til ingen talte de et Ord om, hvad de havde for.

Saa drog de gamle Nielsen ind med; de havde Brug for hans praktiske Blik.

Og først da deres Forhandlinger halvvejs var bleven Virkelighed, traadte From frem med Sagen i et Brev til Knud.

Det lød saaledes:

Kære Knud!

Jeg er ifærd med at bygge en Skole. Grunden er gravet; inden Vinter er den under Tag; den skal være latin og real; ligger paa Nørrebro; vil Du overtage Ledelsen?

Omgaaende Svar.

Din hengivne Arthur.

Efterskr. Og hermed Tak for Ideen om Farten paa Lynstraalen.

Søndagen derefter kørte Hr. Nielsen senior, Dr. Mønsted, Knud og Helga ud ad Nørrebro til.

Lige paa et hængende Haar var jeg bleven forsinket, sagde Dr. Mønsted; der er altid nogen, der skal blande sig forkludrende ind i Tilværelsen.

Dokteren ventede aabenbart, at en af dem

skulde spørge ham nærmere ud; men alle tre var de for optaget; den gamle Nielsen af nogle Beregninger over Sten og Tømmer; Knud af en hel Række Tanker, der hang sammen med hans Livs Oplevelser, og Helga af at sidde og læse disse Tanker paa hans Ansigt.

Nu faar Du endelig en stor, ansvarsfuld Gerning, med frie Hænder, tænkte Knud.

Pludselig spærredes Udsigten til den ene Side af et Plankeværk, Droschen holdt; de var ved Byggepladsen.

Døren aabnedes, From stod der og tog imod dem. Han førte dem ind gennem Laagen.

Velkommen! sagde han, da de stod der indenfor og for første Gang saa' ud over Byggepladsen.

Udgravningen viste Bygningens Form, Gaardpladsen og Legepladsen. Rundt omkring stod Murstensbunkerne stablet op.

Hvis det vinder Tilslutning, foreslaar jeg, at vi først gaar ind i Skuret her og ser Tegningerne, der viser, hvorledes Skolen kommer til at se ud, sagde From.

Inde i Skuret stod Arkitekten; paa Borde rundt om var alle Tegningerne bredt ud, og paa Froms Anmodning gjorde han Rede for dem.

Skolen var i et og alt tænkt som en Mønsterskole.

Den er jo aldeles fuldendt, sagde Helga.

Den skal ogsaa ledes af Deres Mand, svarede From.

Knud satte et komisk ynkeligt Ansigt op.

Jeg tror nok, at den ogsaa, økonomisk set, er godt beregnet — sagde gamle Nielsen.

Og skulle vi saa gaa ned og lægge Grundstenen? spurgte From.

Grundstenen? udbrød Dokteren, Knud og Helga paa en Gang.

Ja — har Du noget imod, Knud, at jeg beder Din Hustru lægge Skolens Grundsten? bad From.

Helga blev ganske bleg. Knud saa' et Øjeblik paa hende.

Nej, jeg har ikke.

Der fulgte et Øjebliks Stilhed efter Svaret.

From er klog, sagde Dokteren; han ved, hvad der bringer Lykke.

Maa jeg da frembære min Bøn, Frue, tog From Ordet; det er mit Haab, at Deres Mand, min Ven, her maa faa Lejlighed til at føre ud i Livet idetmindste nogle af de udmærket sunde Ideer, han sidder inde med — og jeg tror, at det vil binde ham ganske særligt uopløseligt sammen med hans Gerning, at De, Frue, lægger Grundstenen.

Knud saa' hurtigt hen paa From ved Ordene »uopløseligt sammen« — anede From noget om — — —

Helga slog over i et Smil —

Det er en meget stor Ære, den næsten overvælder mig . . .

Aa, Du taaler en Del, skød Dokteren ind . . .

— Men jeg tager selvfølgelig imod den med Tak.

I dette Øjeblik saa' Dokteren et Glimt, ligesom en Triumf, i Froms Øjne, som han ikke forstod.

Jeg kommer til at bede Dem gaa Gaasegang derned, sagde From; vi følger disse Brædder.

En efter en balancerede de ad den smalle Bræddevej, der førte ned til den Cementblok, i hvilken Grundstenen skulde lægges.

Denne vanskelige Balanceren bragte Humøret op igjen hos dem.

Arkitekten fulgte med for at give Anvisning.

Vi skal vel allesammen holde Taler? spurgte Knud.

Det maa Fruen bestemme, svarede From.

Jo, alle Herrerne skal tale — sagde Helga.

Ja, jeg tier ialfald ikke stille, raabte Knud.

Saa — maa jeg nu bede Dem tage Plads, sagde From, og Fruen giver Ordet til —?

Dokteren! sagde Helga.

Mønsted traadte et Skridt frem; han saa' først rundt paa dem med sine smaa Øjne, saa tog han til orde:

Jeg vil ønske, at det aldrig maa blive Drenge i denne Skole tilladt at sidde med rund Ryg og sammentrykket Bryst ved deres Arbejde. Jeg vil ønske, de maa faa bra lange Frikvarterer og blive herset godt igennem i Gymnastik.

Og hvis der iblandt dem er en lang Laban, som er paa Nakken af de smaa, saa vil jeg ønske, at de Smaa maa rotte sig sammen og klø ham godt igennem; det er saa usigeligt velgjørende for de Smaa her i Livet, at lære, at kan de ikke paa anden Maade, saa kan de, naar de slaar sig sammen.

Jeg vil ønske, der maa være noble Drenge iblandt dem; af den Slags, der romantisk ridderligt sværmer for det, de anser for Ret; som altid stille sig paa de Smaas Side, og som aldrig lyver sig fra en Fejl.

Jeg vil ønske, der maa være begavede Drenge, som kan holde Lærerne skadesløse for det, de lider ved at maatte herse med de dumme.

— Kommer der Børn fra ulykkelige Hjem, saa vil jeg ønske Skolen Magt til at lægge den første Grundvold til Troen paa, at der er dem en lykkelig Fremtid forbeholdt — naar de bare klemmer paa.

Jeg vil ønske, at der fra denne Skole maa udgaa en Slægt, som idetmindste har en eller to Tanker, hvis Livsret den ubetinget tror paa,

som den føler sig absolut forpligtet ligeoverfor, som er den noget mere end alle andre Tanker — saaledes at der altid maa være noget for den, som rager højere op end alt det andet.

Der er — undskyld jeg bliver veltalende, det klæder mig skidt — der er Mennesker, der fødes paa fladt Land — som for Eksempel en Del her i Danmark — det er tilgiveligt; der er Mennesker, der mest ynder Slettelandsnatur — det er en Smagssag — men der er dem, som tror sig forpligtet til at forflade alting — de er Menneskehedens sørgeligste Eksemplarer, dens dybeste Fortræd, dens onde Magter, dem, der stjæler dens Styrke og Glæde.

Sørg for det, Knud, at der ikke slipper én Dreng ud af Skolen, uden at han har saadan en Tanke, som staar ham højere end de andre.

Dokteren smilede —

Jeg tror forresten, jeg staar her og laaner Jeres Tanker, og slaar mig op til Taler paa Ideer, der hører Jer til.

Det turde være ærligst, at jeg holdt inde — da jeg ikke besidder noget, som jeg til Gengæld kan berige Jer med!

Jeg slutter da med en gammel Mands Velsignelse over Jert Arbejde

— Dokteren traadte tilbage.

Hr. From har Ordet — sagde Helga — Du faar vente, Knud.

— Jeg vil slet ikke tale, sagde Knud hurtigt.

— Ja, jeg heller ikke, sagde From; Knud og jeg har da ogsaa talt ikke saa lidt i vor Tid. Og iøvrigt har Dokteren — der er saa fattig paa Ideer, at det er ham, der har givet Stødet til det hele Foretagende — allerede tolket mine Tanker.

Han traadte tilbage, men standsede pludselig;

— — — og alligevel — lad mig forme mit Ønske — min: den yngre Mands Velsignelse — saaledes:

Skulde der fra denne Skole udgaa Drenge, i hvis Lod det senere falder at føre andre, at staa over dem, raade dem eller lede dem — gid de saa maa gjøre det uegennyttigt og fordi de virkelig sidde inde med ærlig Tro paa det, de kæmper for. Og gid de maa lægge deres Førerskab ned den Dag, de taber Troen paa og Ærligheden mod deres Sag.

Dette er mit Ønske.

From havde talt med Varme, næsten Heftighed.

— Der blev ganske stille. I samme Nu han havde talt, laa det over dem alle, at det var Froms Fortid, der talte — og i samme Nu gik der hen over dem alle Erindringens Luftning af deres egne Oplevelser.

— Helga saa' spørgende paa Knud og sin Fader — de rystede begge paa Hovedet.

Saa lægger jeg Grundstenen, sagde hun.

Arkitekten traadte til, lagde Kalken og Stenen tilrette; og Helga slog tre Slag paa Stenen.

Knuds og Froms Øjne mødtes; de saa' nogle Øjeblikke paa hinanden; Knud gik hen til From og rakte ham Haanden.

Nu faar vi da en solid Basis for vore Diskussioner! sagde han smilende.

Ogsaa From smilte.

Ingen af dem kunde ganske klare sig, hvad de egentlig tænkte paa — de følte kun begge, at dette var et Øjeblik, som aldrig vilde glemmes.

Om Aftenen var der Fest hos From — og dér talte Knud.

Da den var endt, fulgte de alle Gamle Nielsen hjem til Huset i Stormgade. Huset med de gammeltdags Fyldinger og Messingdelfinerne.

Dokteren, Helga og Knud fulgtes ud til Vesterbro. From tog Afsked og gik ene tilbage.

Da de var kommet noget bort fra ham, vendte han sig om og saa' efter dem.

Gud ved, hvorledes de egentlig forklarer sig det hele? — sagde han.

Der gled et Smil op over hans Ansigt

Knud paastaar vel, at det er Livets gode
Magter, som har vundet Sejr — — og nu er det
jo ham, der skal have Retten . . . jeg vil tro, at
han har det.

